

Адреса:

03035, м. Київ,
вул. Митрополита Василя Липківського, 45

Для звернень громадян та запитів про доступ до публічної інформації:

- телефон: (044) 594-64-10
 - e-mail: zvgr@amcu.gov.ua
-

Служба діловодства:

- телефон: (044) 251-62-40, (044) 251-62-66, (044) 251-60-47
 - e-mail: sl.dilovod@amcu.gov.ua
-

З питань державної допомоги:

телефон: (044) 251-60-43

З питань оскаржень рішень у сфері публічних закупівель:

телефон: (044) 594-64-12

Приймальня Голови Комітету:

- телефон: (044) 251-62-62
 - факс: (044) 520-03-25
 - e-mail: pr_golovy@amcu.gov.ua
-

Слідкуйте за АМКУ в соціальних мережах:

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядженням

Антимонопольного комітету України

від 14.03.2023 № 6-рп

**ЗВІТ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ
ЗА 2022 РІК**

Антимонопольний комітет України

МЕТА:

**Забезпечення державного захисту конкуренції
у підприємницькій діяльності та у сфері
публічних закупівель**

Які основні завдання Комітету?

- ◆ Контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції;
- ◆ Контроль за концентраціями, узгодженими діями суб'єктів господарювання;
- ◆ Захист конкуренції при регулюванні цін на товари, що виробляються суб'єктами природних монополій;
- ◆ Методичне забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції;
- ◆ Сприяння розвитку добросовісної конкуренції;
- ◆ Контроль щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері публічних закупівель;
- ◆ Моніторинг державної допомоги суб'єктам господарювання та здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції.

Згідно з якими принципами працює Комітет?

Законності, гласності, захисту конкуренції на засадах рівності фізичних та юридичних осіб перед законом та пріоритету прав споживачів

Що слід розуміти під дефініцією «законодавство» яким керується Комітет у процесі діяльності?

Конституція України

Закони України:

- ◆ Про Антимонопольний комітет України
- ◆ Про захист економічної конкуренції
- ◆ Про захист від недобросовісної конкуренції
- ◆ Про публічні закупівлі
- ◆ Про державну допомогу суб'єктам господарювання

ЗМІСТ

01	ВСТУПНЕ СЛОВО	7
02	ОГЛЯД 2022	9
03	ПРІОРИТЕТИ 2022	11
04	СТАН КОНКУРЕНЦІЇ В УКРАЇНІ Сфера паливно - енергетичного комплексу та комунальних послуг Сфера послуг Сфера товарів	15
05	СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ Законопроектна та нормотворча робота Взаємодія з громадськістю Звернення громадян та запити на публічну інформацію	52
06	ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ Контроль за концентрацією та узгодженими діями Контроль порушень у сфері недобросовісної конкуренції Моніторинг і контроль державної допомоги Діяльність АМКУ як органу оскарження у сфері публічних закупівель Антиконкурентні узгоджені дії Контроль за виконанням рішень	66
07	ПАРТНЕРСТВО ТА КОМАНДА Міжнародна діяльність Кадровий потенціал	113
08	БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА Показники 2022 Фінансове та технічне забезпечення	123
09	ПРІОРИТЕТИ АМКУ 2023	133

СПИСОК ОСНОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АЗС	–	автозаправна станція
АМКУ, Комітет	–	Антимонопольний комітет України
АМПУ	–	Адміністрація морських портів України
АТ	–	акціонерне товариство
БР	–	балансуючий ринок
ВДР	–	внутрішньодобовий ринок
ВРУ	–	Верховна Рада України
ГРГ	–	галузева робоча група
Державна допомога/ДД	–	державна допомога суб'єктам господарювання
Держпродспоживслужба	–	Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів
ДК	–	Дочірна компанія
ДП	–	Державне підприємство
ДПС	–	Державна податкова служба
ДСС	–	Державна служба статистики
ДСТУ	–	Державний стандарт України.
ЄС	–	Європейський Союз
Закон про ДД	–	Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»
ЗМІ	–	засоби масової інформації
КЕКВ	–	код економічної класифікації видатків бюджету
КМУ	–	Кабінет Міністрів України
КПКВК	–	код програмної класифікації видатків та кредитування
Мінекономіки	–	Міністерство економіки України
Міненерго	–	Міністерство енергетики України
Мінінфраструктури	–	Міністерство інфраструктури України
Мінфін	–	Міністерство фінансів України
МНН	–	Міжнародні непатентовані назви
МОЗ	–	Міністерство охорони здоров'я
МТВ	–	Міжобласні територіальні відділення
НАЕК «Енергоатом»	–	Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом»
НАК «Нафтогаз України»	–	Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»
НКРЕКП	–	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
ОЕС України	–	Об'єднана енергетична система України
ОЕСР	–	Організація економічного співробітництва та розвитку
Оператор ГРМ	–	оператор газорозподільної системи
Оператор ГТС України	–	Оператор газотранспортної системи України
ОР	–	оператор ринку

ОСП	–	оператор системи передачі
ПВКФ	–	приватна виробничо-комерційна фірма
ПЗЕІ	–	послуги, що становлять загальний економічний інтерес
План заходів	–	План заходів з удосконалення механізму державної допомоги суб'єктам господарювання, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.06.2022 № 476-р
ПП	–	приватне підприємство
ППБ	–	постачальник послуг балансування
ПрАТ	–	приватне акціонерне товариство
РДД	–	ринок двосторонніх договорів
РДН	–	ринок на добу наперед
РЦК	–	Регіональний центр конкуренції
СВБ	–	сторона відповідальна за баланс
СГПП	–	сільськогосподарське приватне підприємство
ТАК Комітету	–	Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України
ТЕЦ	–	теплоелектроцентрально
ТОВ/ ТЗОВ	–	товариство з обмеженою відповідальністю
ТЦ	–	теплоцентрально
Угода про асоціацію	–	Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами членами, з іншої сторони
ФГ	–	фермерське господарство
ЦОВВ	–	центральний орган виконавчої влади
ENTSOE	–	Європейська мережа операторів систем передачі електроенергії (European Network of Transmission System Operators for Electricity)
FTC	–	Федеральна торгова комісія США
ICN/ MMK	–	Міжнародна мережа конкуренції (International Competition Network)
ISO	–	Міжнародна організація зі стандартизації (International Organization for Standardization)
SESAR/Проект SESAR	–	Підтримка Антимонопольного комітету України щодо забезпечення дотримання правил державної допомоги (Support to the Antimonopoly Committee of Ukraine for Enforcing State Aid Rules)
USAID	–	Агентство США з міжнародного розвитку (United States Agency for International Development)

Ольга ПІЩАНСЬКА

Голова АМКУ

2022 був роком незламності українців, стійкості державних інституцій та єдності ділової спільноти.

Робота Комітету, особливо в перші дні війни, була спрямована на забезпечення прав усіх зацікавлених сторін і, як орган державної влади, він використав для цього всі наявні інструменти. Складні виклики потребували швидких та ефективних рішень. Комітет продовжив роботу завдяки адаптації процесів до нових умов, тісній співпраці з іншими органами влади, бізнесовою та юридичною спільнотою України й міжнародними партнерами.

Україна раніше очікуваного строку отримала статус кандидата на вступ до Європейського Союзу, тож одним із пріоритетних напрямів у 2022 році стала євроінтеграція й, зокрема, реформа антимонопольного законодавства, яка є невід'ємним компонентом цього процесу. Ми прискорили роботу з розробки та супроводження законодавчих ініціатив, спрямованих на імплементацію *acquis* ЄС, та опікувалися посиленням знань наших співробітників щодо європейського правозастосування, крім іншого, у таких сферах, як державна допомога та цифрові ринки.

У підсумку, в оприлюдненому на початку 2023 року звіті Європейська комісія позитивно відзначила, зокрема, роботу АМКУ над наближенням українського законодавства про державну допомогу до законодавства ЄС, розробку і прийняття Комітетом критеріїв допустимості державної допомоги в різних

сферах та удосконалення практики розгляду відповідних справ. Водночас ЄК наголосила, що ухвалення ключового для здійснення антимонопольної реформи законопроекту № 5431 та законопроекту № 5648, покликаних оновити законодавство щодо державної допомоги, значно покращить загальну ситуацію у сфері конкуренції.

Російське вторгнення завдало значних збитків економіці України. Тож Комітет приділяв увагу стратегічно важливим для країни ринкам, зокрема електроенергії, природного газу, житлово-комунального господарства, автомобільного пального, медичних препаратів тощо.

Щоб забезпечити рівні та конкурентні умови на ринках для суб'єктів господарювання й не допустити ущемлення прав споживачів, серед іншого, ми активно застосовували механізми адвокатування. До прикладу, надано рекомендації НКРЕКП щодо необхідності затвердження строку, протягом якого усі учасники ринку мають внести зміни в договори про надання послуг із передачі електроенергії та диспетчерського управління. Обов'язкові для розгляду рекомендації було надано й ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг». Вони стосувалися необхідності приведення умов договорів постачання природного газу з виробниками теплової енергії у відповідність із Правилами постачання природного газу. Компанія виконала рекомендації ще у 2022 році. Також ми спрямували Міністерству енергетики України пропозиції щодо нормативно-правового регулювання з метою повернення державного контролю за обігом світлих нафтопродуктів. Відзначу й важливість рекомендацій АМКУ, наданих Міністерству охорони здоров'я з приводу обмеження постачання та реалізації ліків в Україні.

Під особливим контролем ми завжди тримаємо змови на торгах, які є одним із найсерйозніших порушень правил конкуренції. Зокрема, у 2022 році було відкрито 226 нових справ щодо змов під час державних закупівель, тендерів та аукціонів і розпочато більше 200 досліджень, які надалі також можуть призвести до відкриття проваджень.

Важливо, що в цей складний 2022 рік діяльність АМКУ не була обтяжливою для державного бюджету. Завдяки активній претензійній і позовній роботі органів Комітету й доброзечності значної частини представників бізнесу, сплата накладених АМКУ штрафів та пені до державного бюджету становила понад 330 млн грн. Ця сума на третину перевершує все річне фінансування Комітету.

Стратегічно важливим для нас став і міжнародний напрям. Так, Комітет налагодив системну, продуктивну співпрацю щодо обміну досвідом із правозастосування з нашими іноземними колегами, міжнародною юридичною спільнотою та авторитетними організаціями, такими як FTC, ABA, OECD та ICN, а рішення Комітету потрапляють до новинних стрічок Європейської комісії та закордонної преси. Крім своєї основної діяльності, ми долучилися й до безпосередньої боротьби проти агресора. Так, Комітет активно сприяв припиненню участі представників росії та білорусі в роботі провідних міжнародних організацій у сфері економічної конкуренції. Абсолютна більшість партнерів підтримали наш заклик, зокрема OECD та ICN.

2022 рік був роком трагічних подій та випробувань, під час яких Україна для всього світу стала взірцем гідності та звитяги. Всі ми діяли як єдиний добре злагоджений механізм і саме ця єдність допомагає нам здобувати перемогу!

ДЕРЖАВНІ УПОВНОВАЖЕНІ

Ольга МУЗИЧЕНКО
Перша заступниця
Голови АМКУ —
державна
уповноважена

**Анжеліка
КОНОПЛЯНКО**
Заступниця Голови
АМКУ — державна
уповноважена

Богдан ГОРОБЕЦЬ
Державний
уповноважений

Сергій ШЕРШУН
Державний
уповноважений

Ірина КОПАЙГОРА
Державна
уповноважена

Сергій ТИЦИК
Державний
уповноважений

Ольга НЕЧИТАЙЛО
Державна
уповноважена

2022

ОГЛЯД

Рік завершено

ПРИПИНЕНО ПОРУШЕНЬ

611 од.

▼ - 64% + 2021

Кількість припинених порушень – це порушення, припинені органами Комітету шляхом прийняття рішення. При цьому такі рішення оскаржуються в судовому порядку.

НАКЛАДЕНО ШТРАФІВ

557,9 млн грн

▼ - 92 % + 2021

Сума накладених штрафів – це розмір адміністративних стягнень, накладених органами Комітету на порушників у звітному періоді.

ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ

5,3 млрд грн

▲ + 2 % + 2021

Економічний ефект – це вплив у грошовому виразі на суспільний добробут громадян. Якісний показник діяльності.

КАСОВІ ВИДАТКИ ЗА ЗАГАЛЬНИМ ТА СПЕЦІАЛЬНИМ ФОНДАМИ

266,3
млн грн

▼ - 12 % + 2021

Касові видатки — це оплачені грошима витрати АМКУ, які поділяються за КЕКВ. Такі оплати здійснюються з рахунків Казначейства. Їх облік дає змогу контролювати загальний стан виконання бюджету, а порівняння з фактичними видатками відображає хід виконання бюджету за видатками.

ОПРАЦЬОВАНО НПА ТА РІШЕНЬ

381
од.

▼ - 69 % + 2021

Кількість опрацьованих проєктів рішень, законодавчих та інших нормативних актів, розроблених державними органами та органами місцевого самоврядування.

СПЛАЧЕНО ШТРАФІВ ТА ПЕНІ

330,6
млн грн

▼ - 38 % + 2021

Сума сплачених штрафів та пені – це розмір адміністративних стягнень, сплачених порушниками у звітному періоді за рішеннями, що прийняті як у звітному, так і в попередніх до звітного періодах.

ОТРИМАНО СКАРГ ЩОДО ЗАКУПІВЕЛЬ

3 865
од.

▼ - 74 % + 2021

Кількість скарг щодо закупівель – це кількість скарг, що надійшла на розгляд Постійно діючої адміністративної колегії Комітету.

ПОВІДОМЛЕНЬ ЩОДО ДД

36
од.

▼ - 90 % + 2021

Кількість повідомлень щодо державної допомоги – це кількість нотифікацій, які надійшли до Комітету як до уповноваженого органу на розгляд. Такі нотифікації можуть стосуватися нової або чинної допомоги, яка потребує оцінки.

2022 ПРІОРИТЕТИ

1 Удосконалення нормативно-правової бази у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання. Забезпечення наповнення реєстру державної допомоги програмами чинної державної допомоги

Комітет розробив такі проекти нормативно-правових актів:

- Проект постанови КМУ «Про внесення змін до Порядку повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції»;
- Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та для підтримки малого та середнього підприємництва»;
- Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги в галузі цивільної авіації»;
- Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для підтримки культури та збереження культурної спадщини»;
- Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес»;
- Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес» .

На виконання статті 267 Угоди про асоціацію, у лютому 2022 року на вебпорталі Комітету опубліковано тестовий реєстр чинної державної допомоги, що існувала до 02.08.2017 року та оцінена Комітетом. У березні 2022 року стороні ЄС через контактний пункт Української сторони для обміну інформацією у рамках виконання Угоди про асоціацію передано тестовий реєстр чинної державної допомоги, який містив більше 60 рішень Комітету щодо оцінки програм чинної державної допомоги.

2 Адвокатування та/або виявлення й припинення порушень конкурентного законодавства на ринках електричної енергії та природного газу

Комітет розпочав розгляд справи за ознаками вчинення ТОВ «Оператор ГТС України» порушення, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку транспортування природного газу газотранспортною системою шляхом безпідставного та необґрунтованого розподілу потужності, нарахування плати за розподілену та/або перевищену потужність у точці виходу з газотранспортної системи до газорозподільної системи ПрАТ «Гадячгаз».

Комітет розпочав розгляд справи за ознаками вчинення:

- ТОВ «Оператор ГТС системи України» порушення, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку природного газу, що полягає у незабезпеченні закріпленні на інформаційній платформі ЕІС-кодів типу «У» Операторам ГРМ, а саме: АТ «Житомиргаз», АТ «Дніпрогаз» та АТ «Дніпропетровськгаз» для забезпечення придбання природного газу з метою покриття об'ємів (обсягів) втрат та виробничо-технологічних витрат природного газу;
- НКРЕКП порушення, у вигляді дій органів влади, що полягають у створенні умов для вчинення порушення ТОВ «Оператор ГТС України» законодавства про захист економічної конкуренції, що стало можливим лише у зв'язку з прийняттям Постанов, умови яких дозволяють Оператору ГТС не закріплювати на інформаційній платформі ЕІС-коди типу «У» для Операторів ГРМ.

Комітет рекомендував НКРЕКП вжити заходів щодо визначення та затвердження строку, протягом якого усі учасники ринку електричної енергії, які отримують послуги з передачі електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, зобов'язані внести зміни в договори про надання послуг з передачі електричної енергії та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління відповідно до вимог чинної редакції Кодексу систем передачі.

Зазначене призводить до нерівнозначних умов, за яких окремі суб'єкти господарювання не сплачують тариф за послуги з передачі електричної енергії та за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні експорту та імпорту електричної енергії, в той саме час як більшість учасників ринку підписали додаткові угоди та здійснюють оплату за послуги із передачі електричної енергії та послугу з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління з урахуванням змін, внесених Постановою № 360.

3 Адвокатування та/або виявлення й припинення порушень конкурентного законодавства у сферах діяльності морських портів та вантажних залізничних перевезень

Філія ДП «АМПУ» на виконання рекомендацій Комітету усунула порушення у вигляді встановлення перешкод в отриманні на рівних умовах знижок до ставок портових зборів для суден, які розвантажуватимуться біля причалів портових операторів.

Комітет перевіряв дотримання Мінінфраструктури Порядку перегляду тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом під час проведення індексації з 01.07.2022 державних регульованих тарифів на перевезення вантажів та встановив, що зазначена індексація не суперечить вимогам законодавства про захист економічної конкуренції

4 Адвокатування та/або виявлення й припинення порушень конкурентного законодавства на ринках банківських та фінансових послуг

За пропозицією Комітету 19 червня 2022 року Верховна Рада України внесла зміни до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», якими скасовано норму, що наділяла АТ «Ощадбанк» виключними правами на виплату пенсій військовим пенсіонерам. Тепер військові пенсіонери можуть самостійно обирати банк для виплати пенсій на прийнятних для них умовах обслуговування.

Комітет поновив конкуренцію у сфері банківських гарантій для забезпечення виконання зобов'язань учасників ринку електричної енергії за договором про врегулювання небалансів. На виконання рекомендацій Комітету Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) внесла зміни в свою постанову та розширила перелік банків, які можуть надавати банківські гарантії учасникам ринку.

5

Розроблення методичних рекомендацій, щодо проведення опитувань споживачів

У межах виконання пріоритету Комітет на засіданні 06 жовтня 2022 року схвалив проект Порядку проведення опитувань споживачів під час розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (про захист від недобросовісної конкуренції), дослідження ринків (далі – проект Порядку), метою якого є забезпечення єдності підходів до проведення Комітетом і його територіальними відділеннями опитувань споживачів та застосування їх результатів під час розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (про захист від недобросовісної конкуренції), а також під час проведення досліджень ринків.

Проект Порядку 14 жовтня 2022 року було опубліковано для громадського обговорення для надання зауважень та пропозицій.

Крім цього, 23 листопада 2022 року проект Порядку виносився на обговорення під час круглого столу, який стосувався його підготовки й доопрацювання.

Наразі Комітет опрацьовує коментарі, зауваження та пропозиції до проекту Порядку і планує у 2023 році прийняти вже доопрацьований та удосконалений Порядок проведення опитувань споживачів під час розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (про захист від недобросовісної конкуренції), дослідження ринків.

6

Дослідження стану конкуренції на ринках будівельних матеріалів

Одним із пріоритетних напрямків діяльності Комітету в 2022 році було дослідження стану конкуренції на ринку одного з найпоширеніших будівельних матеріалів — цементу.

В рамках дослідження Комітетом встановлено:

- 1) Ринок цементу в Україні є висококонцентрованим та має кілька великих вітчизняних виробників;
- 2) Єдиними конкурентами вітчизняних виробників цементу на ринку є імпортери – частка імпорту є незначною, а індивідуальні частки імпортерів-учасників ринку є розпорошеними;
- 3) При цьому, доступ імпортерів на ринок ускладнено адміністративними бар'єрами – антидемпінговими заходами на цемент та цемент клінкерний.

У зв'язку з вказаною обставиною, Комітет має занепокоєння, що застосування антидемпінгових мит на ринку цементу за певних обставин може сприяти: встановленню несправедливих цін реалізації цементу, розподілу ринку між вітчизняними виробниками цементу, зниженню інтенсивності науково-технічного розвитку галузі та інвестицій у неї, нарощуванню втрат суспільного добробуту, які були б неможливі за умови існування ефективної конкуренції на ринку.

З огляду на зазначене, Комітетом прийнято рішення про продовження дослідження у 2023 році для здійснення аналізу підходів європейських конкурентних відомств, зокрема щодо визначення товарних меж на ринку (ринках) цементу; сегментування ринку за марками цементу (у разі необхідності). Також Комітетом планується проаналізувати наявний досвід конкурентних відомств у збалансуванні політики захисту конкуренції та політики захисту національного товаровиробника від імпортного демпінгу.

7

Виявлення та припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції у сфері реалізації майна через конкурсні процедури

За звітний період органами Комітету в рамках вказаного пріоритету прийнято рішення щодо визнання вчинення порушення:

1. ТОВ «САМБІРСЬКИЙ РАДІОЗАВОД «СИГНАЛ» і ТЗОВ «ТД ЛЕЛЗІ», передбаченого пунктом 1 статті 50 та пунктом четвертим частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів аукціону з продажу об'єкта малої приватизації, сукупний штраф склав 30,1 млн грн,
2. ТОВ «Карпатська нафтова компанія», ТОВ «Компанія з управління активами «Євротранс-Інвест», ТОВ «Екстрар», ТОВ «ФК «ФІНГАРАНТ» і ТОВ «АЛЬДАРИС-ГРУП», передбаченого пунктом 1 статті 50 та пунктом четвертим частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів електронних торгів з продажу майнових комплексів, сукупний штраф складає близько 4 млн грн

04

СТАН КОНКУРЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

Сфера паливно - енергетичного
комплексу та комунальних послуг

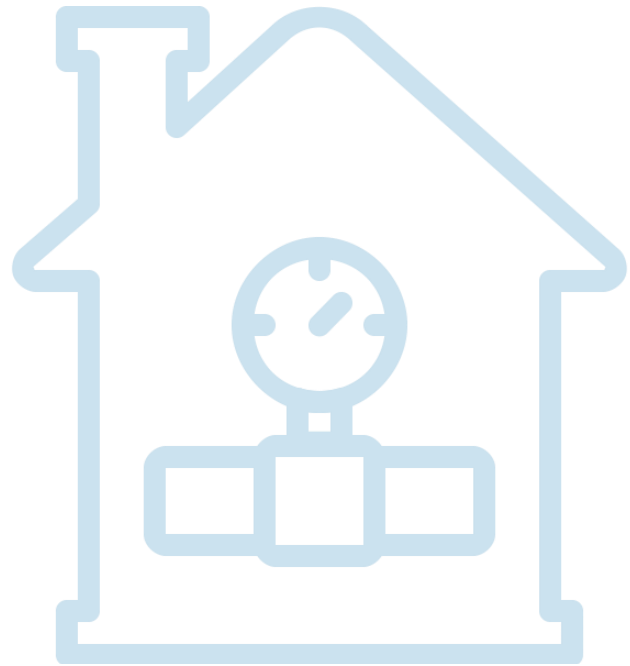

Сфера послуг

Сфера товарів

СФЕРА ПАЛИВНО - ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Ринки електроенергії, природного газу та житлово-комунального господарства є ринками, які належать до критичної інфраструктури від якої залежить стан економіки та забезпечення життєдіяльності суспільства. Тож в умовах війни вони першими потрапили під удар агресора і зазнали суттєвих втрат і, як наслідок, змін. Чимало суб'єктів господарювання були змушені тимчасово припинити діяльність, оскільки їх виробничі потужності було знищено. Також атаки на енергетичну інфраструктуру вплинули й на пов'язані товарні ринки.

Як наслідок:

- зменшилося коло учасників ринку. До прикладу, знищено частину потужностей суб'єктів господарювання, що виробляли електроенергію з альтернативних джерел (сонячні панелі, вітряні станції);
- споживачі на окупованих територіях можуть бути обмежені в отриманні послуг від суб'єктів господарювання, що перебувають у стані природних монополій;
- внаслідок руйнування електромереж та підстанцій якість послуг зазнала суттєвих змін, адже для споживачів значний час обмежувалося постачання електроенергії тощо.

У цих складних умовах 2022 року здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері енергетики залишалось одним із пріоритетних

напрямків діяльності Комітету. Зокрема, у відповідь на звернення органів влади й суб'єктів господарювання, Комітет розпочав дослідження на ринках електричної енергії. Також, надано рекомендації НКРЕКП та опрацьовано 56 нормативно-правових акти, що можуть мати вплив на конкуренцію у цій сфері.

Так на ринках природного газу Комітет розпочав справи щодо дій ТОВ «Нафтогаз Трейдинг» (співвідповідачі - ДК «Газ Україна» НАК «Нафтогаз України» та АТ «НАК «Нафтогаз України»), ТОВ «Оператор ГТС» та НКРЕКП. Також завдяки виконанню рекомендацій, наданих Комітетом ТОВ «Нафтогаз Трейдинг» було досягнуто економічного ефекту на більше ніж 808,1 млн. грн.

Навесні 2022 року, у відповідь на дефіцит автомобільного пального, Комітет розпочав два дослідження: щодо причин обмеження пропозиції та ціноутворення. За проміжними підсумками дослідження, Кабінету Міністрів України надано пропозиції щодо повернення державного контролю за обігом світлих нафтопродуктів.

Крім цього, вжито заходів задля припинення 115 порушень міжрегіональними обласними територіальними відділеннями Комітету на ринках житлово-комунальних послуг. Найбільше - на ринках послуг із централізованого водопостачання та водовідведення й вивезення побутових відходів.

Тетяна КОСТЮК

В.о. директора Департаменту досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства

КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Одним із пріоритетних напрямків діяльності Комітету у 2022 року був контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів.

НАДАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ

ВІДПОВІДАЧ	НКРЕКП
РЕКОМЕНДАЦІЇ АМКУ	<u>№ 7-рк від 08.12.2022</u>
РИНОК	послуг із передачі електричної енергії та послуг із диспетчерського управління

СУТЬ ДІЙ, ЩО МАЮТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ

Порушення стосується встановлення строків, протягом яких усі учасники ринку електричної енергії, що отримують послуги з передачі електричної енергії та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, зобов'язані привести договори про надання послуг з передачі електричної енергії та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління у відповідність до вимог чинної редакції Кодексу системи передачі.

Постановою НКРЕКП від 07.02.2020 № 360 «Про затвердження Змін до Кодексу системи передачі» внесено зміни, зокрема до типових форм договорів про надання послуг з передачі електричної енергії та диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, які є додатками 5 та 6 до Кодексу системи передачі щодо оплати, обсягу, вартості та розрахунків за надані послуги з передачі електричної енергії та диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

У той же час, зазначеною постановою не передбачено строків внесення змін до вже діючих таких договорів.

Враховуючи, що зазначене призводить до нерівнозначних умов, за яких окремі суб'єкти господарювання не сплачують тариф за послуги з передачі електричної енергії та за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні експорту та імпорту електричної енергії, у той час як більшість учасників ринку підписали додаткові угоди та оплачують послуги з передачі електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління з урахуванням змін, внесених Постановою № 360.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

Рекомендовано вжити заходів щодо визначення та затвердження строку, протягом якого всі учасники ринку електричної енергії, які отримують такі послуги, зобов'язані внести зміни у відповідні договори.

ДОСЛІДЖЕННЯ

Протягом 2022 року до Комітету надходили звернення органів влади та суб'єктів господарювання щодо можливих ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції окремими органами влади і суб'єктами господарювання, за результатом розгляду /або розгляд яких потребував окремого дослідження.

Комітетом **розпочато дослідження** щодо:

01

визначення товарних меж ринку, на якому виникають взаємовідносини між державним підприємством «Гарантований покупець» та виробниками електричної енергії з альтернативних джерел енергії під час здійснення купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом;

02

впливу **наказу Міненерго від 15.06.2022 № 206** «Про розрахунки з виробниками за «зеленим» тарифом» на конкурентне середовище на ринку електричної енергії;

03

ринкового становища ДП «НАЕК «Енергоатом» на ринку електричної енергії;

04

встановлення продавцями електричної енергії у двосторонніх договорах умов для покупців, що забороняють здійснювати перепродаж купленої електричної енергії на інших сегментах ринку електричної енергії.

У 2022 році Комітет опрацював 56 нормативно-правових актів на енергетичних ринках, з яких 35 погоджено, 6 погоджено із зауваженнями, 15 не погоджено. У Комітеті тривала робота щодо:

1) проєктів постанов та розпоряджень КМУ стосовно:

- Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії;
- Порядку проведення електронних аукціонів з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами;
- Порядку проведення розрахунків постачальником універсальних послуг, який набув статусу «Переддефолтний».

2) проєктів постанов НКРЕКП стосовно:

- Кодексів системи передачі та розподілу;
- Правил ринку;
- Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку;
- Правил роздрібного ринку електричної енергії;
- Ліцензійних умов провадження господарської діяльності на ринку електричної енергії.

ПРОЄКТИ ЗМІН ДО ПОСТАНОВ НКРЕКП

До Комітету на погодження надійшли 2 проєкти постанов НКРЕКП щодо внесення змін в частині наділення оператора системи передачі ОСП та оператора ринку ОР виключними повноваженнями щодо проведення навчання та атестації уповноважених осіб учасників ринку / РДН/ВДР та внесення їх до реєстру користувачів системи управління ринком СУР/програмного забезпечення ОР до:

- Правил ринку, Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку (далі – Правила РДН/ВДР);
- Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку.

З огляду на те, що проєкти постанов стосувалися одного й того ж питання, зазначені проєкти Комітет розглядав як взаємопов'язані.

01

За результатами опрацювання проєкту постанови щодо змін до Правил ринку та Правил РДН/ВДР Комітет встановив, що в ньому були відсутні:

- чіткі законодавчо врегульовані умови проведення навчання й атестації;
- вимоги/критерії до уповноважених осіб, які підлягають її проходженню,

що могло створювати умови для встановлення ОСП та ОР дискримінаційних та обмежувальних умов до проведення відбору та допуску до атестації уповноважених осіб та подальшого включення таких осіб до реєстру користувачів СУР/програмним забезпеченням ОР, та як наслідок, – необґрунтованих відмов у допуску до її проведення.

Зазначені обставини, у разі прийняття НКРЕКП проєкту постанови, могли б створювати перешкоди до вступу на ринок уповноважених осіб на здійснення операцій в системі управління ринком / програмному забезпеченні ОР на ринку/ринку РДН/ВДР в інтересах учасників ринку/учасників РДН/ВДР та, як наслідок, слугувати підставою для виникнення бар'єрів щодо здійснення господарської діяльності на ринку електричної енергії, для самих учасників ринку/учасників РДН/ВДР, що може поставити їх у нерівне становище порівняно з іншими суб'єктами, а, отже – мати негативні наслідки для економічної конкуренції.

Враховуючи наведене, Комітет запропонував у проєкті постанови, яким пропонувалося затвердити зміни до Правил ринку та Правил РДН/ВДР визначити чіткі критерії, на підставі яких у прозорий і недискримінаційний спосіб здійснюватиметься відбір та допуск уповноважених осіб учасників ринку/уповноважених осіб учасників РДН/ВДР до атестації та порядок її проведення. НКРЕКП вказані зауваження не враховані.

02

За результатами опрацювання проєкту постанови щодо внесення змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку, якими також передбачалось наділення ОР повноваженнями щодо проведення навчання та атестації уповноважених осіб учасників РДН/ВДР, а також зважаючи на те, що НКРЕКП зауваження Комітету за результатами опрацювання проєкту постанови щодо змін до Правил ринку та Правил РДН/ВДР не врахувала, з метою уникнення суперечностей між Ліцензійними умовами провадження господарської

діяльності зі здійснення функцій оператора ринку та Правилами РДН/ВДР Комітет запропонував підпункт 14 пункту 2.2 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку залишити в чинній редакції.

НКРЕКП врахувала зауваження Комітету, надіслала доопрацьований проект постанови, щодо внесення змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку, який було погоджено Комітетом у встановленому законодавством порядку.

[Щодо внесення змін](#) до Правил ринку стосовно запровадження рахунків ескроу на ринку електричної енергії для здійснення взаєморозрахунків між оператором системи передачі та учасниками ринку у ролі постачальника послуг балансування (ППБ) та/або сторони, відповідальної за баланс (СВБ).

До Комітету на погодження надійшов проект постанови НКРЕКП, яким пропонувалось внести зміни до Правил ринку стосовно запровадження рахунків ескроу на ринку електричної енергії для здійснення взаєморозрахунків між оператором системи передачі та учасниками ринку у ролі постачальника послуг балансування ППБ та/або сторони, відповідальної за баланс СВБ.

За результатами аналізу проекту постанови Комітет встановив, що він передбачав наявність ряду обставин, нерегульованість яких, може створювати перешкоди для здійснення учасниками ринку діяльності на ринку електричної енергії, негативні наслідки для економічної конкуренції та порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органів влади, а отже, потребував суттєвого доопрацювання.

Так, проектом постанови не передбачалося встановлення чітких строків та вичерпного переліку зобов'язань, які має виконати учасник ринку для забезпечення на рахунку ескроу ППБ / СВБ наявності коштів в обсязі, достатньому для оплати відповідно до передбачених Правилами ринку звітів, з метою уникнення набуття статусу «Переддефолтний» / «Дефолтний».

Комітет надав зауваження та пропозиції щодо вдосконалення окремих положень зазначеного проекту постанови, які могли створювати перешкоди для здійснення учасниками ринку діяльності на ринку електричної енергії.

НКРЕКП врахувала зауваження Комітету, надіслала доопрацьований проект постанови, який було погоджено Комітетом у встановленому законодавством порядку.

[Щодо внесення змін](#) до Правил роздрібного ринку електричної енергії

До Комітету на погодження надійшов проект постанови НКРЕКП, щодо змін до Правил роздрібного ринку електричної енергії.

Комітетом було встановлено, що проект постанови не містив вичерпного переліку заходів та конкретний строк, що має зазначати оператор системи в акті про порушення Правил роздрібного ринку електричної енергії для усунення побутовим споживачем виявлених порушень, у вигляді споживання електричної енергії на побутові потреби.

З метою уникнення дискримінації операторами системи побутових споживачів під час складання акта про порушення побутовим споживачем Правил роздрібного ринку електричної енергії, в частині споживання ним електричної енергії на побутові потреби, Комітет надав зауваження та пропозиції щодо вдосконалення окремих положень проекту постанови.

НКРЕКП врахувала зауваження Комітету, надіслала доопрацьований проект постанови, який було погоджено Комітетом у встановленому законодавством порядку.

ЗАХИСТ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКАХ ПРИРОДНОГО ГАЗУ

Держава, органи влади та безпосередньо Антимонопольний комітет України постійно приділяють увагу ринкам природного газу, оскільки вони мають стратегічне значення для економіки держави, а також є соціально важливими. На початку 2022 року, Комітет продовжив розслідування раніше розпочатих ним справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, що діють на ринках природного газу, та розпочав нові справи про порушення.

Зважаючи, що на ринках природного газу діє значна кількість суб'єктів господарювання, які мають ринкову владу, основними порушеннями, на яких органи Комітету зосереджували свою увагу були саме порушення такими суб'єктами законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем, передбаченого статтею 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції». Особливу увагу Комітет приділив ринкам природної монополії та оптової реалізації (постачання) природного газу.

РИНКИ У СТАНІ ПРИРОДНОЇ МОНОПОЛІЇ

До ринків у стані природної монополії належать:

- ринок транспортування природного газу (монополієне становище на відповідному ринку займає ТОВ «Оператор ГТС України»);
- ринок зберігання природного газу (монополієне становище на відповідному ринку займає АТ «Укртрансгаз»);
- ринки розподілу природного газу (монополієне становище на ринках розподілу природного газу займають 46 суб'єктів господарювання – операторів системи розподілу (облгази) в межах території їх діяльності, тобто місця розташування газотранспортної системи, що перебувають у їх власності).

СПРАВА: № 128-26.13/54-22

ПІДСТАВА: Розпорядженням Голови Комітету – державного уповноваженого № 01/197-р від 08.09.2022

ВІДПОВІДАЧ: ТОВ «Оператор ГТС України»

Розпочато розгляд справи за ознаками вчинення порушення, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку транспортування природного газу газотранспортною системою шляхом безпідставного та необґрунтованого розподілу потужності, нарахування плати за розподілену та / або перевищену потужність у точці виходу з газотранспортної системи до газорозподільної системи ПрАТ «Гадячгаз», що призвело чи може призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, яке було неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

Зазначена справа була не єдиною, розгляд якої Комітет у 2022 році стосовно дій ТОВ «Оператор ГТС України».

У 2022 році до Комітету надійшли заяви від АТ «Житомиргаз», АТ «Дніпрогаз» та АТ «Дніпропетровськгаз» про порушення законодавства про захист економічної конкуренції ТОВ «Оператор ГТС України» та НКРЕКП.

Під час здійснення заходів контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції Комітетом було виявлено, що ТОВ «Оператор ГТС України» після прийняття постанов НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП» [№1445 від 01.09.2021](#) та [№ 1909 від 29.10.2021](#) (далі – ПОСТАНОВИ) не забезпечив закріплення на інформаційній платформі ЕІС-кодів типу «У» Операторам ГРМ для потреб виробничо-технологічних витрат (далі – ВТВ), а саме: АТ «Житомиргаз», АТ «Дніпрогаз» та АТ «Дніпропетровськгаз» для забезпечення придбання природного газу для покриття об'ємів (обсягів) витрат та ВТВ природного газу, що призвело до ущемлення їх інтересів та споживачів.

У той же час, під час здійснення заходів контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції Комітетом виявив, що НКРЕКП в наслідок прийняття ПОСТАНОВ створила умови для вчинення ТОВ «Оператором ГТС України» порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

СТАН РОЗГЛЯДУ: триває

СПРАВА:	№ 128-26.13/82-22
ПІДСТАВА:	Розпорядженням Голови Комітету – державного уповноваженого № 01/264-р від 26.12.2022
ВІДПОВІДАЧІ:	ТОВ «Оператор ГТС України», НКРЕКП

Розпочато розгляд справи за ознаками вчинення порушення, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополією (домінуючим) становищем на ринку природного газу, що полягає у незабезпеченні закріплення на інформаційній платформі ЕІС-кодів типу «У» Операторам ГРМ, а саме: АТ «Житомиргаз», АТ «Дніпрогаз» та АТ «Дніпропетровськгаз» для забезпечення придбання природного газу для

покриття об'ємів (обсягів) витрат та виробничо-технологічних витрат природного газу та може призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;

Вчинення НКРЕКП порушення, передбаченого статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді дій органів влади, що полягають у створенні умов для вчинення порушення ТОВ «Оператор ГТС України» законодавства про захист економічної конкуренції, що стало можливим лише у зв'язку з прийняттям ПОСТАНОВ, умови яких дозволяють ТОВ «Оператору ГТС України» не закріплювати на інформаційній платформі ЕІС-кодів типу «У» для Операторів ГРМ.

СТАН РОЗГЛЯДУ: триває

РИНКИ ОПТОВОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ (ПОСТАЧАННЯ) ПРИРОДНОГО ГАЗУ

СПРАВА:	№ 128-26.13/4-22
ПІДСТАВА:	Розпорядженням Голови Комітету – державного уповноваженого № 01/5-р від 12.01.2022
ВІДПОВІДАЧ:	ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг»

Розпочато розгляд справи за ознаками вчинення порушення, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополією (домінуючим) становищем на ринку оптової реалізації (постачання) природного газу, що могло призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

З 01 травня 2021 року запроваджено дію річних тарифів на газ для населення (побутових споживачів). Передумовою для цього стало прийняття НКРЕКП постанови [№ 572 від 07.04.2021](#), згідно з якою постачальники природного газу зобов'язані були затверджувати базові річні пропозиції для населення на період з 01 травня 2021 року по 30 квітня 2022 року.

Наприкінці березня 2021 року Група «Нафтогаз» на офіційному вебсайті повідомила, що готова надати можливість купувати газ постачальникам, які працюють на роздрібному ринку для населення, щоб вони могли створити власний річний тарифний план. Також повідомлялося, що основні положення річного контракту ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» містять єдині стандартні умови для всіх постачальників газу побутовим споживачам із фіксованою річною ціною.

З метою забезпечення природним газом, газопостачальні компанії звертались до ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» щодо укладання договору купівлі-продажу природного газу. Враховуючи, що договори ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» на постачання природного газу, на думку учасників ринку, містять дискримінаційні умови, до Комітету було подано заяви про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

За результатами аналізу отриманої під час розгляду заяв інформації Комітет виявив, що дії ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг», який має ознаки монопольного (домінуючого) становища, могли призвести до обмеження конкуренції між суб'єктами господарювання, які здійснювали постачання природного газу, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

04 листопада 2022 року до участі у справі як співвідповідачів були залучені ДК «Газ Україна» НАК «Нафтогаз України» та АТ «НАК «Нафтогаз України».

СТАН РОЗГЛЯДУ: триває

РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИКОНАНІ У 2022 РОЦІ

Для припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень, 07.10.2021 Антимонопольний комітет України надав такі обов'язкові для розгляду рекомендації за [№ 22-рк](#):

ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, шляхом приведення умов договорів постачання природного газу з виробниками теплової енергії до умов Правил постачання природного газу.

Про результати розгляду рекомендацій ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» повідомляло Комітет в декілька етапів, у тому числі й у 2022 році.

Вплив на суспільний добробут (економічний ефект) від виконання Рекомендацій становить :

808,1 млн грн

РЕЗУЛЬТАТ:

Завдяки своєчасному втручанням Комітету, товариство, на виконання рекомендацій розробило додаткову угоду до договору про постачання природного газу та надіслало всім своїм контрагентам – виробникам теплової енергії.

У додатковій угоді виключено всі положення, які не дозволяли виробникам теплової енергії обирати будь-якого іншого постачальника природного газу та укладати договори з такими постачальниками на придбання природного газу тощо.

У листопаді 2022 року на засіданні Комітету розглянуто питання щодо виконання ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» рекомендацій Комітету № 22-рк від 07.10.2021 Так, відповідно до витягу з протоколу засідання Антимонопольного комітету України від 03.11.2022 № 38, зобов'язання, викладені в зазначених рекомендаціях виконано.

ЗМІНИ НА РИНКУ СВІТЛИХ НАФТОПРОДУКТІВ У 2022 РОЦІ

В 2022 році Комітет приділив особливу увагу ринкам світлих нафтопродуктів (пального).

З метою оцінки дій учасників ринку світлих нафтопродуктів (пального) на наявність ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у травні 2022 року Комітетом було розпочато аналіз інформації щодо причин та чинників, що вплинули на обмеження пропозиції на ринках роздрібною реалізації пального протягом квітня – травня 2022 року.

У липні 2022 року Комітетом було розпочато окреме дослідження щодо дотримання суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на ринку нафтопродуктів (пального), пов'язаного зі встановлення цін на нафтопродукти протягом 2022 року.

Під час проведення вказаних досліджень Комітет опрацював інформацію, що надійшла від органів державної влади та суб'єктів господарювання – учасників ринку світлих нафтопродуктів (пального), а також чинні нормативно-правові акти з питань регулювання відповідного ринку та встановив, зокрема, таке.

На встановлення причин та чинників, що могли вплинути на обмеження пропозиції безпосередньо впливає наявність повної та достовірної інформації

про обсяги попиту та пропозиції, в даному випадку, на ринку світлих нафтопродуктів (пального).

При складанні фактичних балансів попиту та пропозиції мають використовуватися показники статистичної звітності, адміністративна та податкова інформація тощо. При складанні прогнозних балансів попиту і пропозиції також використовуються методи аналізу.

Починаючи із січня 2022 року, формування статистичної інформації щодо обсягів роздрібного продажу світлих нафтопродуктів (пального) через АЗС ДСС має здійснювати за адміністративними даними ДПС. Проте, з березня 2022 року Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» встановлено, що у разі відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, реєстрації у відповідних реєстрах податкових або акцизних накладних, розрахунків коригування, подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального, платники податків звільнюються від передбаченої цим Кодексом відповідальності з

обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Комітет встановив (у тому числі з інформації, наданої ДПС), що окремі суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність з виробництва, реалізації та зберігання пального, скористалися можливістю обмежити доступ до інформації про обсяг обігу пального та залишки пального в місцях його зберігання. Тобто, інформація в реєстрах є неповною, а вітдак і неактуальною. При цьому встановити обсяги відсутньої інформації наразі неможливо.

Вказане призвело до того, що жоден державний орган не обізнаний про реальні обсяги наявних в учасників ринку залишків світлич нафтопродуктів (пального), так само як і про обсяги реалізованого пального, обсяги втраченого внаслідок воєнних дій пального, або такого, до якого відсутній доступ.

Дані, які надаються та/або можуть бути надані уповноваженими державними органами, не є повними та актуальними у зв'язку з відсутністю належного контролю за обігом світлич нафтопродуктів (пального).

Державні органи керувалися інформацією від учасників ринку світлич нафтопродуктів (пального), яка надавалася в робочому порядку, без будь-якого підтвердження її достовірності.

Отже, у період обмеження пропозиції на ринку роздрібною реалізації світлич нафтопродуктів (пального) протягом квітня-травня 2022 року та станом на листопад 2022 року жоден державний орган не складав фактичних і прогнозних балансів попиту і пропозиції на світлі нафтопродукти.

РЕЗУЛЬТАТ:

Зазначені обставини в сукупності можуть ускладнити вчинення дій щодо своєчасного запобігання виникненню кризових ситуацій із забезпеченням світличими нафтопродуктами (пальним) та повторення ситуації, яка відбулась у квітні – травні 2022 року.

На підставі вищевикладеного, Антимонопольним комітетом України 29.11.2022 надано Кабінету Міністрів України [Пропозиції № 2-пр](#) щодо нормативно-правового регулювання з метою повернення державного контролю за обігом світлич нафтопродуктів (пального), зокрема, запропоновано:

- визначити орган державної влади й покласти на нього повноваження щодо складання та ведення фактичних і прогнозних балансів попиту та пропозиції на світлі нафтопродукти для недопущення виникнення дефіциту;
- ініціювати внесення змін до Податкового кодексу України щодо відновлення подання електронних документів, які містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального, реєстрації у відповідних реєстрах податкових та акцизних накладних, розрахунків коригування.

При цьому, дослідження на роздрібному ринку пального є одним із пріоритетних завдань Комітету на 2023 рік, а отже, триває здійснення детального та всебічного аналізу наданих суб'єктами господарювання – учасниками ринку світлич нафтопродуктів (пального) даних та документів з метою встановлення причин та чинників, які вплинули на обмеження пропозиції на ринку роздрібною реалізації пального протягом квітня-травня 2022 року, а також дотримання суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції, пов'язаного зі встановленням цін на світлі нафтопродукти (пальне) протягом 2022 року.

У разі виявлення ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції, Комітетом будуть вжиті заходи, передбачені законодавством.

У 2022 році прийнято ряд нормативно-правових актів, які посилюють відповідальність надавачів комунальних послуг. Такі заходи спрямовані насамперед на забезпечення захисту населення в умовах воєнного стану.

Відповідно до частини першої статті 1 [Закону України](#) «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування» протягом дії воєнного стану в Україні та шести місяців після місяця, в якому воєнний стан буде припинено або скасовано, забороняється підвищення для всіх категорій споживачів тарифів на, зокрема, теплову енергію (її виробництво, транспортування та постачання) і послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води.

Згідно з пунктом 1 [постанови КМУ № 502 від 29.04.2022](#) «Деякі питання регулювання діяльності у сфері комунальних послуг у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану» протягом дії воєнного стану в Україні, але не раніше завершення поточного опалювального періоду, рекомендовано органам, уповноваженим встановлювати тарифи, не підвищувати тарифи на теплову енергію (її виробництво, транспортування та постачання), у тому числі тарифи на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для населення та застосовувати їх до споживача (населення) на рівні тарифів, що застосовувалися станом на 24 лютого 2022 року.

Крім того, відповідно до [постанови Кабінету Міністрів України № 206 від 05.03.2022](#) «Деякі питання оплати житлово-комунальних послуг в період воєнного стану» передбачено, що до припинення чи скасування воєнного стану в Україні забороняється:

- нарахування та стягнення неустойки (штрафів, пені), інфляційних нарахувань, процентів річних, нарахованих на заборгованість, утворену за несвоєчасне та/або неповне внесення населенням плати за житлово-комунальні послуги;
- припинення/зупинення надання житлово-комунальних послуг населенню у разі їх неоплати або оплати не в повному обсязі.

У свою чергу у 2022 році основними напрямками діяльності Комітету на ринках житлово-комунальних послуг були адвокатування та виявлення й припинення порушень конкурентного законодавства. За результатами проведеної роботи органами Комітету на ринках житлово-комунальних послуг вжито заходів задля припинення 115 порушень законодавства про захист економічної конкуренції, як в діях суб'єктів господарювання, так і органів місцевого самоврядування.

Найбільше виявлених порушень було зафіксовано на ринках послуг із централізованого водопостачання та водовідведення й послуг із вивезення побутових відходів.

Правові засади діяльності суб'єктів господарювання у сфері теплопостачання визначаються, зокрема, [законами України «Про теплопостачання»](#) (далі – Закон про теплопостачання), [«Про житлово-комунальні послуги»](#), Правилами надання послуг з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України [від 21.08.2019 № 830](#), Правилами користування тепловою енергією, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України [від 03.10.2007 № 1198](#) та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до Закону про теплопостачання відносини у сфері теплопостачання мають особливості, спричинені такими об'єктивними умовами функціонування систем теплопостачання, зокрема:

- до об'єктів у сфері теплопостачання належать теплогенеруючі станції чи установки, теплові

електроцентралі, теплоелектроцентралі, котельні, когенераційні установки, теплові мережі, які призначені для виробництва і транспортування теплової енергії;

- наявністю поділу господарської діяльності у сфері теплопостачання на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії;
- наявністю різних технологій виробництва теплової енергії, у тому числі технологій комбінованого виробництва електричної і теплової енергії;
- централізованим теплопостачанням споживачів від теплоелектроцентралей і котельень, які входять до об'єднаної енергетичної системи України;
- суттєвою сезонною відмінністю режимів виробництва і споживання теплової енергії протягом року.

ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ПРИРОДНІ МОНОПОЛІЇ»

ДО СФЕРИ ПРИРОДНИХ МОНОПОЛІЙ
належить
транспортування теплової енергії

ДО СУМІЖНИХ РИНКІВ
належить
виробництво теплової енергії
(крім випадків, коли вона використовується виключно для внутрішньовиробничих потреб) в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з виробництва теплової енергії (ліцензійними умовами)
постачання теплової енергії

Відповідно до законодавства:

- тарифи на теплову енергію, реалізація якої здійснюється суб'єктами господарювання, що займають монопольне становище на ринку, є регульованими;
- тарифи на виробництво теплової енергії, у тому числі на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, на транспортування та постачання теплової енергії встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та органами місцевого самоврядування у межах повноважень, визначених законодавством;

- тариф на теплову енергію для споживача визначається як сума тарифів на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії.

Послуги з постачання теплової енергії та гарячої води Законом України «Про житлово-комунальні послуги» віднесено до комунальних послуг. Тарифи на комунальні послуги є регульованими.

Ринки у сфері теплопостачання є регіональними. Враховуючи, що послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води кінцевим споживачам можливі лише за умови наявності доступу до теплових мереж, які безпосередньо приєднані до обладнання кінцевого споживача, а транспортування теплової енергії є невід'ємною частиною надання цих послуг – територіальні (географічні) межі ринків у сфері теплопостачання визначаються межами теплових мереж, через які тепла енергія транспортується до кінцевого споживача.

Хоча нормативно-правовими актами наразі передбачена можливість споживачів відключитися від мереж теплопостачання, централізованого опалення та постачання гарячої води, але для них це призводитиме до понесення додаткових матеріальних, фінансових витрат, зокрема, будівництва нової теплової мережі, яка буде підключена до джерела теплопостачання, замовлення технічної та проектної документації на відокремлення від мереж теплопостачання, централізованого опалення та постачання гарячої води тощо.

Відтак внаслідок технологічних особливостей процесу виробництва та постачання теплової енергії, її транспортування, надання послуг з теплопостачання та постачання гарячої води, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних товарів та послуг іншого суб'єкта господарювання, що обумовлено місцем розташування теплових мереж та приєднанням їх до помешкань споживачів.

БАР'ЄРАМИ ДЛЯ ВСТУПУ ПОТЕНЦІЙНИХ КОНКУРЕНТІВ НА РИНКИ У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ Є, ЗОКРЕМА:

адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання ліцензій;

організаційні обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у потенційного конкурента у власності чи користуванні теплоцентралі, котельні, теплових мереж;

економічні обмеження, пов'язані з необхідністю значних капіталовкладень в будівництво теплоцентралі, котельні, теплових мереж;

інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

Органами Комітету у 2022 році було вжито заходів задля припинення 13 порушень законодавства про захист економічної конкуренції на ринках сфери теплопостачання, які полягали у зловживанні надавачами послуг з постачання теплової енергії та гарячої води своїм монопольним становищем, зокрема, шляхом нарахування завищеної плати за послуги, встановлення необґрунтованих вимог в технічних умовах на приєднання до мереж теплопостачання.

ПРИКЛАД РІШЕННЯ

ВІДПОВІДАЧ	ТОВ (ІНФОРМАЦІЯ, ДОСТУП ДО ЯКОЇ ОБМЕЖЕНО)
РІШЕННЯ АМКУ	№ 244-р від 10.11.2022
ВИД ПОРУШЕННЯ	частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
РИНОК	послуга з централізованого опалення

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

ТОВ (інформація, доступ до якої обмежено) з жовтня 2019 року по квітень 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення ТОВ (інформація, доступ до якої обмежено) в зоні теплопостачання Товариства із часткою 100 %.

Оскільки для опалювального періоду 2019/2020 років характерним було суттєве зниження (у 1,5 - 2 рази) ціни природного газу у порівнянні з тією, що діяла у попередньому опалювальному періоді, Уряд у 2020 році прийняв постанову [№ 1082](#). Документ надавав теплопостачальним організаціям правові підстави для зменшення розміру нарахувань споживачам за послуги з централізованого опалення. За інформацією Міністерства розвитку громад та територій України, більшість підприємств теплоенергетики, здійснили перерахунки та зменшили розмір плати споживачам за послуги з централізованого опалення й постачання гарячої води.

Однак ТОВ (інформація, доступ до якої обмежено) не вжило вичерпних заходів щодо зазначеного питання та продовжувало нараховувати споживачам, з якими укладені договори до 01.05.2019, завищену плату за послуги з централізованого опалення.

Бездіяльність відповідача, яка полягала у неприйнятті рішення щодо зміни (а саме: зменшення) розміру нарахувань плати для усіх своїх споживачів, призвела до ущемлення інтересів окремих їх категорій.

9,6
млн грн
штраф

Дії ТОВ (інформація, доступ до якої обмежено) визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, накладено штраф та зобов'язано припинити порушення шляхом здійснення перерахунків споживачам за послуги з централізованого опалення у зв'язку із зміною (зменшенням) ціни природного газу за період з грудня 2019 по квітень 2020 року.

ЗДІЙСНЕННЯ ПЕРЕРАХУНКІВ СПОЖИВАЧАМ ЗА ПОСЛУГУ З ОПАЛЕННЯ ВНАСЛІДОК ПРИПИНЕННЯ ПОРУШЕННЯ

Також слід відзначити, що у вересні — жовтні 2022 року ТОВ «Світловодськпобут» на виконання зобов'язання, визначеного у рішенні Тимчасової адміністративної колегії Антимонопольного комітету України (інформація, доступ до якої обмежено) (далі – Рішення ТАК Комітету), здійснило перерахунки споживачам, які протягом жовтня 2017 року по вересень 2022 року відключені від внутрішньобудинкових мереж централізованого опалення, на загальну суму 10 206 119 грн.

Зазначеним рішенням визнано, що ТОВ «Світловодськпобут», займаючи монопольне становище на ринку послуг з централізованого опалення, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем, а саме: проведення нарахування 100 відсоткової плати за послуги з централізованого опалення споживачам, відключеним від внутрішньобудинкових мереж централізованого опалення (тобто, такі послуги фактично не надавалися).

Також, цим рішенням накладено на Товариство штраф та зобов'язано припинити порушення.

Не погодившись з Рішенням ТАК Комітету ТОВ «Світловодськпобут» звернулось до Господарського суду міста Києва з позовною заявою про визнання цього рішення недійсним.

Висновки судів, у тому числі Верховного суду (постанова від 21 червня 2022 року у справі 910/1109/21), були на користь Комітету.

Товариство повідомило Комітет про видання наказу генерального директора ТОВ «Світловодськпобут» №34 від 13.09.2022 «Про зняття нарахувань», яким передбачено здійснення перерахунків за послуги з централізованого опалення споживачам міста Світловодська, які відключилися від внутрішньобудинкових мереж централізованого опалення і відповідно зазнали фінансові витрати на підключення індивідуального опалення.

Завдяки здійсненню перерахунків споживачам було досягнуто основної мети Рішення ТАК Комітету – ТОВ «Світловодськпобут» припинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції та усунуто наслідки зазначеного порушення – **здійснено перерахунок юридичним та фізичним особам:**

НАСЕЛЕННЮ:

9 779,7
тис. грн

ЮРИДИЧНИМ
ОСОБАМ:

426,4
тис. грн

Значну увагу Комітету у 2022 році приділено регіональним ринкам централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Ринки централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є природними монополіями.

Відповідно до частини першої **статті 5 Закону України «Про природні монополії»** централізоване водопостачання та централізоване водовідведення належить до сфери регулювання цього Закону. Ліцензування господарської діяльності здійснюють НКРЕКП, обласні державні адміністрації та Київська міська державна адміністрація.

Згідно зі **статтею 8 Закону України «Про природні монополії»** предметом державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій є, зокрема:

ціни (тарифи) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій;

доступ споживачів до товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій;

інші умови здійснення підприємницької діяльності у випадках, передбачених законодавством.

Відповідно до **статті 13 Закону України «Про питну воду, водопостачання та водовідведення»** до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належать, зокрема:

- затвердження та реалізація місцевих програм у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;
- затвердження місцевих правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення відповідних населених пунктів;
- встановлення тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення (крім тарифів на ці послуги, які встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг);

- погодження інвестиційних програм стосовно об'єктів водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності;
- сприяння провадженню інвестиційної діяльності у сфері централізованого водопостачання та водовідведення.

Органами Комітету у 2022 році вжито заходів на регіональних ринках у сфері водопостачання та водовідведення щодо припинення **47** порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

При цьому, типівість найбільших порушень не змінилась в порівнянні з попереднім роком. Це, зокрема:

- визначення додаткових вимог фізичним особам при встановленні засобів обліку води (придбання приладів обліку певного класу точності, отримання технічних умов тощо);
- встановлення додаткових вимог юридичним особам при отриманні технічних умов на приєднання до мереж (наприклад, виконання за власний рахунок робіт, пов'язаних із ремонтом, реконструкцією мереж, заміною зношених основних фондів тощо);
- включення до договору положень, які не передбачені типовими договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

ВІДПОВІДАЧ	ВОДОКАНАЛ (КП)
РІШЕННЯ ЗАХІДНОГО МТВ КОМІТЕТУ	<u>(Інформація, доступ до якої обмежено)</u>
ВИД ПОРУШЕННЯ	частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
РИНОК	послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Водоканал (КП) у період з 01.01.2019 року по 30.09.2022 року займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання/централізованого водовідведення в територіальних межах, де розташовані водопровідно-каналізаційні мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні із часткою 100%.

За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, споживачі не мали змоги звернутися до іншого суб'єкта господарювання з метою отримання зазначених послуг.

Водоканал (КП) включило у технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання/централізованого водовідведення вимоги щодо встановлення конкретної марки лічильника обліку води, зокрема: марки KB-1,5, марки POWOGAZ SMART, «Мокрохід» та класу точності «С» з можливістю підключення до систем дистанційного зняття показів, які не передбачені чинним законодавством.

Чинними нормативно-правовими актами у сфері метрології та метрологічної діяльності не передбачено обмежень класу точності для засобів вимірювальної техніки, які встановлюють споживачі. Тобто, для обліку обсягу споживання послуг споживачами можуть встановлюватись будь-які засоби обліку води, що занесені до реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.

Крім того, вимоги Водоканал (КП) щодо встановлення лічильників холодної води «Мокрохід» класу «С» можуть ущемлювати інтереси суб'єктів господарювання - виробників та/або продавців лічильників води інших метрологічних класів, зокрема «А» та «В», які занесені до Державного реєстру та використовуються в Україні, оскільки останні можуть втратити потенційних покупців своєї продукції.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

35,0
тис. грн
штраф

Листом від 25.10.2022 № 247 Водоканал (КП) повідомило, що визнає порушення законодавства про захист економічної конкуренції та припинило порушення з вересня 2022 року (під час розгляду справи). Також Водоканал (КП) станом на кінець 2022 року сплатило штраф у розмірі 3,5 тис. грн.

У 2022 році, як і в попередніх роки, у фокусі уваги органів Комітету у сфері поводження з побутовими відходами були регіональні ринки послуг з вивезення твердих побутових відходів та послуг із захоронення побутових відходів. За досліджуваний період органами Комітету було вжито заходів задля припинення 48 порушень законодавства про захист економічної конкуренції на зазначених ринках.

Більшість порушень полягала, як і в попередніх роках, у непроведенні органами місцевого самоврядування конкурсів з визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів. На долю таких справ припадає близько 81 відсотків від усіх порушень.

ПРИКЛАД РІШЕННЯ

ВІДПОВІДАЧ	КП «ЛОХВИЦЯ-СЕРВІС»
РІШЕННЯ СХІДНОГО МТВ АМКУ	<u>№ 70/11-р/к від 14.07.2022</u>
ВИД ПОРУШЕННЯ	частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
РИНОК	послуга з вивезення твердих побутових відходів

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

КП «Лохвиця-Сервіс» у період з 01.01.2017 по 30.04.2019 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з вивезення побутових відходів у межах території населених пунктів, на які поширюються повноваження Лохвицької міської ради, із часткою 100 %.

Як наслідок, КП «Лохвиця-Сервіс» самостійно визначало умови надання послуг з вивезення побутових відходів.

Займаючи монопольне становище КП «Лохвиця-Сервіс» порушило законодавство про захист економічної конкуренції.

КП «Лохвиця-Сервіс» включило завищені розміри адміністративних витрат, витрат на збут та рентабельність до тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, які діяли з 01.01.2017 по 30.04.2019, що призвело до завищення вартості послуги з вивезення побутових відходів.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

34,0
тис. грн
штраф

Дії КП «Лохвиця-Сервіс» визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, накладено штраф та зобов'язано припинити наслідки порушення.

КП «Лохвиця-Сервіс» визнало порушення та здійснює заходи щодо припинення наслідків порушення.

ПІДТВЕРДЖЕННЯ ПРАВОМІРНОСТІ ВИСНОВКІВ КОМІТЕТУ ЩОДО ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ СТАНОВИЩЕМ

Важливе значення для Комітету та споживачів мали остаточні результати оскарження рішення ТАК Комітету від 19.03.2021 № 23-р/тк, відповідно до якого дії ТОВ «АВЕ Івано-Франківськ» в особі філії «АВЕ Коломия» визнані порушенням законодавства про захист економічної конкуренції на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів.

12.07.2022 постановою Верховного Суду у справі 910/8212/21 відмовлено у задоволенні касаційної скарги ТОВ «АВЕ Івано-Франківськ» в особі філії «АВЕ Коломия» та залишено без змін рішення попередніх інстанцій. Таким чином, Верховний Суд підтвердив правомірність висновків Комітету у справі про зловживання монопольним становищем ТОВ «АВЕ Івано-Франківськ» в особі філії «АВЕ Коломия». Цим рішенням Комітет захистив права споживачів приватного сектору міста Коломия.

533,6
тис. грн
штраф

ТОВ «АВЕ Івано-Франківськ» в особі філії «АВЕ Коломия» сплатило штрафні санкції та вживає заходів щодо припинення наслідків порушення.

ЗАКОН УКРАЇНИ
«ПРО УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ»

2022 рік від значився суттєвими змінами в законодавстві у сфері поводження з побутовими відходами. Так, Верховною Радою України 20 червня 2022 року прийнято Закон України «Про управління відходами» (далі – Закон), який набирає чинності 09.07.2023.

Відповідно до прийнятого Закону створюється система управління відходами аналогічна системі, наявній в країнах-членах Європейського Союзу.

Наразі документ окреслює ключові питання управління відходами, зокрема, впровадження в Україні європейської ієрархії поводження з відходами та розширеної відповідальності виробника, при цьому, подальше врегулювання сфери поводження з побутовими відходами потребує розробки ряду підзаконних актів. Тобто рамковий закон можна назвати базою для подальшої реформи, щодо створення конкретних механізмів управління відходами.

Комітет неодноразово надавав свої зауваження до законопроєкту в процесі його доопрацювання, законопроєкту, зокрема, останні зауваження були надіслані до Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування листом від 19.05.2022 № 128-06/01-63-НПА.

Серед ключових застережень Комітету, зокрема, **загроза усунення з ринку значної кількості суб'єктів господарювання, монополізація ринку вивезення твердих побутових відходів, підвищення вартості послуг для кінцевого споживача.**

Наразі в прийнятій редакції Закон містить окремі положення, реалізація яких може мати негативний вплив на розвиток конкуренції на регіональних ринках послуг з вивезення твердих побутових відходів та суміжних з ними ринках.

Прийнятий Закон є рамковим у сфері поводження з відходами, на його основі цього Закону будуть розроблені кілька необхідних секторальних законів.

СФЕРА ПОСЛУГ

2022 рік по-різному вплинув на ринки послуг. Окремі з них не зазнали суттєвих змін, деякі ж фактично повністю зупинили свою роботу.

До прикладу, ринок фінансових послуг суттєво не змінився за кількістю суб'єктів: 1 459 учасників небанківських фінансових послуг та 67 банків. Всього військовий рік він стабільно функціонував та залишався одним із ключових, що сприяло сталості економіки. Свій позитивний внесок у цей процес Комітет зробив, зокрема, поновивши конкуренцію у сфері банківських гарантій для забезпечення виконання зобов'язань учасників ринку електричної енергії за договором про врегулювання небалансів. Це було зроблено шляхом надання НКРЕКП обов'язкових для розгляду рекомендацій.

Як важливий здобуток Комітету в цьому напрямі варто відзначити й поновлення належних умов конкуренції на ринку послуг із ведення пенсійних рахунків. Ще з 1992 року військові пенсіонери могли отримувати пенсію лише через АТ «Державний ощадний банк України». Завдяки зусиллям Комітету в червні 2022 року парламент змінив законодавство та скасував норму, що наділяла АТ «Ощадбанк» виключними правами. Тож військові пенсіонери тепер можуть обирати для виплат будь-який банк.

Цікаве спостереження: у сфері послуг із вантажних залізничних перевезень, завдяки активному адвокатуванню та припиненню порушень законодавства про захист економічної конкуренції в попередні роки, у 2022 році до Комітету надійшло менше заяв і скарг щодо ситуацій на цих ринках.

Хоча з початком повномасштабного вторгнення росії найбільші морські порти були заблоковані та повністю припинилося повітряне сполучення, Комітет продовжував здійснювати контроль за дотриманням законодавства у цих сферах транспорту. Зокрема, декілька справ завершено, розпочато нову, проводилися дослідження та розслідування.

Також Комітет приділяє особливу увагу сферам, де органи влади залучають державні й комунальні підприємства для надання певних послуг або органи місцевого самоврядування надають певні пільги при визначенні ставок податку. Адже подекуди це відбувається поза конкурентною процедурою або ж створює передумови для необґрунтованих обмежень конкуренції.

Так, Комітет надав рекомендаційні роз'яснення органам місцевого самоврядування з приводу того, які їх дії органи Комітету можуть вважати порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

Олеся КРАТКО,

директор Департаменту досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери

ВСТАНОВЛЕННЯ ПЕРЕШКОД В ОТРИМАННІ НА РІВНИХ УМОВАХ ЗНИЖОК ДО СТАВОК ПОРТОВИХ ЗБОРІВ ДЛЯ СУДЕН, ЯКІ РОЗВАНТАЖУВАТИМУТЬСЯ БІЛЯ ПРИЧАЛІВ ПОРТОВИХ ОПЕРАТОРІВ

У липні 2022 року Комітет завершив розгляд справи, розпочатої за заявою портового оператора, про порушення ДП «АМПУ» в особі філії законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монополюючим становищем на ринку послуг із забезпечення безпеки мореплавства в межах акваторії морського порту, що може призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання на ринку перевантаження зернових вантажів у морському порту.

Порушення полягало в тому, що філія ДП «АМПУ» за відсутності будь-яких умов та критеріїв застосовувала знижки в розмірі 30% і 50% до ставок портових зборів для суден, які розвантажувалися біля причалів портових операторів-конкурентів Заявника, при цьому відмовляла в наданні знижки для суден, які розвантажувалися біля причалу Заявника. Це могло призвести до ущемлення інтересів Заявника.

Комітет під час розгляду справи надав ДП «АМПУ» в особі філії рекомендації від 01.04.2021 № 11-рк розробити та затвердити прозорі й недискримінаційні умови та критерії застосування філією ДП «АМПУ» знижок зі ставок усіх видів портових зборів для суден, які заходять у морський

порт для розвантаження генеральних та навалювальних (зернових) вантажів, а до затвердження таких умов та критеріїв ужити заходів для створення рівних умов застосування таких знижок.

На виконання рекомендацій у жовтні 2021 року філія ДП «АМПУ» видала наказ про застосування з 01.01.2022 знижки в розмірі 30% до ставок усіх видів портових зборів для суден, які заходять у морський порт для виконання операцій з навантаження-розвантаження генеральних та навалювальних (зернових) вантажів біля причалів. У наказі також визначено умови та критерії застосування такої знижки, які було розміщено на офіційному сайті ДП «АМПУ».

Комітет проаналізував цей наказ та встановив, що його умови та критерії – недискримінаційні, містять однакові й рівні підходи до застосування. Портові оператори також підтвердили Комітету, що наказ не містить непрозорих та/або дискримінаційних умов, не встановлює перешкод в отриманні на рівних умовах знижок до ставок портових зборів для суден, які розвантажуватимуться біля їх причалів у морському порту.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

ДП «АМПУ» в особі філії виконало рекомендації Комітету, і 14.07.2022 Комітет прийняв [рішення № 142-р](#) про закриття провадження у справі у зв'язку з виконанням рекомендацій.

ВІДСУТНІСТЬ ПРОЗОРОЇ І НЕДИСКРИМІНАЦІЙНОЇ ПРОЦЕДУРИ ВІДБОРУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКИ НАЗЕМНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Комітет у вересні 2022 року завершив розгляд справи про зловживання аеропортом «Львів» монополюючим (домінуючим) становищем на ринку спеціалізованих послуг, що могло призвести до недопущення конкуренції на ринках послуг із наземного обслуговування на території аеропорту «Львів».

Порушення полягало в тому, що аеропорт «Львів» відмовив декільком суб'єктам господарювання в укладанні Генеральної угоди про комерційне надання послуг із наземного обслуговування для здійснення діяльності з наземного обслуговування на території аеропорту «Львів».

Комітет з'ясував, що в аеропорту «Львів» відсутня прозора й недискримінаційна процедура відбору суб'єктів господарювання на ринки наземного обслуговування.

Тому Комітет під час розгляду справи надав аеропорту «Львів» рекомендації від 26.08.2021 № 19-рк розробити та затвердити порядок, який би встановив чітку, прозору, недискримінаційну з об'єктивними критеріями процедуру доступу суб'єктів господарювання на ринок послуг із наземного обслуговування на території аеропорту «Львів» й оприлюднити порядок на офіційному вебсайті аеропорту.

На виконання рекомендацій у грудні 2021 року аеропорт «Львів» розробив Порядок доступу суб'єктів господарювання на ринок послуг із наземного обслуговування на території аеропорту «Львів» та оприлюднив його на вебсайті аеропорту.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

Аеропорт «Львів» виконав рекомендації Комітету, і 29.09.2022 Комітет прийняв [рішення № 214-р](#) про закриття провадження у справі у зв'язку з виконанням рекомендацій.

ВІДНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ НАДАННЯ ПОСЛУГ ІЗ ВЕДЕННЯ ПЕНСІЙНИХ РАХУНКІВ

Ще у квітні 1992 року було прийнято Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», частиною другою статті 52 якого передбачалося, що виплачувати пенсію особам, звільненим із військової служби за наявності встановленої законодавством вислуги на військовій службі (далі – військові пенсіонери) має право лише акціонерне товариство «Державний ощадний банк України».

Зазначене мало наслідком встановлення АТ «Ощадбанк» необґрунтованих цін чи інших умов надання банківських послуг, які товариство надавало одноособово у зв'язку з визначеним законодавством виключним правом.

Комітет розглянув справу про порушення АТ «Ощадбанк» законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із ведення пенсійних рахунків військових пенсіонерів шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної

конкуренції на ринку (рішення від 06.12.2018 № 691-р).

Під час розгляду справи Комітет звертався до Кабінету Міністрів України з пропозиціями щодо надання доручення заінтересованим державним органам розглянути питання внесення змін до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» у частині забезпечення вибору банків для виплати пенсій військовим пенсіонерам.

Однак до червня 2022 року у зв'язку з відсутністю законодавчих змін положення Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» у частині визначення АТ «Ощадбанк» єдиним банком для виплати пенсій військовим пенсіонерам залишалися незмінними.

Завдяки зусиллям Комітету 19 червня 2022 року Верховною Радою України були внесені зміни до цього Закону, якими скасовано норму, що наділяла АТ «Ощадбанк» виключними правами на виплату пенсій військовим пенсіонерам.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

Отже, завдяки, зокрема, роботі Комітету, спрямованій на поновлення належних умов конкуренції на ринку послуг із ведення пенсійних рахунків, військові пенсіонери можуть обирати банк для виплати пенсій за прийнятними для них умовами обслуговування.

ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ ОПЕРАТОРІВ АВТОРИЗОВАНИХ ЕЛЕКТРОННИХ МАЙДАНЧИКІВ ДО ЕТС

У 2022 році Комітет розглянув заяву одного з операторів авторизованих електронних майданчиків, який поскаржився на необґрунтоване підвищення адміністратором електронної торгової системи (ЕТС) – ДП «Прозорро.Продажі» плати на розвиток та надання доступу до ЕТС Prozorro.Продажі лише після виконання додаткових умов останнього.

Комітет встановив, що є підстави вважати, що розмір плати на розвиток ЕТС є економічно необґрунтованим, а додаткові умови – маркетингові зобов'язання, безпосередньо не стосуються предмета договору доступу до ЕТС

Prozorro.Продажі та мають на меті просування ЕТС Prozorro.Продажі коштом операторів.

Враховуючи зазначене, у вересні цього ж року Комітет розпочав справу, предметом якої є вищенаведені дії ДП «Прозорро.Продажі».

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

Наразі розгляд справи триває.

ВСТАНОВЛЕННЯ ВИМОГ ДО ФІНАНСОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УЧАСНИКІВ РИНКУ ЗА ДОГОВОРАМИ ПРО ВРЕГУЛЮВАННЯ НЕБАЛАНСІВ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Також у 2022 році Комітет поновив конкуренцію у сфері банківських гарантій для забезпечення виконання зобов'язань учасників ринку електричної енергії за договором про врегулювання небалансів.

Втручання Комітету в зазначену сферу спричинено тим, що 09 серпня 2022 року Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердила постанову № 923 «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 332».

ПОРУШНИК

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АМКУ [№ 6-рк від 08.12.2022](#)

ВИД ПОРУШЕННЯ

абзац сьомий частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

СУТЬ ДІЙ, ЩО МАЮТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ:

Відповідно до постанови НКРЕКП від 09.08.2022 № 923 «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 332»:

- фінансові зобов'язання учасників ринку за договорами про врегулювання небалансів електричної енергії забезпечуються шляхом грошових коштів та/або у вигляді банківських гарантій, оформлених фінансовими установами, що входять до переліку системно важливих банків відповідно до рішення Правління Національного банку України від 09 березня 2022 року № 120-рш «Про визначення системно важливих банків»,
- та Оператор системи передачі (у ролі адміністратора розрахунків) має право відмовити учаснику ринку у прийнятті банківської гарантії за відповідним договором про врегулювання небалансів електричної енергії, якщо фінансова установа, що її оформила, не віднесена Національним банком України до переліку системно важливих банків.

Таке рішення НКРЕКП було прийнято з метою уникнення зростання заборгованості на ринку електричної енергії.

Водночас у 2022 році Національний банк України визнав системно важливими лише 14 банків із 68 загальної кількості банків в Україні, відповідно, лише 14 з 68 банків мали право надавати банківські гарантії за договорами про врегулювання небалансів електричної енергії.

Відтак встановлення критерію «входження до переліку системно важливих банків» є таким, що надає окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільги чи інші переваги, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

На думку Комітету, диверсифікація шляхів фінансового забезпечення, а саме, формування кожного фінансового забезпечення учасників ринку за договорами про врегулювання небалансів електричної енергії перед адміністратором розрахунків одночасно в рівних частинах грошовими коштами та банківськими гарантіями, оформленими в будь-якій фінансовій установі, змогла б вирішити як проблему обмеження конкуренції у сфері банківських гарантій для врегулювання небалансів електричної енергії, так і знизити ризики неплатежів учасників ринку електричної енергії.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

Комітет надав НКРЕКП обов'язкові для розгляду рекомендації, а саме, привести положення постанови НКРЕКП від 25.02.2022 № 332 у частині вимог до фінансових зобов'язань учасників ринку за договорами про врегулювання небалансів електричної енергії у відповідність із вимогами законодавства про захист економічної конкуренції.

ПРИПИНЕННЯ ДОСТУПУ ДО РИНКУ ПОСЛУГ ІЗ ПОШУКУ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ТОТОЖНІ ТА СХОЖІ ПОЗНАЧЕННЯ

У 2022 році Комітет проаналізував дії Укрпатенту щодо надання доступу до інформації про заявки на торговельні марки, за якими не надіслані повідомлення про встановлену дату подання, розміщеної в інформаційній системі Укрпатенту, на предмет наявності ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

ПОРУШНИК

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

РЕКОМЕНДАЦІЇ АМКУ

[№ 4-рк від 13.10.2022](#)

ВИД ПОРУШЕННЯ

частина перша статті 15, пункт 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Підставою для аналізу дій Укрпатенту стали численні заяви суб'єктів господарювання, які на комерційній основі здійснюють пошук інформації про тотожні та схожі позначення. У цих заявах повідомлялося про припинення Укрпатентом у березні 2021 року доступу до вказаної інформації.

При цьому сам Укрпатент, маючи доступ до цієї інформації, здійснював пошук тотожних або схожих позначень на платній основі з використанням, зокрема, внутрішньої (закритої) частини інформаційної системи та надавав відповідні звіти.

Унаслідок цей пошук, проведений Укрпатентом як суб'єктом господарювання, був більш повним та інформативним, а послуги інших суб'єктів господарювання – менш конкурентно привабливими.

У жовтні 2022 року Комітет визначив зазначені дії Укрпатенту такими, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органу адміністративно-господарського управління та контролю, які можуть призвести до спотворення конкуренції на ринку послуг з пошуку інформації про тотожні та схожі позначення.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

Комітет надав Укрпатенту рекомендації забезпечити безоплатне розміщення в публічному доступі інформації про заявки, за якими не надіслано повідомлення про встановлену дату подання, в обов'язку, що не суперечить чинному законодавству України та є достатнім для пошуку інформації про них і встановлення ознак тотожності або схожості позначень, та у формі, яка забезпечує можливість відбору.

СТАН ВИКОНАННЯ:

За інформацією, наявною в Комітеті, наразі функцію щодо забезпечення роботи відповідної інформаційної системи від Укрпатенту передано Українському національному офісу інтелектуальної власності та інновацій, який на виконання рекомендацій Комітету проводить технологічну підготовку для надання доступу до інформації про заявки, за якими не надіслано повідомлення про встановлену дату їх подання.

ДИСКРИМІНАЦІЙНІ УМОВИ ДОСТУПУ ЕКСПЕДИТОРІВ ДО СТИВІДОРНИХ ПОСЛУГ

Розпочато розгляд справи за ознаками вчинення ДП «Морський торговельний порт «ЧОРНОМОРСЬК» порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку стивідорних послуг на Спеціалізованому паромному комплексі (5 термінал) у морському торговельному порту «Чорноморськ» (розпорядження від 30.12.2022 № 09/273-р).

Справу розпочато за заявою ТОВ «ІНТЕР ТРАНС ЛОДЖІСТІК». Як встановив Комітет, ДП «МТП «ЧОРНОМОРСЬК» затвердило та оприлюднило на своєму офіційному сайті Політику укладання договорів з основної діяльності, яка містить дискримінаційні умови доступу експедиторів до його стивідорних послуг. Це може призвести до обмеження конкуренції на ринку експедиторських послуг.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

Наразі справа знаходиться на стадії розслідування.

ВСТАНОВЛЕННЯ УМОВ ДЛЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНАЖЕРНИХ ЗАКЛАДІВ

ВІДПОВІДАЧ ІНСПЕКЦІЯ З ПИТАНЬ ПІДГОТОВКИ ТА ДИПЛОМУВАННЯ МОРЯКІВ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АМКУ [№ 202-р від 15.09.2022](#)

ВИД ПОРУШЕННЯ частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Порушення полягало у встановленні для навчально-тренажерних закладів (НТЗ) Інспекцією таких умов у договорах про надання послуг із реєстрації документів моряків та їх внесення до Реєстру, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку. А саме, у частині:

- стягнення плати в період із січня 2017 року по листопад 2021 року;
- необґрунтованого скорочення терміну дії договорів протягом 2019 року;
- невстановлення строку реєстрації документів моряків та їх внесення до Реєстру в період із січня 2020 року по листопад 2021 року.

Комітет виявив, що підходи Інспекції до встановлення таких умов у договорах можна характеризувати як непослідовні, безсистемні й такі, що можуть негативно впливати на функціонування національної системи підготовки й дипломування моряків України.

Варто зазначити, що під час розгляду справи Інспекція вжила заходів для припинення вищезгаданих дій. Інспекція впровадила систему «НТЗ-онлайн» та розробила нову редакцію договору про надання доступу до автоматизованої реєстрації в Реєстрі, яким передбачено безоплатне надання послуг, рівний доступ до автоматизованої системи та самостійне внесення (реєстрацію) НТЗ в електронній формі документів

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

707,8

тис. грн
штраф

Комітет визнав дії Інспекції зловживанням монопольним становищем на ринку послуг із реєстрації документів моряків і їх внесення до Реєстру, що можуть призвести до ущемлення інтересів НТЗ та які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

ПІДВИЩЕННЯ ТАРИФІВ НА ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ У МЕЖАХ УКРАЇНИ ТА ПОВ'ЯЗАНІ З НИМИ ПОСЛУГИ

Комітет дослідив підвищення з 01.07.2022 на 70% рівня державних регульованих тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом (наказ Мінінфраструктури від 22.06.2022 № 441 «Про внесення змін до Коефіцієнтів, що застосовуються до тарифів Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги»).

Як встановлено під час дослідження, для безперебійного функціонування перевізного процесу в умовах воєнного стану, забезпечення фінансової стабільності АТ «Укрзалізниця» потребувало здійснення заходів щодо підвищення тарифів на перевезення вантажів у межах України та пов'язані з ними послуги.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

Комітет перевірів дотримання Мінінфраструктури Порядку перегляду тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом під час проведення індексації з 01.07.2022 державних регульованих тарифів на перевезення вантажів та встановив, що зазначена індексація не суперечить вимогам законодавства про захист економічної конкуренції.

НЕОБҐРУНТОВАНЕ ФОРМУВАННЯ РОЗРАХУНКУ ВАРТОСТІ ПОСЛУГ ІЗ ПАРКУВАННЯ

ПОРУШНИК	КП «КИЇВТРАНСПАРКСЕРВІС» КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
РІШЕННЯ АМКУ	№ 14-р/тк від 17.08.2022 № 15-р/тк від 17.08.2022
ВИД ПОРУШЕННЯ	пункт 1 частини другої статті 13 та пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» пункт 7 статті 50 та стаття 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

КП «Київтранспарксервіс», займаючи монопольне становище на відповідному ринку під час формування розрахунку вартості послуг із паркування на своїх майданчиках, необґрунтовано її завищило. Так, до планової калькуляції вартості підприємство внесло статті витрат:

- облаштування паркування заїзними кишенями;
- обов'язкові платежі 60%.

Проте всі паркувальні майданчики КП «Київтранспарксервіс» повинні були облаштовуватися за його власних рахунок.

Крім цього, виконавчий орган Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) своїм розпорядженням затвердив завищені тарифи на основі наданої підприємством планової калькуляції, що призвело до завищення вартості паркування у столиці на 60% – 82,3%. Наслідком прийняття такого розпорядження була легітимізація порушення КП «Київтранспарксервіс» законодавства про захист економічної конкуренції.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

1 484,8
тис. грн
штраф

За результатами розгляду справ Тимчасова адміністративна колегія Комітету зобов'язала КП «Київтранспарксервіс» та виконавчий орган Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) у двомісячний строк припинити порушення. Додатково на КП «Київтранспарксервіс» накладено штраф.

СТАН ВИКОНАННЯ:

Виконавчий орган Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) повідомив Комітет, що відповідне розпорядження скасовано рішенням суду. КП «Київтранспарксервіс» оскаржує рішення Тимчасової адміністративної колегії Комітету в судовому порядку.

Зазначимо, що ТАК Комітету в липні 2021 року вже приймала рішення про порушення КП «Київтранспарксервіс» законодавства про захист економічної конкуренції у зв'язку з вимаганням із переможців електронних аукціонів за право облаштування паркувальних майданчиків додаткових платежів та стягування штрафів за відмову від укладання договору чи підписання актів приймання-передачі, а також накладала штраф у розмірі понад 2,6 млн грн. Зазначене рішення ТАК Комітету у грудні 2022 року підтримав Верховний Суд у складі Касаційного господарського суду.

РИНКИ ЗВ'ЯЗКУ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

Поняття телекомунікацій набрало більш сучасного та широкого значення і знайшло своє відображення в понятті «електронних комунікацій».

Зміни відбулися як законодавчо в цілому шляхом реалізації Закону України «Про електронні комунікації», Закону України «Про медіа», так і на регуляторному рівні шляхом запровадження нового державного регулятора.

Так, державним регулятором у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку відповідно до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» стала зазначена комісія.

У зв'язку з тим, що ринок зазнав суттєвих законодавчих змін, до Комітету протягом 2022 року надійшла низка проєктів нормативно-правових актів, що потребували розгляду та погодження.

Також у 2022 році значно вдосконалився Порядок надання послуг перенесення номерів. За допомогою цієї послуги споживачі послуг мобільного зв'язку почали частіше змінювати мобільного оператора, у разі якщо їх не задовольняли якість послуг, наповнення тарифних планів або ціна, й обирати ті умови або оператора, який відповідатиме всім їх потребам. Зазначене може свідчити про посилення конкуренції на ринку мобільного зв'язку.

РИНКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розвиток сучасного суспільства відбувається у швидкозмінному світі, який трансформується під дією процесів діджиталізації – оптимізації бізнесу шляхом впровадження ІТ-рішень та відповідного технічного устаткування, які допомагають удосконалювати діяльність компанії в різних сферах економіки країни.

Діджиталізація покликана спростити та прискорити роботу з великими обсягами даних, забезпечити автоматизацію всіх видів діяльності (операційної, інвестиційної, фінансової), покращити комунікацію з клієнтами, постачальниками та партнерами і всіма інститутами зовнішнього середовища, сформувати нові засади взаємодії в межах підприємства.

Комітет надав дозвіл на узгоджені дії у вигляді реалізації проєкту з організації збирання, перевезення, зберігання, перероблення та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин шляхом використання спільної онлайн-платформи «АгроВарта», яка дозволить покращити ефективність збирання використаної тари з-під засобів захисту рослин для її перероблення / утилізації в Україні, строком на 5 років. Опис рішення наведено в розділі «Контроль за концентраціями та узгодженими діями».

РИНКИ НЕРУХОМОСТІ

Від початку повномасштабного вторгнення ринок нерухомості в Україні зупинився на декілька місяців, проте з травня почав поступово відновлюватися. Забудовники повернулися до незавершених проєктів як житлової, так і комерційної нерухомості.

Зокрема, після деокупації Київщини розпочалося невелике відновлення, оскільки люди почали повертатися до міста та області. Разом із цим після закінчення бойових дій розпочнеться активізація ринку нерухомості, реалізація відкладеного попиту й загальне покращення ситуації на ринках житлової та комерційної нерухомості.

Так, у 2022 році Комітет надав дозвіл на декілька концентрацій на ринках комерційної (офісної) та житлової нерухомості, а саме:

надано дозвіл фізичній особі – громадянці України Кравченко Ірині Юріївні на придбання акцій компанії «VISICEN LIMITED» (м. Нікосія, Республіка Кіпр), що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління компанії (рішення Комітету [№ 294-р від 08.12.2022](#));

надано дозвіл компанії «Soft Construct Limited» (м. Дуглас, Острів Мен) на придбання частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю «Мартін Лофт» (м. Київ, Україна), що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства (рішення Комітету [№ 223-р від 13.10.2022](#));

надано дозвіл ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ХАС ПРОПЕРТІ МЕНЕДЖМЕНТ» (м. Київ) на придбання частки у статутному капіталі ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЮНІТ В06» (місто Київ), що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства (рішення Комітету [№ 95-р від 14.06.2022](#)).

Разом із цим зазначені концентрації є угодами, які не передбачають збільшення частки групи покупця на ринках комерційної та житлової нерухомості, оскільки на вказаних ринках здійснюють діяльність лише об'єкти придбання в концентраціях.

Водночас окремі концентрації відбувалися з порушенням законодавства. Приклади здійснення концентрацій без дозволу наведено в розділі «Контроль за концентраціями та узгодженими діями».

РЕКОМЕНДАЦІЙНІ РОЗ'ЯСНЕННЯ СТОСОВНО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПІД ЧАС ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ВСТАНОВЛЕННЯ РОЗМІРІВ СТАВОК ПЛАТИ ЗА ЗЕМЛЮ І СТАВОК ПОДАТКУ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО, ВІДМІННЕ ВІД ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

У травні 2022 року Комітет прийняв рекомендаційні роз'яснення [№ 4-рр від 19.05.2022](#), стосовно застосування законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування під час прийняття управлінських рішень щодо встановлення розмірів ставок плати за землю і ставок податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Так, у цих рекомендаційних роз'ясненнях описано:

- які саме дії органів місцевого самоврядування можуть вважатися антиконкурентними діями й розглядаються на предмет наявності ознак порушень, визначених статтею 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції»;
- які підходи застосовують органи Комітету під час розгляду питань відповідності дій органів місцевого самоврядування законодавству про захист економічної конкуренції при встановленні ними розмірів ставок плати за

землю й податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

Також Комітет у зазначених рекомендаційних роз'ясненнях звернув увагу, що під час встановлення ставок плати за землю й податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, органи місцевого самоврядування мають враховувати необхідність забезпечення рівних конкурентних умов для суб'єктів господарювання, що діють на одному товарному ринку.

ПРОПОЗИЦІЇ УРЯДУ, ЯКІ СТОСУВАЛИСЯ СФЕРИ ВИГОТОВЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ БЛАНКІВ НОТАРІАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ

Комітет у липні 2022 року надав пропозиції Уряду, які стосувалися сфери виготовлення спеціальних бланків нотаріальних документів (пропозиції надані листом від 14.07.2022 № 1-пр).

Комітет запропонував Уряду внести зміни до постанови «Деякі питання використання спеціальних бланків нотаріальних документів» (від 09.12.2021 № 1290). Метою надання пропозицій було запобігання негативним наслідкам для конкуренції на ринку забезпечення виготовлення спеціальних бланків нотаріальних документів.

Положеннями вказаної постанови визначено, що виготовлення бланків здійснює виключно державне підприємство, що належить до сфери управління Мінекономіки та спеціалізується на виготовленні бланків документів зі спеціальними елементами захисту.

Водночас постановою не передбачено конкурентної процедури входження на ринок забезпечення виготовлення бланків державного підприємства, відповідального за їх виготовлення, незважаючи на те, що на цьому ринку було декілька державних підприємств, що спеціалізуються на виготовленні бланків документів із використанням спеціальних елементів захисту. Зокрема, це державне підприємство «Поліграфічний комбінат «Україна» по виготовленню цінних паперів» (сфера управління Мінекономіки) та державне підприємство «Київська офсетна фабрика» (сфера управління Мінфіну).

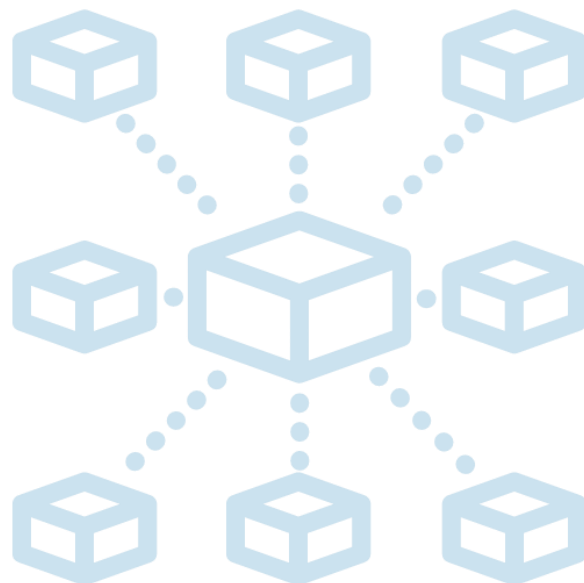
При цьому визначення відповідальним за виготовлення бланків саме державного підприємства, яке належить до сфери Мінекономіки, пояснювалося непоширенням дії Закону України «Про публічні закупівлі» на випадки, якщо предметом закупівлі є бланки документів, що потребують використання спеціальних елементів захисту, які виготовляють підприємства, що належать до сфери управління Мінекономіки.

Однак Комітет встановив, що непоширення дії Закону України «Про публічні закупівлі» на випадки, якщо предметом закупівлі є бланки документів, що відповідно до законодавства України потребують використання спеціальних елементів захисту, які виготовляють підприємства зі сфери управління Мінекономіки, не означає, що ці бланки можуть виготовляти виключно державні підприємства зі сфери управління Мінекономіки.

З огляду на зазначене Комітет визнав, що постанова в частині визначення виробником бланків державного підприємства, яке належить до сфери управління Мінекономіки, поза конкурентною процедурою, містить положення, що не відповідає законодавству про захист економічної конкуренції та матиме негативний вплив на конкуренцію на ринку забезпечення виготовлення бланків.

Крім того, Комітет повідомив Уряд, що в разі розроблення змін до постанови готовий взяти участь у погодженні проекту змін у частині, що може вплинути на конкуренцію.

СФЕРА ТОВАРІВ

У 2022 році Антимонопольний комітет України, приділяв увагу фармацевтичним ринкам, ринкам споживчих товарів, агропромислового комплексу та промисловості.

Зокрема, на зазначених ринках Комітет здійснював такі заходи:

- дослідження ринків;
- аналіз відповідності положень проектів нормативно-правових актів конкурентному законодавству;
- розслідування справ;
- інші заходи, спрямовані на розвиток конкуренції, упередження вчиненню порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Так, у звітному періоді Комітет завершив дослідження:

- ринкового становища Групи ІНТЕРПАЙП на ринку суцільнокатаних вагонних коліс;
- ринку роздрібної торгівлі переважно споживчими товарами повсякденного попиту через торговельні мережі корпоративного типу.

Особливу увагу Комітетом було приділено проектам нормативно-правових актів, що було розроблено органами влади з метою регулювання та розвитку ринків в умовах повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України.

Ліва частина пропозицій та рекомендацій, наданих Комітетом, стосувалися фармацевтичних ринків, які, враховуючи їх соціальну важливість, знаходяться під постійним наглядом органів Комітету.

Так, Комітет надав рекомендації Міністерству охорони здоров'я України, якими останньому рекомендовано привести у відповідність із конкурентним законодавством свої накази, що визначають номенклатуру до закупівель лікарських засобів для лікування Хвороби Гоше. Проте, МОЗ, як регулятор задіяного ринку, фактично відмовилося від виконання рекомендацій Комітету, у зв'язку із чим Комітет розпочав справу про порушення Міністерством охорони здоров'я України законодавства про захист економічної конкуренції.

Також, у рамках пріоритетних напрямків роботи Комітету, досліджувався ринок цементу.

Більш детально із заходами, що вживалися Комітетом на фармацевтичних ринках, ринках споживчих товарів та промисловості можна ознайомитися далі у цьому розділі.

Юлія ЯНОВА,

директор Департаменту досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери, фармацевтики і рітейлу

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКАХ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

Одним із пріоритетних напрямків діяльності Комітету в 2022 році було дослідження стану конкуренції на ринку одного з найпоширеніших будівельних матеріалів - цементу.

В рамках дослідження Комітет встановив

ринок цементу в Україні є **висококонцентрованим** та має кілька великих вітчизняних виробників;

єдиними конкурентами вітчизняних виробників цементу на ринку є імпортери – **частка імпорту незначна**, а індивідуальні частки імпортерів-учасників ринку розпорошені;

при цьому, **доступ імпортерів на ринок ускладнено адміністративними бар'єрами** – антидемпінговими заходами на цемент та цемент клінкерний.

У зв'язку із зазначеним, Комітет занепокоєний тим, що застосування антидемпінгових мит на ринку цементу за певних обставин може сприяти:

встановленню
несправедливих цін
реалізації цементу

розподілу ринку
між вітчизняними
виробниками
цементу

зниженню інтенсивності
науково-технічного
розвитку галузі та
інвестицій у неї

нарощуванню втрат суспільного
добробуту, які були б неможливі
за умови існування ефективної
конкуренції на ринку

З огляду на вказане, Комітет прийняв рішення про продовження дослідження у 2023 році для здійснення аналізу підходів європейських конкурентних відомств, зокрема щодо визначення товарних меж на ринку (ринках) цементу; сегментування ринку за марками цементу (у разі потреби). Також Комітет планує проаналізувати наявний досвід конкурентних відомств у збалансуванні політики захисту конкуренції та політики захисту національного товаровиробника від імпортного демпінгу.

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКОВОГО СТАНОВИЩА ГРУПИ «ІНТЕРПАЙП» НА РИНКУ СУЦІЛЬНОКАТАНИХ ВАГОННИХ КОЛІС

ТОВАРНІ МЕЖІ РИНКУ

Первинна реалізація
суцільнокатаних вагонних коліс
діаметром кочення 957 мм.

ЧАСОВІ МЕЖІ РИНКУ

2017 – 2020 рр.

ТЕРИТОРІАЛЬНІ МЕЖІ РИНКУ

Ринок суцільнокатаних вагонних
коліс є загальнодержавним.

УЧАСНИКИ РИНКУ

Група ІНТЕРПАЙП та імпортери;
споживачі, у тому числі
АТ «Укрзалізниця».

Комітет розпочав дослідження з метою розгляду заяви ПрАТ «Полтавський ГЗК» щодо ознак вчинення ТОВ «ІНТЕРПАЙП УКРАЇНА» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку реалізації суцільнокатаних вагонних коліс.

В межах дослідження Комітет визначав товарні межі ринку, структуру та функціонування ринку; ринкове становище Групи ІНТЕРПАЙП на ньому.

Так, товаром, що відповідав цілям дослідження, було суцільнокатане вагонне колесо з діаметром кочення 957 мм [з усіма діаметрами отвору ступиці (маточини) та марками сталі].

Споживачами суцільнокатаних вагонних коліс діаметром кочення 957 мм є суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність з виробництва та / або ремонту вантажних вагонів; власники парку вантажних вагонів; підрозділи АТ «Укрзалізниця».

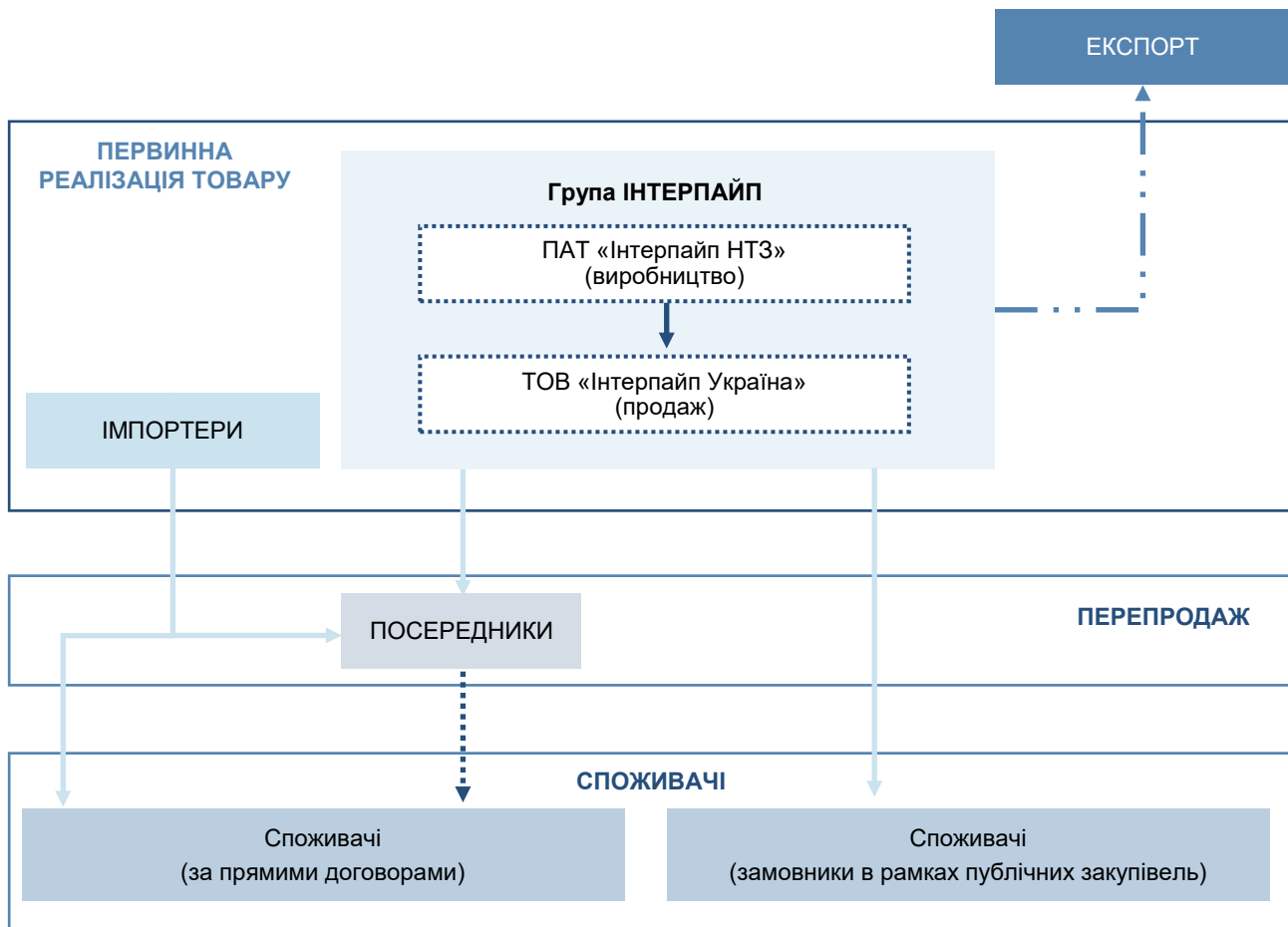
БАР'ЄРИ ВХОДУ НА РИНОК

Сертифікація (оцінка відповідності) коліс ДСТУ ГОСТ 10791:2016 (ГОСТ 10791-2011, IDT).

Під час проведення дослідження Комітет встановив, що Група ІНТЕРПАЙП у складі ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» та ТОВ «ІНТЕРПАЙП УКРАЇНА» протягом досліджуваного періоду була єдиним вітчизняним виробником суцільнокатаних вагонних коліс 957 мм та здійснювала діяльність на ринку для задоволення потреб споживачів шляхом виробництва та реалізації зазначеного товару.

Так, ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» здійснювало виробництво коліс та усі вироблені вагонні колеса реалізовувало на користь одного покупця – ТОВ «ІНТЕРПАЙП УКРАЇНА». У свою чергу, ТОВ «ІНТЕРПАЙП УКРАЇНА» здійснювало реалізацію суцільнокатаних вагонних коліс споживачам напряму або через інші підприємства (посередники). Альтернативою суцільнокатаним вагонним колесам 957 мм вітчизняного виробництва для споживачів був імпорт.

СХЕМА ОБОРОТУ СУЦІЛЬНОКАТАНИХ ВАГОННИХ КОЛІС 957 ММ

Умовні позначення

- Рух товару на внутрішньому ринку (первинна реалізація)
- Рух товару на внутрішньому ринку (перепродаж)
- Експортні поставки
- Рух товару в межах Групи Інтерпайп

Комітетом було встановлено, що основними джерелами надходження суцільнокатаних вагонних коліс 957 мм на внутрішній ринок України була пропозиція коліс Групою ІНТЕРПАЙП та імпортерами. Загальний обсяг пропозиції, тобто обсяг ринку, формувався на етапі первинної реалізації коліс.

Поряд з цим, на загальнодержавному ринку суцільнокатаних вагонних коліс діаметром кочення 957 мм наявні бар'єри входу у вигляді значних капітальних інвестицій та тимчасових витрат на будівництво нових потужностей, зовнішньоекономічних обмежень та вимог сертифікації, які перешкоджають виходу на ринок нових конкурентів у короткостроковому періоді.

В межах проведення дослідження Комітет встановив, що у період 2017 - вересень 2020, грудень 2020 року Група ІНТЕРПАЙП була єдиним учасником ринку, яка мала сертифікати відповідності. Лише в короткостроковий період, 30 жовтня – 12 листопада 2020 року (14 днів), сертифікат відповідності на суцільнокатані вагонні колеса 957 мм також мало (крім Групи ІНТЕРПАЙП) ТОВ «Проммашкомплект» (Казахстан).

Таким чином, у досліджуваний період, імпортери були обмежені у можливості доступу на ринок внаслідок відсутності сертифікату відповідності вимогам на суцільнокатані вагонні колеса 957 мм.

Комітет рзрахував мінімально можливу частку Групи ІНТЕРПАЙП на ринку первинної реалізації суцільнокатаних вагонних коліс 957 мм.

Так протягом 2017 - 2020 років, Група ІНТЕРПАЙП здійснювала діяльність на досліджуваному ринку на території України з мінімально можливими частками 71%, 68%, 58%, 48% відповідно, що перевищує кількісні показники у 35 %, визначені у статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Отже, в умовах обмеженої можливості доступу інших суб'єктів господарювання на ринок суцільнокатаних вагонних коліс, внаслідок наявності адміністративних бар'єрів, основним з яких є процедура сертифікації, враховуючи той факт, що частка Групи ІНТЕРПАЙП на ринку первинної реалізації суцільнокатаних вагонних коліс 957 мм протягом 2017-2020 років перевищувала 35 %, Комітетом було зроблено висновок, що Група ІНТЕРПАЙП у досліджуваний період мала структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища на загальнодержавному ринку первинної реалізації суцільнокатаних вагонних коліс діаметром кочення 957 мм.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ

Враховуючи висновки, зроблені в рамках проведеного дослідження та за результатом розгляду заяви ПрАТ «Полтавський ГЗК» Комітет розпочав розгляд справи за ознаками вчинення Групою ІНТЕРПАЙП у складі ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» і ТОВ «ІНТЕРПАЙП УКРАЇНА» порушень законодавства про захист економічної конкуренції, що полягали у встановленні економічно необґрунтованих цін на суцільнокатані вагонні колеса діаметром кочення 957 мм та застосуванні різних цін чи різних інших умов до рівнозначних угод з покупцями суцільнокатаних вагонних коліс діаметром кочення 957 мм без об'єктивно виправданих на те причин. Також, за результатами розгляду подання НАБУ за ознаками вчинення Групою ІНТЕРПАЙП порушень законодавства про захист економічної конкуренції, за ознаками яких порушено справу, подання НАБУ було приєднано до цієї справи.

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ПЕРЕВАЖНО СПОЖИВЧИМИ ТОВАРАМИ ПОВСЯКДЕННОГО ПОПИТУ ЧЕРЕЗ ТОРГОВЕЛЬНІ МЕРЕЖІ КОРПОРАТИВНОГО ТИПУ

ТОВАРНІ МЕЖИ РИНКУ

- ринок роздрібної торгівлі споживчими товарами через торговельні мережі корпоративного типу;
- ринок закупівлі споживчих товарів торговельними мережами.

ЧАСОВІ МЕЖИ РИНКУ

2016 – 2017 рр.

ТЕРИТОРІАЛЬНІ МЕЖИ РИНКУ

Територіальними межами ринку роздрібної торгівлі переважно споживчими товарами повсякденного попиту через торговельні мережі корпоративного типу для цілей цього дослідження як і для цілей концентрацій визначається територія певних населених пунктів;

Територіальними межами ринку закупівлі споживчих товарів торговельними мережами визначається територія окремих адміністративно-територіальних одиниць державного устрою України, а саме областей та міста Києва.

УЧАСНИКИ РИНКУ

Основними учасниками ринку роздрібної торгівлі переважно споживчими товарами повсякденного попиту через торговельні мережі корпоративного типу є найбільші торговельні мережі, магазини яких представлені практично в усіх областях України та місті Києві, зокрема:

- товариство з обмеженою відповідальністю «АТБ-Маркет» (торговельна марка «АТБ»);
- група компаній Fozzi Group (далі - Fozzi Group) (найбільш відомі торговельні марки «СІЛЬПО», «ФОРА») та інші;

Основними учасниками ринку закупівлі споживчих товарів торговельними мережами є:

Під час проведеного дослідження встановлено, що процес руху споживчих товарів від постачальників (виробників) до кінцевих споживачів через торговельні мережі може бути розділено на два рівні:

1. **Нижній рівень** – реалізація (роздрібна торгівля) споживчих товарів торговельною мережею кінцевому споживачу.

На цьому рівні торговельна мережа реалізує споживчі товари [придбані нею у постачальника (виробника)], які сформовані нею у певні набори товарів, що представляють її широкий асортимент, кінцевому споживачу.

2. **Верхній рівень** – закупівля споживчих товарів торговельними мережами у постачальників.

На цьому рівні торговельна мережа придбає у постачальників (виробників) споживчі товари з метою подальшої реалізації кінцевому споживачу.

Під час дослідження встановлено, що структура досліджуваного ринку роздрібної торгівлі переважно споживчими товарами повсякденного попиту через торговельні мережі корпоративного типу конкурентна, оскільки на ньому присутня значна кількість учасників – торговельних мереж, що реалізують схожий широкий асортимент товарів, мають аналогічну організацію процесу товарообігу (як для постачальників, так і для споживачів).

Разом з тим, під час дослідження було виявлено проблеми, що мають місце у взаємовідносинах між постачальниками й торговельними мережами, основні з них такі:

- необґрунтованість відтермінування платежів за поставлену продукцію. Відтермінування оплати отриманої мережею продукції могло відбуватися через 90 днів та більше, що призводило до постійного дефіциту обігових коштів у виробників, за рахунок яких, фактично, відбувалося безвідсоткове кредитування торговельних мереж;
- різні умови до рівнозначних угод для постачальників, які реалізують ідентичний товар. Більшість торговельних мереж у договорах поставки однорідних товарів (курячі яйця, молочна продукція, хлібобулочні вироби) з різними постачальниками встановлювали різні терміни оплати та інші умови реалізації продукції.
- наявність додаткових платежів: співпраця з торговельною мережею могла ставитися в залежність від згоди постачальника замовляти та оплачувати мережі додаткові різноманітні стимулюючі, маркетингові, логістичні та інші

- найбільші торговельні мережі корпоративного типу;
- постачальники (виробники) споживчих товарів, наприклад: ТОВ «ЯСЕНСВІТ», ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД», ІП «КОКА-КОЛА БЕВЕРІДЖИЗ УКРАЇНА ЛІМ.», ТОВ «ЕРГОПАК» та інші.

БАР'ЄРИ ВХОДУ НА РИНОК

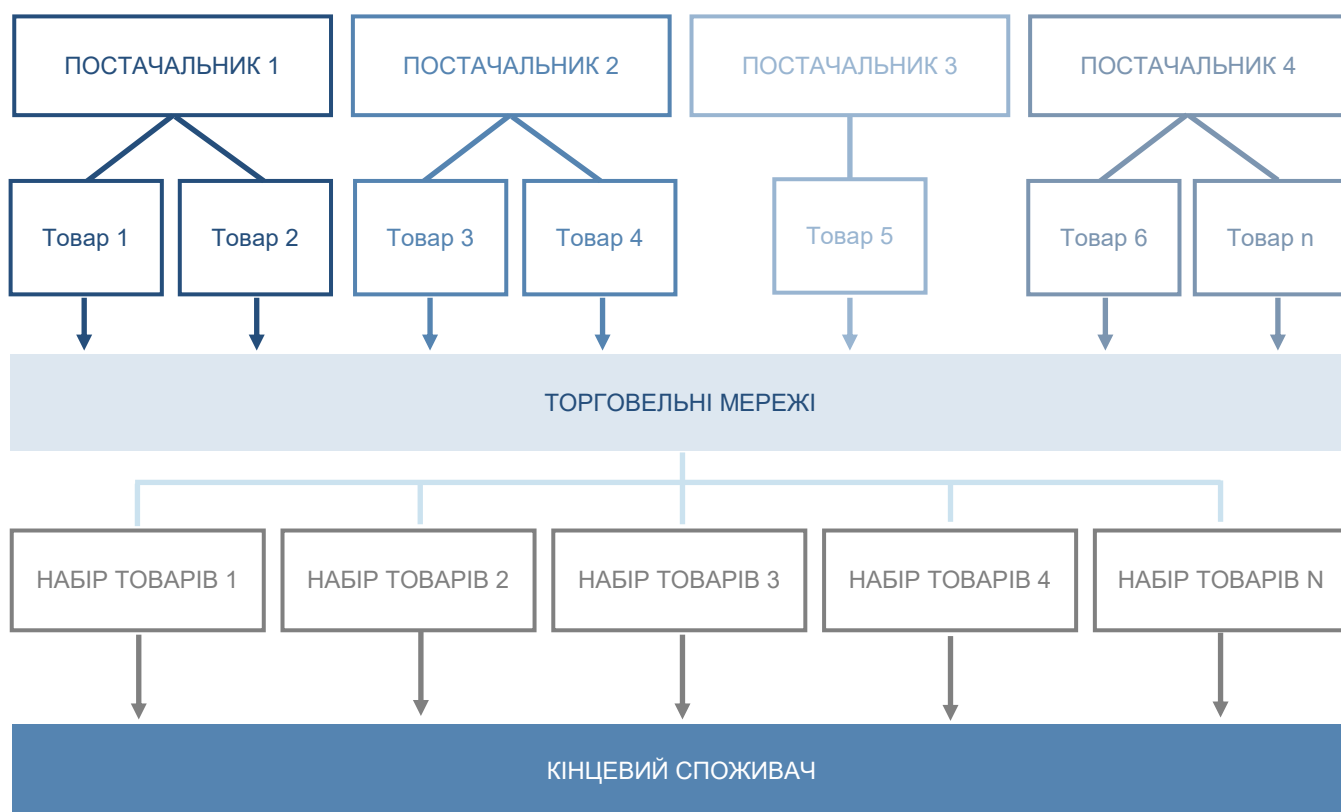
Обмеження за попитом, що пов'язане з високою насиченістю ринку товарами та високим конкурентним середовищем;

адміністративні й економічні обмеження (отримання дозволів, ліцензій (зокрема, на торгівлю алкоголем та тютюновими виробами), проходження перевірок), необхідність вільних обігових коштів для закупівлі товару в асортименті.

послуги, розмір платежів за якими торговельна мережа встановлювала в односторонньому порядку. Відмова виробника від отримання зазначених додаткових послуг фактично означала припинення будь-якої подальшої співпраці з торговельною мережею.

- ризики, пов'язані з поверненням непроданої продукції. Мережі зобов'язували постачальників забирати нереалізований товар за свій рахунок і встановлювали штрафи за порушення. Крім того, не вивезення постачальником товару надавало мережі право притримати оплату.

Схема дворівневої системи руху споживчих товарів від постачальників (виробників) до кінцевих споживачів через торговельні мережі

Отже, в процесі співпраці торговельних мереж з постачальниками відбувається нав'язування ними більш економічно слабким постачальникам співпраці на невигідних для останніх умовах. Тобто учасники відносин застосовують недобросовісні торгові практики.

Водночас, конкурентне законодавство України не містить положень, якими недобросовісні торгові практики можна було б кваліфікувати як порушення законодавства про захист економічної конкуренції, за умови відсутності монопольного (домінуючого) становища у суб'єкта господарювання, і тому не можуть бути вирішені шляхом застосування законодавства про захист економічної конкуренції.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ

На сьогодні у Верховній Раді України зареєстровано ряд проектів законів, спрямованих на врегулювання відносин між постачальниками (харчових продуктів та продовольчих товарів) з торговельними мережами в частині ведення дій, які вважаються недобросовісними торговельними практиками з урахуванням певних положень Директиви 2019/633 Європейського Парламенту і Ради від 17.04.2019 «Про недобросовісну торговельну практику в ділових відносинах у ланцюжку поставок сільськогосподарської та харчової продукції» (далі – Директива ЄС 2019/633), яка встановлює законодавчі межі для протидії недобросовісним торговельним практикам у відносинах з постачання сільськогосподарських і продовольчих товарів.

В Комітеті було проаналізовано такі законопроекти, зокрема за реєстраційними номерами [№ 6068 від 16.09.2021](#), [№ 6068-1 від 20.09.2021](#), [№ 6068-2 від 29.09.2021](#), [№ 6155 від 08.10.2021](#), які, на думку Комітету, потребують доопрацювання, зокрема шляхом розробки єдиного законопроекту з максимальним урахуванням положень Директиви ЄС 2019/633.

У зв'язку із цим та за результатами проведеного дослідження, Комітет надіслав ініціативний лист до Комітету Верховної Ради України з питань

економічного розвитку та виклав свої зауваження та пропозиції до цих законопроектів. Зокрема було запропоновано:

обмежити сферу дії закону шляхом запровадження певних порогових показників до фінансових показників постачальників та торговельних мереж;

передбачити право конфіденційного звернення постачальника до компетентного органу щодо можливих порушень закону;

встановити відповідальність за невиконання норм закону та визначити компетентний орган, який здійснюватиме забезпечення ефективного дотримання заборон на вчинення недобросовісних торговельних практик.

Також Комітет надав аналогічні зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо врегулювання окремих питань здійснення торгівлі сільськогосподарською продукцією, харчовими продуктами та кормами для домашніх тварин», розробленого Міністерством економіки України, який також стосувався вирішення питання недобросовісних торговельних практик.

АДВОКАТУВАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

ПРИКЛАД РЕКОМЕНДАЦІЙ

ВІДПОВІДАЧ	МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
РЕКОМЕНДАЦІЇ АМКУ	№ 5-рк від 22.11.2022
ВИД ПОРУШЕННЯ	надаються в порядку адвокатування конкуренції відповідно до пункту 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України»
РИНОК	лікарських засобів

СУТЬ ДІЙ, ЩО МАЮТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ:

22 травня 2022 року Верховною Радою України прийнято [Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про лікарські засоби» щодо обмеження обігу лікарських засобів, виробництва яких розташовано на території Російської Федерації або Республіки Білорусь, а також щодо вивезення лікарських засобів з України» № 2271-IX](#).

Зазначеним Законом, зокрема, передбачено, що відмовляється у державній реєстрації або скасовується реєстрація лікарського засобу, якщо один, декілька або всі етапи його виробництва прямо або опосередковано здійснюються підприємствами, розташованими на території росії або білорусі.

Як наслідок до АМКУ надійшли численні звернення суб'єктів господарювання, асоціацій та об'єднань підприємств, з приводу положень проекту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Змін до Порядку припинення дії реєстраційного посвідчення на лікарський засіб», розробленого на виконання наведеного Закону, та висловлювали занепокоєння щодо наслідків для конкуренції на ринках лікарських засобів України та наголошували на можливому витісненні з ринку значної кількості лікарських засобів, які виробляють глобальні фармацевтичні компанії.

Комітет проаналізував проект наказу за власною ініціативою та за результатом надав зауваження МОЗ.

19.07.2022 МОЗ видало [наказ № 1251 «Про затвердження Змін до Порядку припинення дії реєстраційного посвідчення на лікарський засіб»](#), який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29.07.2022 за № 859/38195 (далі – Наказ № 1251).

При цьому МОЗ лише частково врахувало зауваження Комітету. Не враховано, зокрема:

- визначення форми випуску та дозування при визначенні взаємозамінності лікарських засобів;
- критеріїв і механізму прийняття рішень щодо припинення та поновлення дії реєстраційного посвідчення.

Так, неврахування форми випуску та дозування лікарського засобу може призвести до розширення товарних меж ринку відповідного лікарського засобу, неправильного визначення суб'єктів господарювання – виробників відповідних аналогів та створення передумов для монополізації певних сегментів ринків лікарських засобів, а також сприятиме утворенню дефіциту лікарських засобів у певних формах і дозуваннях.

Неврахування реальної наявності на ринку зареєстрованих лікарських засобів - аналогів, може призвести до обмеження чи спотворення конкуренції на ринку лікарських засобів, скорочення наявного асортименту лікарських засобів, зростання цін та, відповідно, до ускладнення доступу населення України до лікування, дефіциту багатьох категорій життєвонеобхідних ліків і монополізації окремих сегментів та ринків лікарських засобів.

Не впорядкування процедури поновлення реєстраційного посвідчення на лікарський засіб, реєстраційне посвідчення якого було призупинено, а також дій заявників, які вважатимуться достатніми для поновлення реєстрації лікарського засобу, порядку їх оцінки та джерел інформації, що підтверджуватимуть наявність таких підстав тощо, може призвести до встановлення бар'єрів для повернення на ринок суб'єктів господарювання (заявників).

Відсутність в Порядку припинення визначення терміну «пов'язані особи» або посилання на закон, у розумінні якого визначається цей термін, може призвести до надання переваг певним суб'єктам господарювання, які ставлять їх у привілейоване становище порівняно з іншими.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

Враховуючи викладене, Комітет надав МОЗ рекомендації № 5-рк від 22.11.2022: передбачити в Порядку припинення дії реєстраційного посвідчення на лікарський засіб, затвердженому наказом № 1251, механізми встановлення взаємозамінності лікарських засобів за формою випуску, дозуванням та реальною наявністю на ринку та встановлення факту пов'язаності осіб; розробити чітку та обґрунтовану процедуру для прийняття МОЗ рішення про поновлення дії реєстраційного посвідчення на лікарський засіб, до якого було застосовано тимчасове зупинення державної реєстрації.

ВІДПОВІДАЧ **МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

РЕКОМЕНДАЦІЇ АМКУ [№ 1-рк/тк від 15.02.2022](#)

ВИД ПОРУШЕННЯ частина перша статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

РИНОК лікарських засобів

СУТЬ ДІЙ, ЩО МАЮТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ:

До Комітету надійшла заява товариства з обмеженою відповідальністю «Санofi-Авентіс Україна» щодо наявності ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях МОЗ, державного підприємства «Медичні закупівлі України» та Кабінету Міністрів України на ринках лікарських засобів для лікування пацієнтів з хворобою Гоше.

Хвороба Гоше – це рідкісне (орфанне) спадкове захворювання. Наявні три різних типи хвороби Гоше: I, II та III типу, з яких найпоширенішою формою є I тип хвороби Гоше, менш поширеною формою є III тип хвороби Гоше. Найбільш рідкісною формою є II тип хвороби Гоше, яка призводить до летального наслідку протягом перших двох років життя.

На цей час хвороба Гоше є невиліковною, проте спеціальне лікування пацієнтів за допомогою ферментної замісної терапії (далі – ФЗТ) може допомогти контролювати деякі симптоми захворювання. ФЗТ може застосовуватися у більшості хворих з I-м та III-м типом хвороби Гоше.

У Державному реєстрі лікарських засобів України зареєстровано три лікарські засоби, що можуть застосовуватися для тривалої ФЗТ хворих з підтвердженим діагнозом хвороба Гоше, а саме:

Лікарський засіб	Діюча речовина	Виробник
Церезим®400 ОД	іміглюцераза	компанія «Джензайм Ірланд ЛТД», Група Санофі
Впрів	велаглюцераза альфа	компанія «Шайер Фармасьютикалз Ірландія Лімітед»
Елелісо	таліглюцераза альфа	компанія «Фармація і Апджон Компані ЛЛС», група Пфайзер

Лікарські засоби «Церезим® 400 ОД», «Елелісо», «Впрів» – це оригінальні лікарські засоби, зареєстровані на основі повного комплексу документів щодо їх якості, безпеки та ефективності. Інформація, зазначена в інструкціях для медичного застосування вищезазначених лікарських засобів, ґрунтується на результатах власних доклінічних та клінічних досліджень. Ці лікарські засоби є біологічними препаратами, мають однаковий білок, лікують хворобу Гоше, мають схожі показання до застосування, подібні умови реалізації та умови споживання (вводяться однаковим шляхом: внутрішньовенні інфузії), проте відрізняються за структурою.

Різниця між ними зумовлена клітинними лініями, з яких вони виробляються. Ці білки впливають на різні біохімічні процеси в організмі людини, що зумовлює їхню відмінність на молекулярному рівні.

Також, зазначені лікарські засоби відрізняються показаннями до застосування залежно від віку пацієнтів, а саме:

жоден з наведених препаратів не підходить для підтримуючого лікування Хвороби Гоше II типу;

для спеціального лікування Хвороби Гоше III типу застосовується виключно препарат «Церезим® 400 ОД»;

терапія Хвороби Гоше I типу відбувається із застосуванням препаратів «Церезим® 400 ОД», «Елелісо» та «Впрів», призначення яких залежить від віку пацієнта.

З наведеного вбачається, що для терапії хвороби Гоше III типу, а також дітей від народження до двох років може використовуватися лише іміглюцераза (Церезим® 400 ОД).

Отже, «Церезим® 400 ОД», «Елелісо», «Впрів» є різними біологічними лікарськими засобами.

Національна спеціалізована дитяча лікарня «Охматдит» є єдиною медичною установою в Україні, де проводиться підтверджуюча діагностика хвороби Гоше. У НДСЛ «Охматдит» функціонує Центр Орфанних захворювань НДСЛ «Охматдит» МОЗ України, який надає високоспеціалізовану медичну допомогу хворим з рідкісними захворюваннями. НДСЛ «Охматдит» МОЗ України зауважило, що різні пацієнти з хворобою Гоше можуть мати різні особливості організму, а отже певний лікарський засіб може не підходити конкретному пацієнту з огляду на індивідуальну непереносимість або інші особливості.

Отже, питання призначення лікарського засобу та заміни одного лікарського засобу на інший має вирішувати лікар, керуючись станом здоров'я пацієнта та інформацією, зокрема терапевтичними показаннями, зазначеними в інструкції для медичного застосування лікарського засобу.

Лікарські засоби для лікування пацієнтів з хворобою Гоше закуповуються за державні кошти за процедурою публічних закупівель.

Централізована закупівля медикаментів для громадян, які страждають на орфанні метаболічні захворювання за кошти державного бюджету забезпечується Державним підприємством «Медичні закупівлі України» (далі - ДП «Медичні закупівлі України»).

Відповідно до Статуту ДП «Медичні закупівлі України» підприємство засноване на державній власності та належить до сфери управління МОЗ, у своїй діяльності керується, зокрема, наказами МОЗ.

На виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я у встановленому чинними нормативно-правовими актами порядку проводяться процедури закупівель лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них за доведеними з боку МОЗ предметами закупівель (номенклатурними позиціями) та доведеними з боку МОЗ номенклатурними позиціями та визначеними кількостями предметів закупівель.

Формування номенклатури до закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, що закуповуватимуться за напрямками використання бюджетних коштів формує щорічно МОЗ у вигляді переліку міжнародних непатентованих назв (МНН) та затверджує Кабінет Міністрів України.

У 2021 році [наказом МОЗ від 11.08.2021 № 1723](#) «Про затвердження номенклатури лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, що закуповуватимуться за напрямами використання бюджетних коштів у 2022 році за бюджетною програмою КПКВК 2301400 «Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру» було затверджено «Номенклатуру лікарських засобів за напрямом «Медикаменти для громадян, які страждають на орфанні метаболічні захворювання» відповідно до якої передбачено позицію для закупівель лікарських засобів для лікування Хвороби Гоше, з формулюванням «Іміглюцераза або таліглюцераза альфа або велаглюцераза альфа для пацієнтів з хворобою Гоше, які не отримували лікування за бюджетні кошти раніше, а також для пацієнтів, які можуть бути переведені між препаратами. 100% обсяг закупівлі за даною номенклатурною позицією має бути закуплений за одним з трьох лікарських засобів, під замовленою кількістю серед кількох альтернативних замовлених лікарських засобів не допускається».

[Наказом МОЗ від 10.01.2022 № 30](#) «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 11.08.2021 № 1723» внесено зміни в описи позицій у номенклатурі лікарських засобів за напрямом «Медикаменти для громадян, які страждають на орфанні метаболічні захворювання» : для дорослих з хворобою Гоше типу 1. 100% обсяг закупівлі за даною номенклатурною позицією має бути закуплений за одним з трьох лікарських засобів, під замовленою кількістю серед кількох альтернативних замовлених лікарських засобів не допускається.

Як вбачається з наведеного закупівля лікарських засобів для пацієнтів, які не отримували лікування за бюджетні кошти раніше, а також для пацієнтів, які можуть бути переведені між препаратами, а у 2022 році для всіх дорослих пацієнтів повинна здійснюватися за лотом «Іміглюцераза або таліглюцераза альфа, або велаглюцераза альфа», що включає в себе три рівних, невзаємозамінних лікарські засоби.

Формулювання номенклатури у такому вигляді призведе до того, що замовник в процедурі закупівлі включити в один лот лікарські засоби, які не є взаємозамінними між собою, формують різні товарні ринки та мають лише одного виробника.

Завдяки «удаваній конкуренції» переможцем процедури закупівлі буде лише один учасник (пропозиція якого буде визнана найбільш економічно вигідною) та який конкуруватиме за товарами, які не є субститутами один-одному.

В результаті переможець процедури закупівлі отримує переваги над іншими виробниками лікарських засобів не завдяки власним досягненням, а завдяки штучному включенню до одного лоту невзаємозамінних товарів.

Наслідками такого спотворення конкуренції може бути вимушене переведення пацієнтів на лікування виключно одним лікарським засобом, що створить безальтернативність, і у випадку неефективності чи непереносимості (алергічної реакції) препарату пацієнт залишиться без лікування, що становить загрозу його життю. У свою чергу закуплений для нього лікарський засіб залишиться не використаний, що свідчатиме про нераціональне використання державного бюджету.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

У зв'язку із зазначеним, Комітет надав МОЗ рекомендації № 1-рк/тк від 15.02.2022:

1. Припинити дії, що полягають у видачі наказів від 11.08.2021 № 1723 «Про затвердження номенклатури лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, що закуповуватимуться за напрямами використання бюджетних коштів у 2022 році за бюджетною програмою КПКВК 2301400 «Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру» яким затверджено «Номенклатуру лікарських засобів за напрямом «Медикаменти для громадян, які страждають на орфанні метаболічні захворювання» та від 10.01.2022 № 30 «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 11.08.2021 № 1723», що містить позицію «Іміглюцераза або таліглюцераза альфа, або велаглюцераза альфа», яка включає в себе не взаємозамінні лікарські засоби, які призвели або можуть призвести до спотворення конкуренції на відповідних товарних ринках;

2. Усунути причини виникнення цих порушень

СТАН ВИКОНАННЯ:

МОЗ своїм листом повідомило Комітет про результати розгляду Рекомендацій, та зазначило, що вважає за недоцільне їх виконання.

У зв'язку з наведеним розпочато розгляд справи № 126-26.13/28-22 за ознаками вчинення Міністерством охорони здоров'я України порушень передбачених частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50, Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів влади, які призвели або можуть призвести до спотворення конкуренції.

На цей час розслідування справи триває.

В Комітеті було розглянуто низку проєктів Законів, що стосуються безпечності харчових продуктів, серед них:

«Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення вимог законодавства про харчові продукти, корми, ветеринарну медицину та благополуччя тварин», внесений народними депутатами України Гайду О. В., Салійчуком О.В. та іншими (реєстраційний [№ 8150 від 24.10.2022](#)),

«Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення державного регулювання продовольчої безпеки та розвитку тваринництва», внесений народними депутатами України Гайду О. В., Лабазюком С. П. та іншими (реєстраційний [№ 8290 від 19.12.2022](#)) (далі разом – проєкти Законів)

Проєктами Законів зокрема, пропонується визначення поняття дієтична добавка; вдосконалюється та приводиться у відповідність із вимогами законодавства ЄС положення щодо питань державної реєстрації харчових добавок, новітніх харчових продуктів тощо.

За результатами аналізу Проєктів Законів Комітетом запропоновано, зокрема, внести такі зміни та/або доповнення:

01

З метою упорядкування ринку дієтичних добавок, насамперед заборона тих, які у своєму складі містять активні фармацевтичні інгредієнти та по суті є незареєстрованими лікарськими засобами, а також врегулювання питання обігу вищезазначених дієтичних добавок для припинення недобросовісної поведінки окремих виробників **запропоновано змінити редакцію визначення терміну «дієтична добавка»**, а саме, врахувати, зокрема: що до їх складу не можуть входити активні фармацевтичні інгредієнти.

02

З метою усунення можливого обмеження прав підприємств різних форм власності на ринку надання послуг з проведення наукової оцінки безпечності об'єкта (новітнього харчового продукту, харчової добавки, харчових ароматизаторів, харчових ензимів) та отримання наукового висновку щодо безпечності об'єкта з метою його державної реєстрації **запропоновано визначити можливість обрання** уповноваженою особою **суб'єкта господарювання будь-якої форми власності на конкурентних засадах**.

03

В Проєктах Законів встановлюються більш тривалі строки для реєстрації об'єктів санітарних заходів, що включатиме попереднє отримання наукового висновку щодо безпечності об'єкта, зазначене підвищуватиме (створюватиме додаткові) бар'єри для вступу на відповідний ринок нових суб'єктів господарювання у зв'язку з чим Комітетом **запропоновано переглянути вказані норми**.

ПРОЄКТ ЗМІН ДО ПОСТАНОВИ КМУ

«Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів)»

РЕКВІЗИТИ

[№ 929 від 30.11.2016](#)

Проєктом Постанови, зокрема:

- визначається поняття госпітальної упаковки;
- запроваджується обіг лікарських засобів, розфасованих у госпітальні упаковки;
- передбачається можливість ліцензіатам із виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки здійснювати маніпуляції (фасування, маркування та пакування) з готовим лікарським засобом у госпітальній упаковці.

Проаналізувавши положення проєкту Постанови, Комітет встановив, що в ньому містяться значні ризики для конкуренції:

- Не визначено розмірів та критеріїв віднесення упаковки лікарського засобу до госпітальної упаковки, що може призвести до різного підходу до визначення параметрів госпітальної упаковки, а отже, надання переваги одним виробникам відповідних лікарських засобів порівняно з іншими;
- Встановлюється, що лікарські засоби в госпітальній упаковці можуть постачатися тільки суб'єктам господарювання, які мають ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та/або ліцензіатам, які провадять господарську діяльність з виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки. Також дозволяється таким аптекам, маніпулювати з фасуванням, пакуванням та маркуванням будь-яких лікарських засобів, які не обмежуються лікарськими засобами, які виготовляються в умовах аптеки під замовлення, що фактично означає надання суб'єктам господарювання, які здійснюють господарську діяльність з виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки, можливостей, аналогічних промислового виробництва лікарських засобів.

Тобто аптеки, які мають ліцензію на здійснення діяльності з виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки, матимуть переваги перед звичайними виробниками, які здійснюють діяльність з виробництва лікарських засобів, зокрема їх фасування.

Запровадження госпітальної упаковки матиме наслідком обмеження роздрібного відпуску

лікарських засобів, залежно від розміру упаковки, що може призвести до надання переваг тим суб'єктам господарювання, які отримали відповідну ліцензію та обумовлювати необхідність для інших суб'єктів господарювання отримувати ліцензію на виробництво (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки без реальної необхідності, а виключно через нові обмеження.

Разом із цим проектом Постанови не передбачено: положень щодо необхідності вносити зміни до реєстраційних матеріалів із введенням в обіг госпітальної упаковки, тобто перереєстрації лікарського засобу, що може стати додатковим бар'єром доступу на ринок відповідного лікарського засобу; механізму застосування положень проекту Постанови до тих лікарських засобів, що вже знаходяться в обігу.

У зв'язку з наведеним Комітет надіслав листи Міністерству охорони здоров'я України та Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, у яких висловив пропозицію доопрацювати проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 року № 929» з урахуванням наведених зауважень. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками повідомила Комітет, що надані зауваження та пропозиції Комітету будуть вивчені та використані під час доопрацювання проекту Постанови.

ПРОЄКТ ЗМІН ДО ПОСТАНОВИ КМУ

«Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану»

РЕКВІЗИТИ

№ 169 від 28.02.2022

Міністерство економіки України запропонувало встановити, що в умовах воєнного стану закупівля лікарських засобів здійснюватиметься відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 169 «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» з урахуванням таких особливостей: замовники здійснюють закупівлю лікарських засобів вітчизняного виробництва, включених до Державного реєстру лікарських засобів України; якщо на момент здійснення закупівлі Державний реєстр лікарських засобів України не містить лікарського засобу вітчизняного виробництва, замовник може придбати лікарський засіб іноземного виробництва.

Комітет вважає, що реалізація таких пропозицій може призвести до обмеження чи спотворення конкуренції на ринку лікарських засобів, скорочення наявного асортименту лікарських засобів, зростання цін та, відповідно, до ускладнення доступу українців до лікування, дефіциту багатьох категорій життєво необхідних ліків. У зв'язку з цим, Комітет надіслав листи до Міністерства економіки України та Міністерства охорони здоров'я України зі своїми застереженнями.

05

СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ

Законопроектна та нормотворча
робота

Взаємодія з громадськістю

Звернення громадян та запити на
публічну інформацію

ЗАКОНОПРОЄКТНА ТА НОРМОТВОРЧА РОБОТА

На виконання статті 20¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Комітет постійно проводить експертизу проектів актів законодавства, внесених народними депутатами України.

У Верховній Раді України зареєстровано низку законопроектів, які мають на меті посилити ефективність діяльності Антимонопольного комітету України відповідно до покладених на нього законодавством повноважень.

Серед них, зокрема:

01

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення зміни до статті 5 Закону України «Про судовий збір» (щодо звільнення Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень від сплати судового збору)»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 7617 від 01.08.2022

Внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Підласою Р.А. та Гетьманцевим Д.О.

Метою зазначеного законопроекту є повернення для Комітету та його територіальних відділень пільг на сплату судового збору за позовами, скаргами, заявами, з якими вони звертаються до суду та господарського суду, в усіх справах, що вирішуються на підставі законодавства про захист економічної конкуренції, у сфері публічних закупівель та у сфері державної допомоги шляхом внесення зміни до статті 5 Закону України «Про судовий збір».

Голова Комітету 29.08.2022 взяла участь в обговоренні законопроекту № 7617 профільним комітетом Верховної Ради України та Комітет листами від 10.08.2022 № 300-08/01-1322е та від 03.10.2022 № 300-08/01-2281е направляє пропозиції до законопроекту Міністерству фінансів України й Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

02

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 5431 від 27.04.2021

Комітет, разом з експертами проектів Twinning «Підтримка Антимонопольного комітету України в подальшому наближенні законодавства, процедур та правозастосування до практик ЄС у сфері антирасту та контролю за концентраціями» і USAID/FTC «Конкурентні ринки» тривалий час працює над удосконаленням законодавства про захист економічної конкуренції в рамках першого етапу конкуренційної реформи.

Законопроект має на меті підвищити ефективність системи розвитку та захисту економічної конкуренції, вдосконалити державну політику у сфері захисту економічної конкуренції, посилити інституційну спроможність Комітету та спрямований на виконання зобов'язань, взятих на себе Україною відповідно до вимог статті 256 Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським

співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

За результатами розгляду зазначеного законопроекту Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку на засіданні 04.02.2022 рекомендував Верховній Раді України прийняти законопроект № 5431 у другому читанні та в цілому.

Також Верховна Рада України 16.11.2022, 01.12.2022 розглядала питання застосування особливої процедури розгляду законопроекту № 5431 у другому читанні, згідно зі статтею 119¹ Регламенту Верховної Ради України, проте воно не набрало необхідної кількості голосів народних депутатів.

03

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про запровадження спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

[№ 6403 від 07.12.2021](#)

Законопроектом передбачено запровадження спеціального правового режиму господарської діяльності та створення сприятливого інвестиційного клімату на території пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях, подолання несприятливих соціально-економічних умов, що склалися внаслідок збройної агресії російської федерації проти України, шляхом формування сучасної економіки регіону на основі інноваційної моделі розвитку із широким залученням вітчизняних та іноземних інвестиційних ресурсів, сталого розвитку територіальних громад, стимулювання господарської діяльності, створення сучасної ринкової виробничої і транспортної інфраструктури, зміцнення міжрегіональних соціально-економічних зв'язків та кооперації, інтеграції регіону в європейську і світову економічні системи, створення нових робочих місць.

Комітет листом від 20.01.2022 № 300-29/02-653 повідомив про можливість негативних наслідків для конкуренції, оскільки законопроектом передбачається, що норми законів України «Про захист від недобросовісної конкуренції» та «Про захист економічної конкуренції» поширюються на відносини між резидентами регіонів пріоритетного розвитку та між резидентами регіонів пріоритетного розвитку й суб'єктами господарювання з місцезнаходженням на іншій території України. У зв'язку із цим Комітет зазначив, що законодавство про захист економічної конкуренції поширюється на всю територію України.

Також законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про ринок електричної енергії», відповідно до яких можуть створюватись умови, за яких тарифи на передачу та розподіл електричної енергії резидентів пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях можуть бути вищими, ніж для інших відповідних суб'єктів господарювання.

Оскільки законопроектом передбачено надання державної підтримки резидентам регіонів пріоритетного розвитку, що містить ознаки державної допомоги, Комітет зазначив про необхідність подання повідомлення про нову державну допомогу під час реалізації відповідних положень законопроекту.

04

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення зміни до Закону України «Про транспорт»

та

проект Закону України «Про внесення зміни до Закону України «Про транспорт» щодо утворення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

[№ 6514 від 13.01.2022](#)

[№ 6514-1 від 31.01.2022](#)

Комітет листом від 09.02.2022 № 130-06/01-23-НПА повідомив профільний комітет Верховної Ради України про невідповідність положень законопроекту № 6514-1 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у частині входження до складу Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, одного представника Комітету, а також про відсутність в обох законопроектах норми про те, що Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, встановлює розміри лоцманського збору на внутрішніх водних шляхах.

05

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо безперешкодної реалізації Антимонопольним комітетом України повноважень у сфері захисту економічної конкуренції та захисту від недобросовісної конкуренції»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 6565 від 28.01.2022

Законопроектом пропонується внести зміни до Господарського процесуального кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України, встановивши, що не допускається забезпечення позову шляхом зупинення дії рішень, розпоряджень та інших актів органів Антимонопольного комітету України, а також встановлення для органів Антимонопольного комітету України, його посадових осіб, державних уповноважених Антимонопольного комітету України заборони вчиняти певні дії або утримуватися від вчинення певних дій, що впливають з повноважень, визначених Законом України «Про Антимонопольний комітет України».

Комітет листами від 18.02.2022 № 300-29.1/09-39е та № 300-29.1/09-45е надав висновки щодо підтримання запропонованих законодавчих змін, а також листом від 04.02.2022 № 300-29.1/01-5е надав висновок щодо впливу на показники бюджету та відповідності законам, які регулюють бюджетні відносини.

06

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства про захист економічної конкуренції»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 6573 від 31.01.2022

Цим проектом передбачено внесення змін до основних законів у сфері захисту економічної конкуренції, він спрямований на закріплення в цих законах прав осіб, які беруть участь у справах, що розглядають органи Комітету, гарантій цих прав, а також механізмів реалізації таких прав та на вдосконалення норм, які регулюють діяльність Комітету.

Комітет проаналізував положення законопроекту та листом від 18.02.2022 № 300-29.1/09-38е надав висновок щодо впливу на показники бюджету й відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини.

07

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України та інших законодавчих актів України»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 7166 від 14.03.2022

Законопроектом, зокрема, передбачалося внесення змін до розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» у частині незастосування норм цього Закону в період дії воєнного стану та протягом року після його завершення або скасування; допустимості усієї державної допомоги, наданої протягом такого періоду; звільнення надавачів державної допомоги від обов'язку подання повідомлення про нову державну допомогу та подання звітності про чинну державну допомогу.

Верховна Рада України 15.03.2022 прийняла закон та 21.03.2022 він набув чинності.

08

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про особливості приватизації державного майна в умовах воєнного стану»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 7191 від 22.03.2022

Відповідно до статті 5 проекту Закону для участі в аукціоні подаються для потенційних покупців – юридичних осіб, зокрема, заява про відсутність необхідності отримання дозволу Антимонопольного комітету України на безпосереднє або опосередковане придбання у власність акцій (часток) у розмірі, що забезпечує досягнення чи перевищення 25 або 50 відсотків голосів у вищому органі управління відповідного суб'єкта господарювання, а також активів у вигляді єдиного майнового комплексу або структурного підрозділу суб'єкта господарювання (далі – дозвіл на концентрацію) або про зобов'язання отримання дозволу на концентрацію у випадках, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції (для аукціонів із продажу пакетів акцій (часток), єдиних майнових комплексів).

Комітет листом від 22.04.2022 № 300-08/01-185е зазначив, що положення законопроекту не узгоджуються з нормами Закону України «Про захист економічної конкуренції» та можуть призвести до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині.

Водночас законопроект № 7191 під час розгляду Верховною Радою України на засіданні 21.04.2022 не отримав необхідної кількості голосів та, відповідно до частини третьої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, наразі вважається відхиленим.

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення змін до пункту 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (щодо застосування його положень в період дії правового режиму воєнного стану)»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 7221 від 29.03.2022

Законопроектом пропонувалося внести зміни до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» з метою спрощення та прискорення процедури отримання суб'єктами господарювання за рахунок ресурсів держави та місцевих ресурсів компенсації збитків, відновлення критичної інфраструктури.

Верховна Рада України 01.04.2022 прийняла зазначений закон і 13.04.2022 він набув чинності. Законом передбачено, що державна допомога, яка надається в період дії правового режиму воєнного стану, є допустимою, а надавачі державної допомоги звільняються від обов'язку: повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо така державна допомога надається в період дії правового режиму воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування; подання інформації про чинну державну допомогу, надану в період дії правового режиму воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування.

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення змін до розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та інших законів України щодо вдосконалення системи функціонування та оскарження публічних закупівель» щодо процедури розгляду скарг»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 7328 від 28.04.2022

Законопроектом передбачалася пролонгація реалізації положень, передбачених абзацом другим частини другої та реченням другим абзацу сьомого частини шістнадцятої статті 18 Закону України «Про публічні закупівлі», а саме, щодо необхідності подання суб'єктом оскарження скарги в електронному вигляді та/або подання замовником чи суб'єктом оскарження інформації, документів та інших матеріалів в електронній формі шляхом заповнення електронних форм з окремими полями.

Комітет листом від 11.05.2022 № 20-29.1/09-2141 підтримав законопроект, а 19.06.2022 Верховна Рада України прийняла законопроект, 25.06.2022 він набрав чинності.

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення змін до Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» та інших законодавчих актів України щодо сприяння процесам релокації підприємств в умовах воєнного стану та економічного відновлення держави»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 7451 від 09.06.2022

Комітет листом від 21.06.2022 № 300-06/09-98-НПА повідомив профільний комітет Верховної Ради України про його непідтримання та необхідність доопрацювання, оскільки положення законопроекту не узгоджуються з нормами Закону України «Про захист економічної конкуренції» та можуть призвести до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині.

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про спеціальний правовий режим господарської та інвестиційної діяльності на території пріоритетного розвитку «Чернігівщина»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 8010 від 08.09.2022

Законопроектом пропонувалося встановити на території Чернігівської області спеціальний правовий режим господарської діяльності для, зокрема, залучення інвестицій, активізації підприємницького сектору, сприяння розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та експортного потенціалу регіону.

Комітет листом від 27.10.2022 № 500-01/01-2724е повідомив профільний комітет Верховної Ради України, що економічні стимули для суб'єктів господарювання, передбачені законопроектом № 8010, містять ознаки державної допомоги та підлягають повідомленню й відповідній оцінці Комітетом.

Також представники Комітету 18.10.2022 взяли участь у засіданні Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу, на якому розглядався законопроект № 8010 та висловлювалася відповідна позиція.

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про свободу підприємницької (економічної) діяльності домогосподарств»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 8143 від 20.10.2022

Комітет, опрацювавши законопроект, листом від 16.11.2022 № 500-06/01-3257е повідомив профільний комітет Верховної Ради України, що передбачені в ньому положення містять ознаки державної допомоги й у випадку надання домогосподарствам, які є суб'єктами господарювання та здійснюють економічну діяльність, підтримки в будь-якій формі за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів такі заходи потребуватимуть повідомлення Комітету у встановленому законодавством порядку.

контролю є недопущення виникнення або усунення наслідків надзвичайних ситуацій або збоїв у тепло-, енерго-, електро-, водопостачанні або водовідведенні або постачанні природного газу, а також до процедури примусового вилучення в Україні об'єктів права власності російської федерації та її резидентів, яка здійснюється відповідно до Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів».

За результатами обговорення зазначеного законопроекту профільний комітет Верховної Ради України 30.05.2022 надав пропозиції до нього й рекомендував Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти його за основу та в цілому з техніко-юридичними правками і з урахуванням пропозицій.

Водночас законопроект № 7402, під час розгляду Верховною Радою України на засіданні 31.05.2022, не отримав необхідної кількості голосів та відповідно до частини третьої статті 114 Регламенту Верховної Ради України наразі вважається відхиленим.

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення змін до розділу Х «Прикінцеві положення» Закону України «Про захист економічної конкуренції» (щодо контролю за концентрацією суб'єктів господарювання у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України)»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 7402 від 24.05.2022

Комітет проаналізував та листом від 02.06.2022 № 300-08/01-484е надав висновок щодо впливу на показники бюджету та відповідності законам, які регулюють бюджетні відносини, вказаного законопроекту, яким пропонувалося передбачити в Законі України «Про захист економічної конкуренції», що в період дії правового режиму воєнного стану положення частини другої статті 22 цього Закону не застосовуються до процедури набуття підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, господарськими товариствами, 50 і більше відсотків часток (акцій, паїв) у статутних капіталах яких належить державі, господарськими товариствами, 50 і більше відсотків часток (акцій, паїв) яких належать господарським товариствам, частка держави у яких становить 100 відсотків, або їх підконтрольними суб'єктами безпосереднього або опосередкованого контролю над одним або кількома суб'єктами господарювання чи частинами суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері енергетики та житлово-комунальних послуг, якщо метою набуття

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про об'єднання сільськогосподарських товаровиробників»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 8149 від 24.10.2022

Комітет виявив положення в законопроекті, які не відповідають законодавству про захист економічної конкуренції та при реалізації яких може бути негативний вплив на конкуренцію, та листом від 12.12.2022 № 300-29.1/01- 4390е надав зауваження і пропозиції профільному комітету Верховної Ради України.

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТІВ

«Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках»

та

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою імплементації адаптованої версії Регламенту (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо доброчесності та прозорості оптового енергетичного ринку»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

№ 5322 від 01.04.2021

№ 5322-1 від 19.04.2021

Комітет опрацював законопроекти, які розроблено з метою імплементації адаптованої версії Регламенту (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо доброчесності та прозорості оптового енергетичного ринку й попередження зловживання учасниками на оптових енергетичних ринках і встановлення відповідальності для учасників за маніпулювання на енергетичних ринках, а також за торгівлю на основі інсайдерської інформації.

Комітет листом від 26.09.2022 № 300-06/01-2137е надав зауваження до цих законопроектів, оскільки вони містять положення, реалізація яких може за певних умов створювати підстави для порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

За результатами розгляду зазначених законопроектів Верховна Рада України 20.09.2022 прийняла законопроект № 5322 за основу. Відповідно законопроект № 5322-1 відхилено.

Участь представників Комітету в засіданнях комітетів Верховної Ради України з питань, що належать до компетенції Комітету:

- 5 разів** у Комітеті Верховної Ради України з питань економічного розвитку
- 4 рази** у Комітеті Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу
- 2 рази** у Комітеті з питань енергетики та житлово-комунальних послуг
- 1 разу** у Комітеті Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики

Протягом 2022 року розроблено такі проекти НПА:

01

постанову КМУ «Про припинення дії Договору між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в галузі розвитку конкуренції» (постанову прийнято **28.10.2022 за № 1209**);

02

Порядок проведення опитувань споживачів під час розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (про захист від недобросовісної конкуренції), дослідження ринків (затверджено протокольним рішенням Антимонопольного комітету України від 06.10.2022 № 35).

ЗАТВЕРДЖЕННЯ І СТАН ВИКОНАННЯ ПЛАНУ ДІЯЛЬНОСТІ З ПІДГОТОВКИ ПРОЄКТІВ РЕГУЛЯТОРНИХ АКТІВ НА 2022 РІК

Регуляторна діяльність Комітету здійснюється відповідно до:

- Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон);
- постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта»;
- інших актів, виданих відповідно до Закону, що регулюють відносини у сфері державної регуляторної політики.

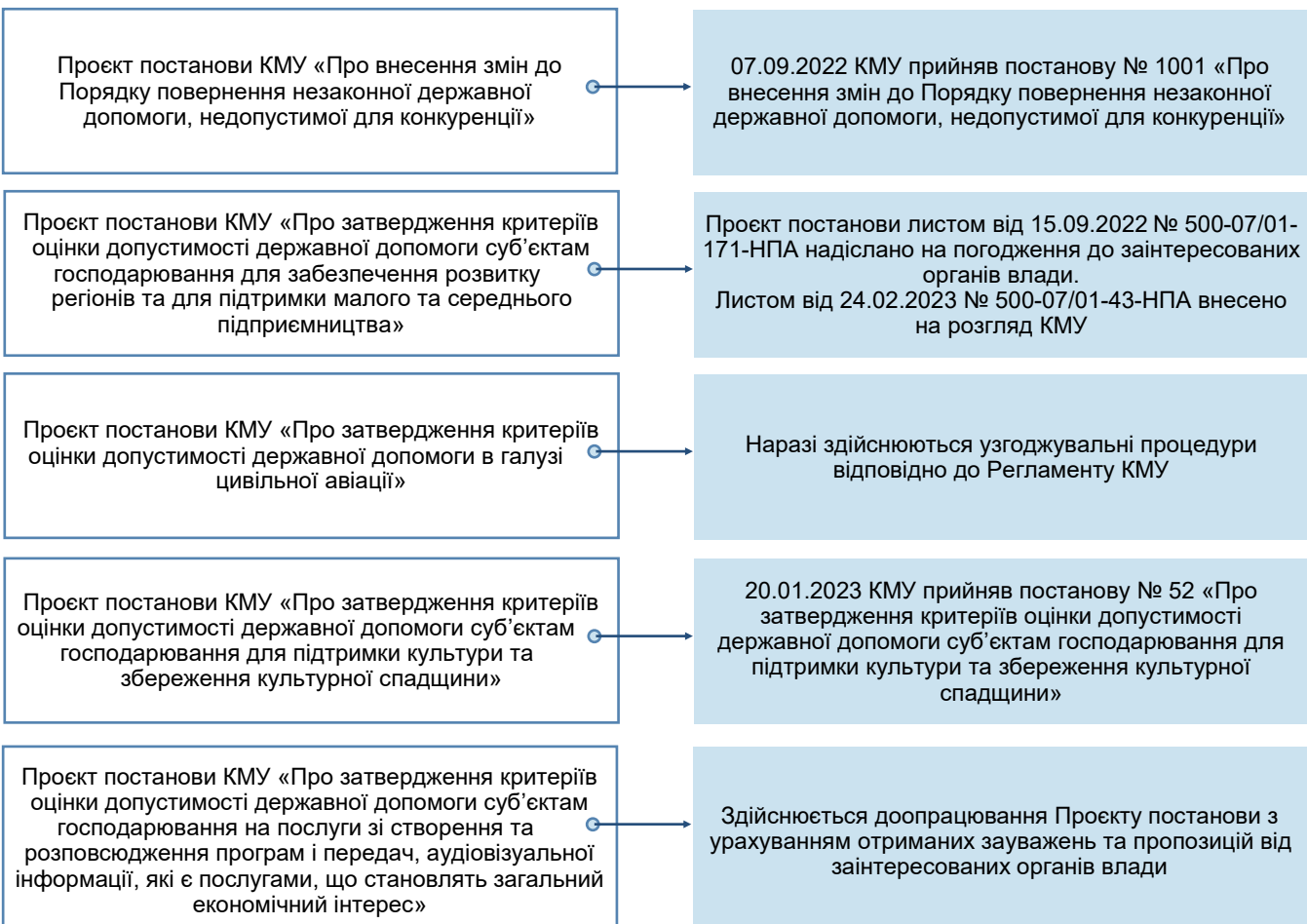
З дотриманням принципів державної регуляторної політики, визначених статтею 4 Закону, та з урахуванням статті 5 Закону під час здійснення регуляторної діяльності у 2022 році Комітет забезпечив:

- дотримання єдиного підходу** в частині підготовки проєктів регуляторних актів та здійснення аналізу їх регуляторного впливу;
- викладення положень регуляторних актів способом, доступним та однозначним** для

розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта;

- планування діяльності** з підготовки проєктів регуляторних актів;
- оприлюднення проєктів** регуляторних актів та розміщення проєктів цих актів разом з аналізом їх регуляторного впливу на офіційному вебсайті Комітету;
- погодження проєктів** регуляторних актів із заінтересованими органами та центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну регуляторну політику;
- відстеження результативності** регуляторних актів;
- систематизацію** регуляторних актів;
- недопущення прийняття** регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються чи дублюють чинні регуляторні акти;
- оприлюднення інформації** про здійснення регуляторної діяльності.

Відповідно до статті 7 Закону наказом Голови Комітету [від 14.12.2021 № 146-ОД](#) було затверджено План діяльності Антимонопольного комітету України з підготовки проєктів регуляторних актів на 2022 рік (далі – План). Протягом року в разі розробки проєктів, не включених до Плану, до останнього вносилися зміни. Цей План доповнювався наказами Голови Комітету від [17.05.2022 № 24-ОД](#) та від [05.12.2022 № 71-ОД](#).

Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес»

Проект постанови в установленому порядку направлено на погодження заінтересованим органам влади

ПЛАН-ГРАФІК ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ ІЗ ВІДСТЕЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РЕГУЛЯТОРНИХ АКТИВ КОМІТЕТУ ЗА 2022 РІК

Відповідно до вимог Закону **щодо кожного регуляторного акта послідовно здійснюються базове, повторне та періодичне відстеження його результативності**, порядок проведення якого регламентується статтями 10, 13 і 26 Закону та постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта».

Наказом Голови Комітету **від 30.12.2021 № 155 - ОД** затверджено План-графік здійснення заходів із відстеження результативності регуляторних актів Антимонопольного комітету України на 2022 рік (далі – План-графік).

Відповідно до Плану-графіка протягом 2022 року Комітет здійснив :

4 відстеження $\frac{1 \text{ базове}}{3 \text{ повторних}}$

Відстеження результативності регуляторного акта включає виконання заходів із відстеження результативності, підготовку та оприлюднення звіту про відстеження результативності.

Звіти про відстеження результативності регуляторного акта оприлюднено на **офіційному вебсайті Комітету** та надіслано до Державної регуляторної служби України.

Комітет, з метою виконання завдань, передбачених першим та другим етапом конкуренційної реформи, під час розробки проектів нормативно-правових актів співпрацює з міжнародними експертами, зокрема, у рамках проектів Twinning ЄС «Підтримка Антимонопольного комітету України в подальшому наблизненні законодавства, процедур та правозастосування до практик ЄС у сфері антирасту та контролю за концентраціями» і USAID/FTC «Конкурентні ринки».

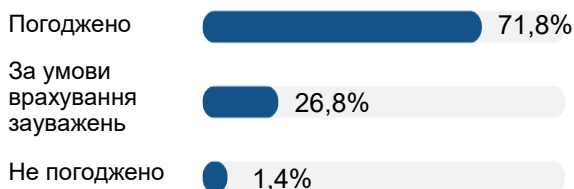

6 жовтня 2022 року Антимонопольний комітет України схвалив **Узагальнення практики застосування органами Антимонопольного комітету України норм пунктів 13, 14, 15 статті 50 та абзаців першого й сьомого частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції»** й **Узагальнення практики застосування статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції»**.

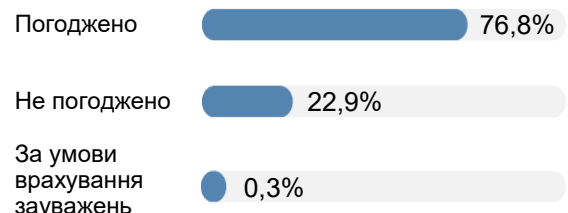
Узагальнення призначені для ознайомлення працівників органів Комітету, суб'єктів господарювання, юристів, які практикуються в галузі конкурентного права, з підходами, напрацьованими в системі органів Комітету під час розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції відповідних категорій.

В ОРГАНАХ КОМІТЕТУ УПРОДОВЖ 2022 РОКУ РОЗГЛЯНУТО ТА ОПРАЦЬОВАНО:

71 проектів законодавчих та інших нормативних актів, з них:
од.

310 проекти рішень і рішень органів місцевого самоврядування та ін., з них:
од.

ВЗАЄМОДІЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

ДЛЯ ЦЬОГО МИ:

Ключовим завданням Комітету у сфері комунікацій у 2022 році було, незважаючи на будь-які обставини та умови, забезпечити максимально широке та оперативне інформування суб'єктів господарювання, органів влади та громадськості про діяльність Комітету. Адже Комітет продовжив працювати та здійснювати свої функції після оголошення воєнного стану.

- Використовували офіційні сайти Комітету та міжобласних територіальних відділень, соціальні мережі та імейл-розсилку новин.
- Створили окремий чатбот, з допомогою якого можна швидко отримати довідкову інформацію про роботу Комітету: https://t.me/AMCUkraine_bot
- Провели серію внутрішніх тренінгів для відповідальних за зв'язки з громадськістю та ЗМІ працівників у територіальних відділеннях Комітету й завдяки цьому значно збільшили наповнення сайтів МТВ новинами про їх роботу.

САЙТ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ:

Загалом центральний сайт Комітету користувачі відвідали **1,7 мільйона разів** за рік (в середньому 141 тис. відвідувань за місяць).

Про роботу Комітету та його органів було оприлюднено **377 новин** (201 новину на центральному сайті Комітету та 176 – на сайтах міжобласних територіальних відділень).

Найбільш відвідувані розділи сайту Комітету у 2022 році:

Стрічка новин	Нормативно-правові акти
Зведені відомості щодо спотворення результатів торгів	
Оскарження публічних закупівель	Про надання дозволу на концентрацію

Про нас Напрями Законодавство Громадськості **Пресцентр**

Новини, які найбільше читали на сайті АМКУ у 2022 році:

- * [про поновлення розгляду заяв про надання дозволу на концентрації та узгоджені дії;](#)
- * [щодо штрафу ДП «Ружин-молоко» за неправдиве маркування масла;](#)
- * [про початок дослідження причин підвищення цін на курячі яйця;](#)
- * [про початок дослідження причин дефіциту пального;](#)
- * [роз'яснення Комітету щодо купівлі «Vrocard Україна» французьким холдингом;](#)
- * [щодо штрафу ТОВ «ОПІМІ УКРАЇНА» за повідомлення неповних відомостей про кінцевого бенефіціара з росії;](#)
- * [роз'яснення щодо оновлення законодавства про державну допомогу під час воєнного стану.](#)

КОМІТЕТ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Комітет присутній на усіх найпопулярніших платформах, які у 2022 році відіграли надзвичайно важливу комунікативну функцію, адже давали можливість підтримувати швидкий та безперервний зв'язок із широкою аудиторією зацікавлених сторін: учасниками ринків, органами влади, юридичною спільнотою та громадянами.

10K followers Аудиторія сторінки Комітету в мережі «Фейсбук» за рік зросла на 8% та досягла більш як **10 тисяч читачів**.

296 post Охоплення (296 публікацій Комітету) за рік зросло до **134 тисяч потенційних читачів**.

facebook

ТОП-5 ПОСТІВ ІЗ НАЙБІЛЬШИМ ОХОПЛЕННЯМ У МЕРЕЖІ «ФЕЙСБУК»

22,16 тис.

[Верховний Суд підтвердив законність рішення Комітету щодо змови на торгах, оголошених Державною судовою адміністрацією](#)

19,90 тис.

[Важливе роз'яснення щодо скарг на проведення процедур закупівель електричної енергії](#)

17,29 тис.

[У справі щодо змови на закупівлях програмного забезпечення SAP до держбюджету сплачено більше 77 млн грн штрафів](#)

15,60 тис.

[Щодо завищення цін окремими суб'єктами господарювання](#)

10,37 тис.

[Офіційна позиція Комітету щодо роботи органу оскарження в умовах воєнного стану](#)

СПІВПРАЦЯ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

У 2022 році оновлено базу для розсилання новин електронною поштою, а також сформовано нові окремі бази МТВ Комітету для інформування регіональної преси про їх роботу. Це дало можливість інформувати місцевий бізнес, владу та суспільство про діяльність територіальних відділень Комітету.

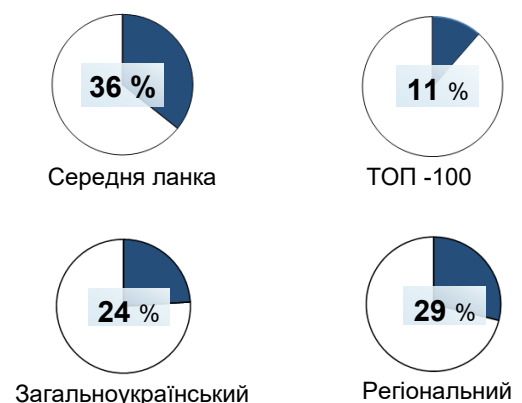
Загалом за 2022 рік здійснено **139 розсилок** про новини Комітету. Чіткий взаємозв'язок між розсилкою новин та повідомленнями преси про них дає підстави стверджувати, що ця форма інформування ЗМІ про роботу Комітету є ефективним засобом повідомлення новин.

14 близько тис. разів за рік преса згадувала про роботу Комітету

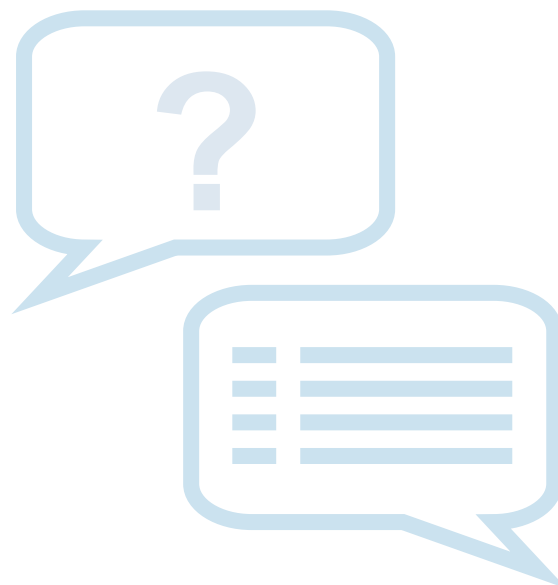
Згадок за типами ЗМІ:

Згадок за охопленням ЗМІ:

ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН ТА ЗАПИТИ НА ПУБЛІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ

Протягом 2022 року до органів Комітету **надійшло 836 звернень** громадян.

Кількість колективних звернень, що надійшли до органів Комітету, становить 53 одиниці, або 6,34 відсотка загальної кількості.

З урахуванням колективних звернень до органів Комітету протягом 2022 року **звернулись 1 484 особи**.

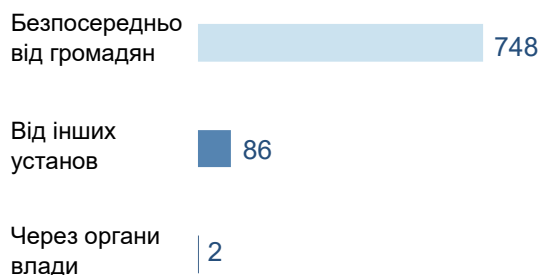
Повторно до органів Комітету у 2022 році громадяни звертались у 20 випадках, що становить 2,39 відсотка загальної кількості звернень.

Керівництво Комітету тримає на особистому контролі розгляд звернень громадян та забезпечує проведення першочергового особистого прийому жінок, яким присвоєно почесне звання України «Мати-героїня», Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, осіб з інвалідністю внаслідок війни тощо.

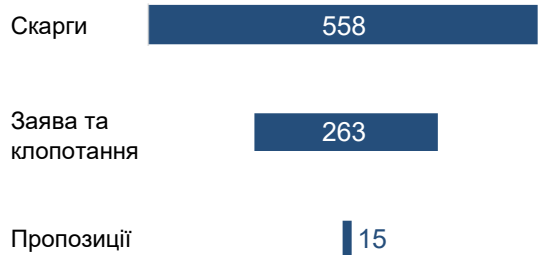
Протягом звітного періоду до органів Комітету надійшло одне звернення від героїв, інвалідів Великої Вітчизняної війни. Від ветеранів війни і праці, багатодітних сімей та інших громадян, які потребують соціального захисту й підтримки, надійшло 16 звернень (1,91 відсотка загальної кількості звернень).

На жаль, у своїх зверненнях громадяни нечасто зазначають свій соціально — професійний стан, а отже, визначити його достеменно не вбачається можливим.

Кількість звернень громадян до Комітету в розрізі джерел звернення, од.

Кількість звернень громадян до Комітету за видами звернень, од.

Кількість звернень громадян до Комітету за станом розгляду:

517 од.	213 од.	6 од.
Надано роз'яснення, необхідну інформацію та позитивно вирішено питання, щодо яких зверталися громадяни	Надіслано на розгляд за належністю до іншого органу влади	Відмовлено в задоволенні клопотання, скарги
5 од.	9 од.	86 од.
Повернено авторам відповідно до статей 5 і 7 Закону України «Про звернення громадян»	Не підлягають розгляду відповідно до статей 8 і 17 Закону України «Про звернення громадян»	На стадії розгляду

Більшість звернень громадян, що надходили до Комітету у 2022 році, стосувалися питань, які **не належать** до його повноважень, **зокрема**:

- дій банків, які полягають у стягненні комісійної винагороди за обслуговування карткового рахунку, завищенні тарифів на операції переказу власних коштів у період воєнного стану в Україні, неетичній поведінці працівників контакт-центру тощо;
- умов та якості надання послуг операторами рухомого (мобільного) зв'язку;
- повернення виплат одинокій матері та малозабезпеченій особі й порядку надання послуг соціальною службою;
- неправомірного зняття коштів із мобільного рахунку операторами рухомого (мобільного) зв'язку;
- тлумачення норм конвенцій Організацій Об'єднаних Націй та ін.

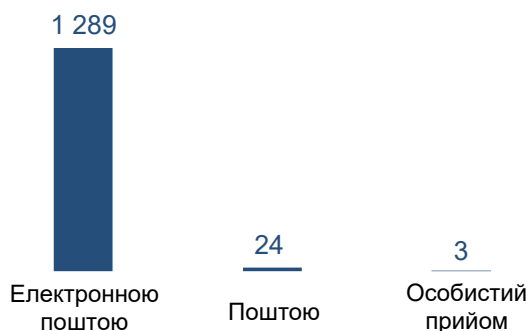
Також громадяни у своїх зверненнях порушували питання, які **належать** до компетенції органів Комітету, **зокрема**, такі:

- поширення недобросовісної реклами;
- розміщення на упаковках харчових продуктів інформації, що вводить в оману;
- зловживання суб'єктами господарювання монопольним становищем;
- порушення суб'єктами господарювання статті 9 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»;
- висування додаткових вимог до технічних умов на приєднання до електричних мереж системи розподілу;
- надання державної допомоги комунальним підприємствам без повідомлення Комітету та про числові значення розмірів державної допомоги за період 2009 – 2022 років.

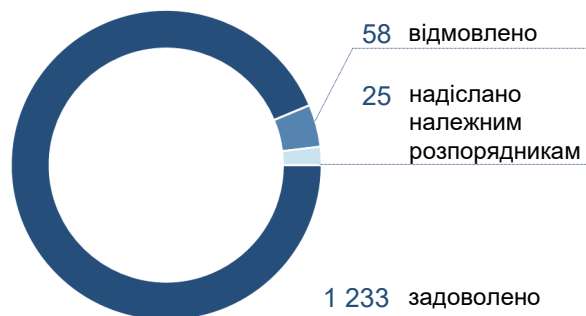
Отже, Комітет не залишає без уваги та реагування сигнали, які надходять від громадян у вигляді звернень, скарг та заяв про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Актуальні питання та результати розгляду розміщуються на офіційному вебпорталі Комітету. Особистий прийом громадян проводиться відповідно до затверджених графіків, зазначених на офіційному вебпорталі Комітету. Для оперативного реагування на найбільш гострі суспільно значущі проблеми громадян, які потребують негайного вирішення, запроваджено гарячі телефонні лінії.

ЗВІТ ОРГАНІВ КОМІТЕТУ ПРО РОЗГЛЯД ЗАПИТІВ НА ПУБЛІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ У 2022 РОЦІ

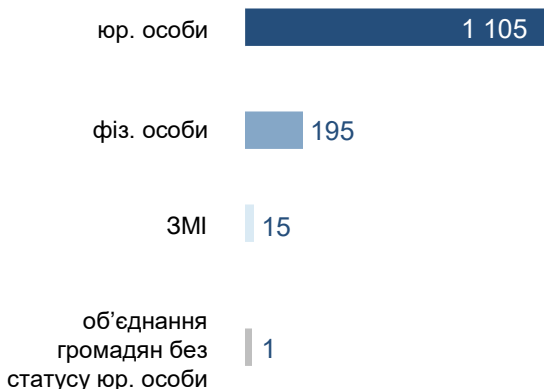
Кількість запитів за типом надходження, од.

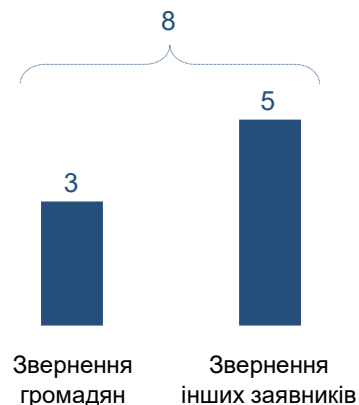
Кількість запитів за результатами розгляду, од.

Кількість запитів за особою запитувача, од.

Кількість запитів, що не є такими по суті, од.

06

ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Контроль за концентраціями та узгодженими діями

Контроль порушень у сфері недобросовісної конкуренції

Моніторинг і контроль державної допомоги

Діяльність Комітету як органу оскарження у сфері публічних закупівель

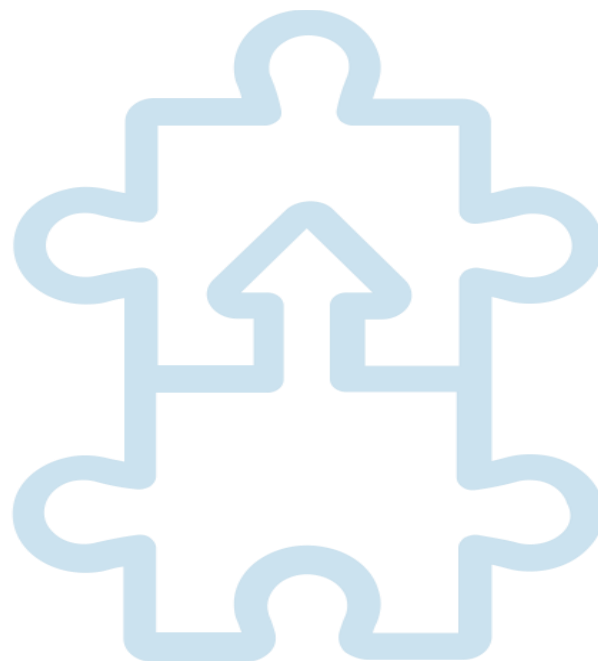
Антиконкурентні узгоджені дії

Контроль за виконанням рішень

КОНТРОЛЬ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЯМИ ТА УЗГОДЖЕНИМИ ДІЯМИ

Концентрація – процес злиття підприємств, компаній та інших ринкових активів, унаслідок якого зростає економічна влада учасників ринку. Концентрацією визнається не лише придбання акцій, але й створення нових підприємств, передання певних об'єктів в оренду й навіть призначення керівників великих компаній.

Розпорядженням Комітету від 19.02.2002 № 33-р (у редакції розпорядження Комітету від 26.06.2016 № 14-рп) затверджено Положення про порядок подання та розгляду заяв про попереднє отримання дозволу Антимонопольного комітету України на концентрацію суб'єктів господарювання, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 березня 2002 року за № 284/6572 (зі змінами).

Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про захист економічної конкуренції», «Про Антимонопольний комітет України», «Про оренду державного та комунального майна» з метою запобігання монополізації товарних ринків, зловживання монополічним (домінуючим) становищем, обмеження конкуренції. Положенням встановлюється порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу Комітету чи адміністративної колегії Комітету на концентрацію суб'єктів господарювання, а також порядок їх розгляду та одержання висновків із питань концентрації суб'єктів господарювання.

Що відбувається, коли заявник подав заяву*

*Зазначений алгоритм працює якщо заяву подано відповідно до чинного законодавства.

З початком широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України Антимонопольний комітет України зупиняв розгляд окремих питань, що належать до його повноважень. Так, протягом періоду дії воєнного стану Комітет прийняв два основних документи у сфері контролю за концентраціями та узгодженими діями:

розпорядження Комітету від **03.03.2022 № 1-рп** «Про деякі питання організації діяльності Антимонопольного комітету України в умовах воєнного стану» (далі – Розпорядження № 1-рп);

рекомендаційні роз'яснення Комітету від **30.03.2022 № 1-рп** «Про деякі питання, пов'язані з поданням та розглядом заяв про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання в період воєнного стану, однакового застосування положень статей 26 та 27, абзацу третього частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктами 5, 12 статті 50 цього Закону, вчинених під час воєнного стану» (далі – Рекомендаційні роз'яснення № 1-рп).

З урахуванням зазначених вище документів та окремих розпоряджень органів Комітету, прийнятих відповідно до вимог Рекомендаційних роз'яснень № 1-рп, до 09.06.2022 було зупинено розгляд всіх заяв та справ про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання, а також заяв про надання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації суб'єктів господарювання.

З-поміж іншого, Рекомендаційні роз'яснення № 1-рп впроваджували такі основні особливості:

- на період дії воєнного стану дозволялося подавати скорочений перелік документів та відомостей у заявах про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;
- заява та необхідні додатки повинні були подаватися не пізніше 15 календарних днів до моменту вчинення концентрації або узгоджених дій в письмовій формі за адресою листування Комітету або на електронну пошту Комітету з використанням електронних цифрових підписів заявників;
- у частині розміру штрафів.

Разом із тим обставини, що були підставою для прийняття Розпорядження № 1-рп та Рекомендаційних роз'яснень № 1-рп, змінювалися. Зокрема, був відновлений безпосередній доступ до будівлі Комітету, а також до державних реєстрів, без використання яких

виконання покладених на орган повноважень було неможливим.

Значна частина бізнесу поновила роботу та продовжила працювати в умовах війни. Безумовно, це є позитивним фактором, адже економічна активність – це запорука наповнення державного бюджету, підтримки платоспроможності населення та функціонування держави в умовах воєнного стану загалом.

Тому, не очікуючи завершення воєнного стану, Комітет вирішив здійснити комплексні зміни, спрямовані на підтримку української економіки та бізнесу, а саме, поновити роботу у сфері концентрацій та узгоджених дій.

Отже, 9 червня 2022 року Комітет:

прийняв розпорядження від **09.06.2022 № 7-рп** «Про поновлення розгляду заяв про концентрації, узгоджені дії та попередні висновки», яким внесено зміни в Розпорядження № 1-рп (зі змінами). Розпорядження набрало чинності з 09.06.2022 (далі – Розпорядження № 7-рп);

прийнято рекомендаційні роз'яснення від **09.06.2022 № 5-рп** «Про поновлення розгляду заяв про надання дозволу на концентрації та узгоджені дії», яким унесено зміни до Рекомендаційних роз'яснень № 1-рп. Рекомендаційні роз'яснення набрали чинності з 09.06.2022 та застосовуються з 17.06.2022.

За результатом прийняття зазначених документів запроваджено такі зміни у сфері контролю за концентраціями та узгодженими діями.

ЩОДО ЗАЯВ ТА СПРАВ, ЗУПИНЕНИХ НА ПІДСТАВІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ № 1-РП

09.06.2022 Розпорядженням № 7-рп поновлено розгляд всіх заяв про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання, попередніх висновків із цих питань, а також справ про концентрацію та узгоджені дії, поданих до Комітету, рішення щодо яких не було прийнято на 25.02.2022 та які було зупинено на підставі розпорядження Комітету від 03.03.2022 № 1-рп.

Поновлення розгляду таких заяв і справ відбулося автоматично у зв'язку набранням чинності відповідним розпорядженням. Перебіг строків розгляду заяв і справ поновлено з 09.06.2022.

Подальший розгляд заяв та справ, які були зупинені на підставі Розпорядження 1-рп, відбувся відповідно до Закону України «Про захист економічної конкуренції», Положення про концентрацію, Положення про узгоджені дії та законодавства.

ЩОДО ЗАЯВ, ЯКІ НАДІЙШЛИ ДО КОМІТЕТУ ПІСЛЯ 20.06.2022

Розпорядженням № 7-рп Комітет скасував можливість подавати скорочений перелік документів, що додаються до заяв про надання дозволу на концентрації та узгоджені дії, спрощений порядок їх подання. Також Комітет більше не зупиняв розгляд цих заяв, а до справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, відкритих на підставі нових заяв, не застосовувалися (не застосовуватимуться) підходи щодо визначення штрафів, як це було передбачено в Рекомендаційних роз'ясненнях № 1-рр.

З 20.06.2022 розгляд заяв та справ про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання здійснювався відповідно до вимог розділу VI Закону України «Про захист економічної конкуренції», Положення про концентрацію та Положення про узгоджені дії.

ЩОДО ЗАЯВ, ЯКІ НАДХОДИЛИ ВІДПОВІДНО ДО РЕКОМЕНДАЦІЙНИХ РОЗ'ЯСНЕНЬ № 1-РР У ПЕРІОД З 30.03.2022 ДО 17.06.2022 ВКЛЮЧНО

Комітету важливо залишатися послідовним та передбачуваним, забезпечувати правову визначеність для суб'єктів господарювання у сфері контролю за концентраціями та узгодженими діями.

Тому Комітет зберігає за заявниками всі права, передбачені Рекомендаційними роз'ясненнями Комітету № 1-рр (у редакції від 30.03.2022).

Зокрема, за заявниками збережено право подати документи та інформацію, які не були подані до заяви про надання дозволу на узгоджені дії / концентрацію суб'єктів господарювання, поданої під час дії воєнного стану (Доповнення), протягом тримісячного строку після припинення чи скасування воєнного стану, як це передбачено Рекомендаційними роз'ясненнями № 1-рр.

До отримання Доповнень, але не пізніше трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану, такі заяви залишатимуться зупиненими.

Органи Комітету під час прийняття рішень про накладення штрафу за порушення суб'єктами господарювання пунктів 5, 12 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у рамках розгляду справ за заявами, які надходили відповідно до Рекомендаційних роз'яснень № 1-рр, у період з 30.03.2022 до 17.06.2022 включно, керуватимуться підходами, визначеними в Рекомендаційних роз'ясненнях № 1-рр.

Водночас, з огляду на загальну концепцію поновлення діяльності у сфері концентрацій та узгоджених дій, за бажанням заявників розгляд таких заяв може бути поновлено достроково – у період дії воєнного стану.

Тобто заявникам надано право обрати ту процедуру, за якою вони бажать, щоб здійснювався розгляд їхньої заяви: очікувати завершення чи скасування воєнного стану або отримати дозвіл раніше (що буде важливо в разі,

коли концентрація ще не завершилася та порушення не було вчинено).

У такому випадку учасники узгоджених дій / концентрацій суб'єктів господарювання або їх представники можуть подати до Комітету повідомлення з проханням поновити розгляд заяви до завершення воєнного стану, до якого необхідно додати Доповнення до заяви про надання дозволу на узгоджені дії / концентрацію, а в разі їх відсутності – зазначити про це.

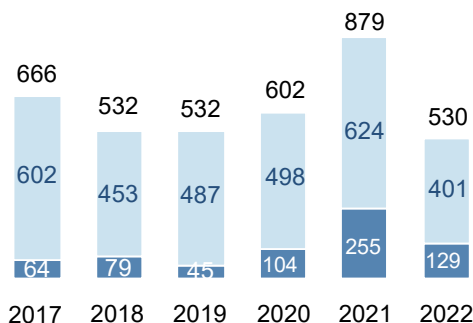
У свою чергу, орган Комітету поновить розгляд відповідної заяви протягом семи днів із дати надходження відповідного повідомлення. Подальший розгляд цих заяв та справ відбувається з урахуванням розділу VI Закону України «Про захист економічної конкуренції», Положення про концентрацію та Положення про узгоджені дії.

На 31.12.2022 в Комітеті є заяви, зупинені відповідно до Рекомендаційних роз'яснень № 1-рр та щодо яких не надходило ані додаткової інформації, ані клопотання про поновлення.

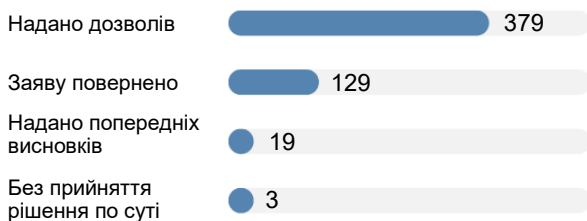

КОНТРОЛЬ ЗА ЕКОНОМІЧНОЮ КОНЦЕНТРАЦІЄЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

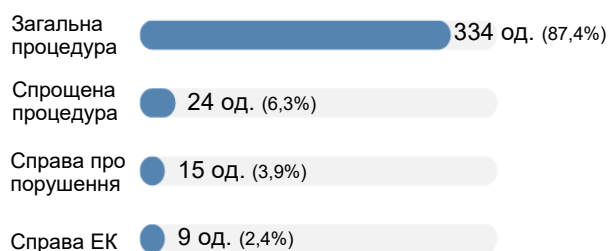
Динаміка кількості заяв, розглянутих органами Комітету у процесі контролю за концентрацією суб'єктів господарювання, од.

За результатами опрацювання **530** заяв Комітет прийняв такі рішення:

Процедура розгляду **382** заяв про надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання, од.

Розподіл наданих дозволів на концентрацію суб'єктів господарювання за видами, од.

Період	Вид концентрації					Всього
	Злиття	Спільне створення СГ	Набуття контролю	Придбання акцій (часток, паїв)	Інші	
2017	4	20	84	490	4	602
2018	6	15	92	325	9	447
2019	9	15	94	300	21	439
2020	2	13	77	346	39	477
2021	8	11	75	449	49	592
2022	150	15	53	152	9	379

530 розглянутих заяв

▼ - 40% + 2021

У 2022 році Комітет розглянув 530 заяв у процесі контролю за концентрацією суб'єктів господарювання (у 2021 році – 879 заяв), з них:

- У 129 випадках заяви були повернуті заявникам без розгляду або учасники концентрації відмовилися від її здійснення до прийняття рішення Комітетом.
- Надано 19 попередніх висновків у процесі контролю за концентрацією суб'єктів господарювання.
- Комітетом по суті розглянуто 382 випадки про надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання, з них:
 - надано дозвіл — 379 од.;
 - без прийняття рішення по суті — 3 од.

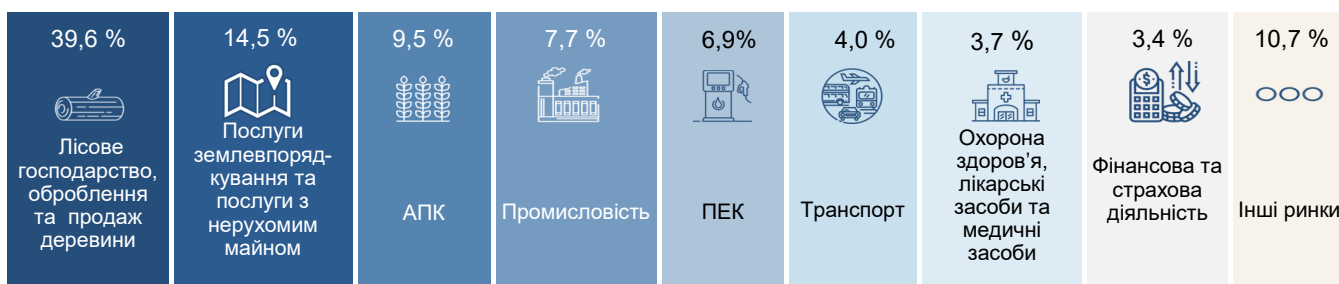
у **358** випадках концентрація не містила загрози монополізації

Із числа розглянутих протягом 2022 року по суті заяв про надання дозволу на концентрацію (382 од.) у 358 випадках (93,7%) її умови та склад учасників не містили загрози монополізації товарних ринків і не потребували поглибленого дослідження. За результатами розгляду цих заяв дозвіл Комітету на економічну концентрацію було надано без розгляду справ.

9 справ про концентрацію (поглиблених досліджень) проведено

З метою запобігання монополізації ринків, проведення складного поглибленого дослідження або можливої заборони концентрації протягом 2022 року в центральному апараті Комітету було розглянуто **9** справ про концентрацію (у 2021 році – 14 справ про концентрацію), за результатами чого надано дозволи у **6** випадках, у всіх випадках дозвіл надано із зобов'язаннями, у 3 випадках закрито розгляд без прийняття рішення по суті.

Розподіл наданих дозволів на концентрацію суб'єктів господарювання за ринками, %

ПРИПИНЕНІ ПОРУШЕННЯ У 2022

Протягом 2022 року Комітет припинив 28 порушень законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді здійснення концентрації суб'єктів господарювання без дозволу Комітету (у 2021 році – 61 порушення). На відповідачів накладено штраф у розмірі 10 895 995 грн (у 2021 році – 165 786 645 грн, у 2020 – 9 320 583 грн).

ДИНАМІКА ВИЗНАНИХ ПОРУШЕНЬ

ДИНАМІКА СУМ НАКЛАДЕНОГО ШТРАФУ

ПОПЕРЕДНІ ВИСНОВКИ З ПИТАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ

Одержання попередніх висновків дозволяє суб'єктам господарювання уникати вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді здійснення концентрацій без дозволу Комітету, коли такий дозвіл був необхідним. Крім того, надання Комітетом попередніх висновків дозволяє попереджати здійснення економічної концентрації на умовах, що могли б призвести до обмеження конкуренції на товарних ринках.

У 2022 році Комітет надав **19 попередніх висновків** у процесі контролю за концентрацією суб'єктів господарювання (у 2021 році – 30 висновків).

Більшість з наданих Комітетом попередніх висновків (53%) стосувалися злиття суб'єктів господарювання або приєднання одного суб'єкта господарювання до іншого.

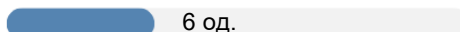

Розподіл наданих попередніх висновків у 2022 за видами, од.

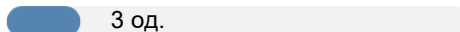
Злиття суб'єктів господарювання або приєднання одного суб'єкта господарювання до іншого

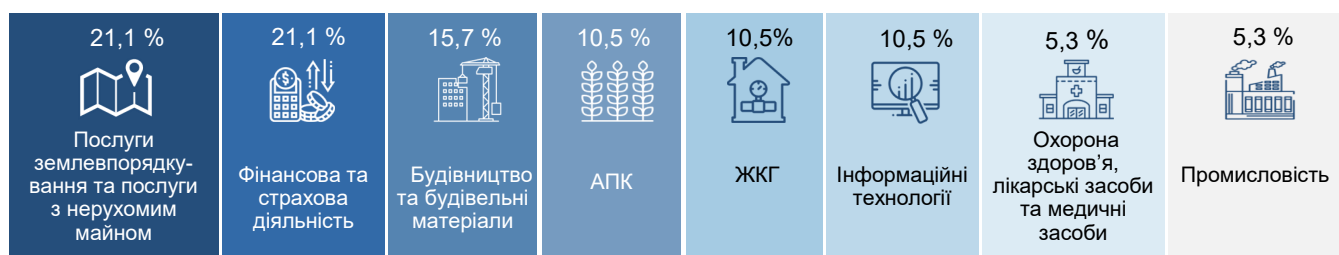
Придбання акцій (часток, паїв)

Інші дії

Розподіл наданих Комітетом у 2022 році попередніх висновків із питань економічної концентрації за ринками, %

УЧАСНИКИ КОНЦЕНТРАЦІЇ

ПОКУПЕЦЬ	АТ «ЗНВКІФ «АЛЬТИТУДА»
ОБ'ЄКТ ПРИДБАННЯ	ПрАТ «УАСК «АСКА»
РІШЕННЯ АМКУ	№ 163-р від 04.08.2022 року
РИНОК	страхування та перестраховання

ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНИХ КОНЦЕНТРАЦІЙ:

Концентрація полягає у придбанні АТ «ЗНВКІФ «АЛЬТИТУДА» акцій ПрАТ «УАСК «АСКА», що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

Метою здійснення концентрації є виконання плану Національного банку України щодо відновлення фінансової стабільності ПрАТ «УАСК «АСКА», яке набуло чинності 31 січня 2022 року. Вказаний план був прийнятий до запровадження в Україні воєнного стану через незадовільний фінансово-економічний стан, який ще більше погіршився з моменту військової агресії російської федерації. Відповідно до зазначеного плану результатом його виконання має стати приведення у відповідність із вимогами законодавства платоспроможності ПрАТ «УАСК «АСКА», а саме обов'язковими вимогами до платоспроможності.

АТ «ЗНВКІФ «АЛЬТИТУДА» здійснює інвестиційну діяльність, зокрема, у фінансову та страхову сфери;

АТ «ЗНВКІФ «АЛЬТИТУДА» пов'язане відносинами контролю, зокрема, із суб'єктом господарювання – резидентом України, який здійснює діяльність із надання послуг страхування (крім страхування життя) та перестраховання.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКІВ: Заявлена концентрація не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на товарних ринках України.

ВИСНОВКИ: Надано дозвіл АТ «ЗНВКІФ «АЛЬТИТУДА» на придбання акцій ПрАТ «УАСК «АСКА», що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

УЧАСНИКИ КОНЦЕНТРАЦІЇ

ПОКУПЕЦЬ	ФІЗИЧНА ОСОБА – ГРОМАДЯНИН УКРАЇНИ ДУДКА ЄВГЕН СТЕПАНОВИЧ
ЕМІТЕНТИ	ТОВ «СГП «ЛЬВІВСЬКЕ», ТОВ «АГРО ЗАХІД», ТОВ «НАБУТОК», СГПП «ВІКТОРІЯ», ФГ «МИКОЛАЇВСЬКА НИВА», ПП «ДОБРИЙ УРОЖАЙ ПЛЮС»
РІШЕННЯ АМКУ	№№ 283-р – 288-р від 08.12.2022
РИНОК	виращування та реалізації овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів; зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур

ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНИХ КОНЦЕНТРАЦІЙ:

Концентрація полягає в безпосередньому набутті фізичною особою – громадянином України Дудкою Є.С. контролю над ТОВ «СГП «ЛЬВІВСЬКЕ», ТОВ «АГРО ЗАХІД», ТОВ «НАБУТОК», СГПП «ВІКТОРІЯ», ПП «ДОБРИЙ УРОЖАЙ ПЛЮС» шляхом збільшення статутного капіталу товариств за рахунок додаткового вкладу у грошовій формі в розмірі, що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариствами, та шляхом придбання ФГ «МИКОЛАЇВСЬКА НИВА» як цілісного майнового комплексу, що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління фермерського господарства.

Фізична особа – громадянин України Дудка Є.С. пов'язаний відносинами контролю із суб'єктами господарювання – резидентами України, які утворюють Групу ВІЛІЯ.

Група ВІЛІЯ здійснює господарську діяльність в Україні через суб'єктів господарювання – резидентів України, зокрема, з: вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур; оптової торгівлі зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин; надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; виробництва продуктів борошномельно-круп'яної промисловості.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКІВ: Заявлені концентрації не призводять до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на товарних ринках України.

ВИСНОВКИ: Надано дозволу фізичній особі – громадянину України Дудці Євгену Степановичу на набуття контролю над ТОВ «СГП «ЛЬВІВСЬКЕ», ТОВ «АГРО ЗАХІД», ТОВ «НАБУТОК», СГПП «ВІКТОРІЯ», ПП «ДОБРИЙ УРОЖАЙ ПЛЮС» шляхом збільшення статутного капіталу товариства за рахунок додаткового вкладу у грошовій формі в розмірі, що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариствами, та шляхом придбання ФГ «МИКОЛАЇВСЬКА НИВА» як цілісного майнового комплексу, що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління фермерського господарства.

ПРИКЛАДИ ЗДІЙСНЕННЯ КОНЦЕНТРАЦІЙ БЕЗ ДОЗВОЛУ

ВІДПОВІДАЧ ТОВ «УКРЛОГІСТИКА»

РІШЕННЯ АМКУ № 304-р від 22.12.2022

РИНОК оренди комерційної (складської) нерухомості в територіальних межах міста Києва та Київської області

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Під час розгляду відповідної справи про порушення було, зокрема, встановлено, що ТОВ «УКРЛОГІСТИКА» здійснило концентрацію шляхом одержання в оренду активів у вигляді цілісного майнового комплексу – логістичного центру, що належав АТ «Ощадбанк» та знаходиться за адресою: Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Софіївська Борщагівка, вул. Чорновола, 46, 46-А, 46-Б, 46-Г.

Концентрація відбулася в серпні 2017 року на ринку оренди комерційної (складської) нерухомості в територіальних межах міста Києва та Київської області. Частка активів на зазначеному ринку за підсумками 2016 – 2017 років не перевищувала 2%.

Зазначена концентрація потребувала попереднього отримання дозволу органів Антимонопольного комітету України.

ВИСНОВКИ:

Доказами, зібраними у справі, доводиться, що дії ТОВ «УКРЛОГІСТИКА», які полягають в одержанні в оренду активів у вигляді цілісного майнового комплексу – логістичного центру, що належав на момент здійснення зазначеної концентрації АТ «Державний ощадний банк України», без отримання відповідного дозволу органів Антимонопольного комітету України, наявність якого необхідна, є порушенням, передбаченим пунктом 12 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

ШТРАФНІ САНКЦІЇ:
майже **1 025,1**
тис. грн

Слід зазначити, що зазначена концентрація не призвела до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на товарних ринках України. Відтак Відповідач міг би уникнути штрафних санкцій за умови вчасного отримання дозволу на концентрацію в Комітеті.

Останнім часом почастишали випадки вчинення особами, основним видом діяльності яких є проведення фінансових операцій чи операцій із цінними паперами, порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 10 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон), у вигляді недотримання умов, визначених пунктом 2 частини третьої статті 22 цього Закону, а саме, порушення строків наступного перепродажу часток (акцій, паїв) суб'єктів господарювання, які були придбані такими особами з метою їх наступного перепродажу. Приклад справи наведено нижче.

ВІДПОВІДАЧ ТОВ «КУА «АКТИВ»

РІШЕННЯ АМКУ № 247-р від 10.11.2022

РИНОК цінних паперів

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Під час розгляду справи про порушення було, зокрема, встановлено, що ТОВ «КУА «АКТИВ» придбало частки ТОВ «ЛАН-ОІЛ» з метою їх наступного перепродажу. Протягом року з моменту такого придбання ТОВ «КУА «АКТИВ» уклало договір купівлі-продажу частки у статутному капіталі ТОВ «ЛАН-ОІЛ» з АТ «КОНЦЕРН ГАЛНАФТОГАЗ» з відкладальною умовою, відповідно до якої право власності на частку у статутному капіталі ТОВ «ЛАН-ОІЛ» переходить до покупця лише за умови та після отримання відповідного дозволу Комітету. Однак відповідно до того ж таки договору АТ «КОНЦЕРН ГАЛНАФТОГАЗ» зобов'язане звернутися у встановленому законом порядку та отримати дозвіл Комітету на концентрацію протягом 24 календарних місяців із моменту укладення договору (тобто протягом строку, який значно перевищує строк, передбачений законодавством, для здійснення перепродажу). АТ «КОНЦЕРН ГАЛНАФТОГАЗ», у свою чергу, звернулося до Комітету із заявою про надання відповідного дозволу на концентрацію, однак поза межами однорічного строку.

Скоріш за все ТОВ «ЛАН-ОІЛ» й АТ «КОНЦЕРН ГАЛНАФТОГАЗ», укладаючи договір із такими умовами, намагалися уникнути вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції: з одного боку, ТОВ «ЛАН-ОІЛ» протягом року де-юре уклало договір із майбутнім покупцем, з другого, – АТ «КОНЦЕРН ГАЛНАФТОГАЗ» не вступало у права власності на таку частку без одержання дозволу органів Комітету.

Однак сторони договору не врахували той факт, що укладення правочину з відчуження частки у статутному капіталі є лише правовою підставою набуття права власності на частку. При цьому моментом переходу корпоративних прав із частки у статутному капіталі, яка була передана іншій особі, відповідно до чинного законодавства є юридичний факт реєстрації в державному реєстрі зміни складу учасників за відповідним актом приймання-передачі.

ВИСНОВКИ:

Тобто протягом року з моменту придбання ТОВ «КУА «АКТИВ» частки у статутному капіталі ТОВ «ЛАН-ОІЛ» не було здійснено державної реєстрації змін до відомостей ТОВ «ЛАН-ОІЛ», що містяться в ЄДР, пов'язаних із виходом ТОВ «КУА «АКТИВ» та входом до нього АТ «КОНЦЕРН ГАЛНАФТОГАЗ». А отже, ТОВ «КУА «АКТИВ» не дотрималось умов, передбачених пунктом 2 частини третьої статті 22 Закону. Разом із цим ТОВ «КУА «АКТИВ» не скористалося можливістю, передбаченою Законом, та не звернулося до Комітету з клопотанням

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

Комітет визнав вчинення ТОВ «Компанія з управління активами «АКТИВ» порушення, передбаченого пунктом 10 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді недотримання умов, передбачених пунктом 2 частини третьої статті 22 цього Закону, а саме, порушення строку наступного перепродажу частки у статутному капіталі ТОВ «ЛАН-ОІЛ», яку придбало товариство з обмеженою відповідальністю «Компанія з управління активами «АКТИВ» як особа, основним видом діяльності якої є проведення фінансових операцій чи операцій із цінними паперами, та наклав штрафні санкції.

ШТРАФНІ САНКЦІЇ:

майже **375,8**
тис. грн

Штраф сплачено в повному розмірі.

На протипагу наведеної ситуації спостерігаються випадки, коли особи, основним видом діяльності яких є проведення фінансових операцій чи операцій із цінними паперами, звертаються до Комітету з клопотанням щодо продовження строку перепродажу часток (акцій, паїв) суб'єктів господарювання, які були придбані такими особами з метою їх наступного перепродажу. Однак такі клопотання часто надходять за 1 – 2 тижні до сплину однорічного строку перепродажу та не містять достатнього обґрунтування неможливості здійснення перепродажу таких часток (акцій, паїв) протягом року, передбаченого законодавством, або не подають копій документів. Це призводить до того, що Комітет змушений відмовити в задоволенні таких клопотань, а фінансові компанії стають заручниками ситуації і «входять» в процедуру порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Тому, аби уникнути вчинення порушень, передбачених пунктом 10 статті 50 Закону, у вигляді порушення строків наступного перепродажу часток (акцій, паїв) суб'єктів господарювання, які були придбані фінансовими компаніями з метою їх наступного перепродажу, необхідно ретельно готувати відповідні клопотання та, враховуючи, що згідно з нормами чинного законодавства строк розгляду таких клопотань становить 30 днів, завчасно подавати їх до Комітету.

ПРИКЛАДИ ДОЗВОЛЕНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ ІЗ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ

УЧАСНИКИ КОНЦЕНТРАЦІЇ

НАБУВАЧ КОНТРОЛЮ

АТ НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ»

ОБ'ЄКТИ НАБУТТЯ КОНТРОЛЮ

АТ «СЄВЄРОДОНЕЦЬКА ТЕЦ», АТ «ОДЕСЬКА ТЕЦ», АТ «КРИВОРІЗЬКА ТЦ», АТ «ХЕРСОНСЬКА ТЕЦ», ПрАТ «МИКОЛАЇВСЬКА ТЕЦ», АТ «ДНІПРОВСЬКА ТЕЦ»

РІШЕННЯ АМКУ

[№№ 156-р, 157-р, 158-р, 159-р, 160-р, 161-р](#) від 28.07.2022

ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ:

Передання до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакетів акцій АТ «Дніпровська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», АТ «Одеська ТЕЦ» та АТ «Северодонецька ТЕЦ», що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариств.

Передання пакетів акцій здійснюється на підставі постанови КМУ від 11 серпня 2021 року № 857 «[Деякі питання управління об'єктами державної власності](#)».

РИНКИ

електричної, теплової енергії та суміжний ринок – природного газу

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

Під час розгляду справ встановлено:

щодо ринку електричної енергії: сукупна частка Групи «Нафтогаз» та Об'єктів набуття контролю на ринку електричної енергії після здійснення концентрацій буде становити менше одного відсотка, заявлені концентрації не призводять до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на ринку електричної енергії в Україні;

щодо ринку теплової енергії: АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ», АТ «Северодонецька ТЕЦ» належать до ринків природних монополій та/або суміжних їм ринків і їх діяльність у повному обсязі законодавчо врегульована;

територіальні межі здійснення господарської діяльності АТ «Северодонецька ТЕЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ» визначаються та обмежуються місцем розташування мереж, якими здійснюється транспортування теплової енергії.

Заявлені концентрації не призводять до структурних змін попиту та/або пропозиції на ринку теплової енергії в територіальних межах розташування теплових мереж, до яких підключені виробники теплової енергії та якими здійснюється транспортування теплової енергії до споживачів;

щодо ринку природного газу: під час розгляду справи Комітет зосередив увагу на ринку природного газу, адже він є сировиною для виробництва теплової та електричної енергії АТ «Северодонецька ТЕЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», АТ «Миколаївська ТЕЦ» та АТ «Дніпровська ТЕЦ». Група «Нафтогаз» здійснює діяльність, зокрема, з видобування та реалізації природного газу.

Частка Групи «Нафтогаз» із видобування та реалізації природного газу перевищує 35%, що має структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку природного газу.

Водночас, після припинення дії Положення (з 01 серпня 2022 року) та в разі відсутності інших рішень Кабінету Міністрів України про покладення спеціальних обов'язків, за наявності:

- вертикально інтегрованої структури відносин контролю Групи «Нафтогаз» на ринку природного газу (видобуток та реалізація природного газу) і кінцевої продукції (виробництво електричної та теплової енергії);
- значної частки реалізації природного газу від загального обсягу споживання на ринку, існує ризик порушення вимог законодавства про захист економічної конкуренції Групою «Нафтогаз», зокрема, у вигляді усунення чи обмеження конкуренції для інших постачальників природного газу, що, у свою чергу, за певних умов може призвести до:
 - штучного обмеження конкуренції на ринку природного газу, у частині постачання природного газу для Об'єктів набуття контролю, шляхом надання Групою «Нафтогаз» переваг постачальникам природного газу, які пов'язані з нею відносинами контролю;
 - ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (постачальників природного газу, що є потенційними конкурентами Групи «Нафтогаз»).

Враховуючи наведене, учасникам концентрацій було запропоновано взяти на себе зобов'язання, які б могли усунути потенційно можливий негативний вплив на конкуренцію.

ЗМІСТ ЗOBOB'ЯЗАНЬ:

Основний зміст зобов'язань полягає в забезпеченні придбання АТ «Херсонська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Северодонецька ТЕЦ» для потреб зазначених товариств природного газу на конкурентних засадах після втрати чинності Положенням про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальнооспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу щодо особливостей постачання природного газу виробникам теплової енергії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2022 № 637, та за відсутності іншого рішення Кабінету Міністрів України про покладення спеціальних обов'язків на АТ НАК «Нафтогаз України» чи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю з АТ НАК «Нафтогаз України», щодо реалізації природного газу виробникам теплової енергії.

Про виконання зобов'язань НАК «Нафтогаз України» повинна звітувати перед Комітетом щорічно до 1 квітня впродовж 3 років після відміни ПСО.

ВИСНОВКИ:

Враховуючи зібрану в рамках розгляду справ інформацію, а також з огляду на те, що запропоновані учасниками концентрації зобов'язання усувають можливий негативний вплив розглянутих концентрацій на конкуренцію, вони є пропорційними обґрунтованим загрозам негативного впливу на конкуренцію, Комітет дозволив заявлені дії та наклав зобов'язання.

Для запобігання узгодженим діям, які можуть призводити до недопущення, усунення чи спотворення конкуренції, Комітет здійснює контроль за узгодженими діями суб'єктів господарювання.

46 заяв надійшло

▼ - 43,9% + 2021

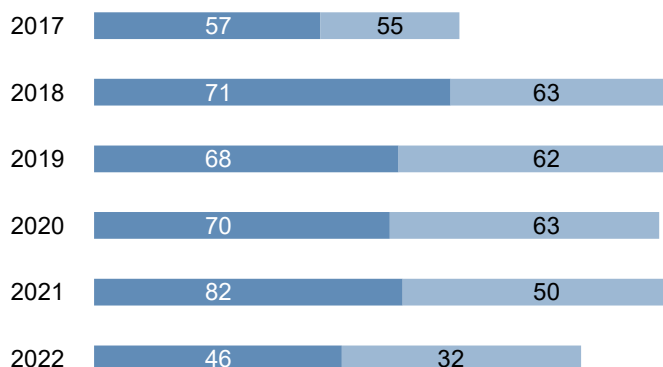
У звітному році до органів Комітету надійшло 46 заяв про надання дозволу на узгоджені дії суб'єктів господарювання, з них у 2022 році розглянуто 41 од. За результатами розгляду цих заяв Комітет надав дозвіл у 32 випадках. У 9 випадках заяви залишено без розгляду, зокрема, через відсутність від заявника інформації, відмови заявників або у випадках, коли надання дозволу на узгоджені дії не потребувало згоди органів Комітету.

у 32 випадках узгоджені дії не містили загрози монополізації

За підсумками розгляду заяв про надання дозволу на узгоджені дії у 32 випадках, оскільки умови узгоджених дій не містили загрози монополізації товарних ринків, дозвіл на їх здійснення було надано без встановлення додаткових умов.

Найбільш поширеними видами узгоджених дій суб'єктів господарювання, на які Комітет протягом 2022 року надав дозвіл, були укладання угод у будь-якій формі – 24 од. (75% від загальної кількості наданих дозволів) та здійснення будь-якої іншої погодженої поведінки (діяльності, бездіяльності) суб'єктів господарювання – 7 од. (21,9% від загальної кількості).

Динаміка кількості заяв про надання дозволів на здійснення узгоджених дій, од.

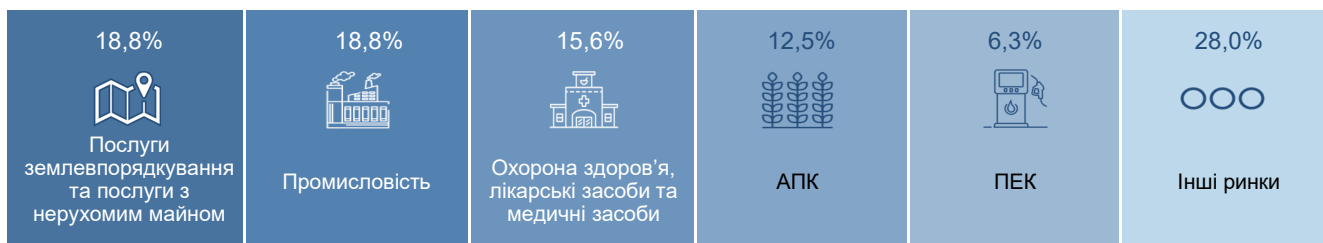

- Загальна кількість заяв на узгоджені дії суб'єктів господарювання, яка надійшла до Комітету
- Надання дозволу на узгоджені дії суб'єктів господарювання

Розподіл наданих дозволів на узгоджені дії суб'єктів господарювання за видами, од.

Період	Вид узгоджених дій			Всього
	Укладання угод	Створення суб'єкта господарювання	Інші	
2017	35	-	20	55
2018	24	1	38	63
2019	22	-	40	62
2020	25	2	36	63
2021	21	1	28	50
2022	24	1	7	32

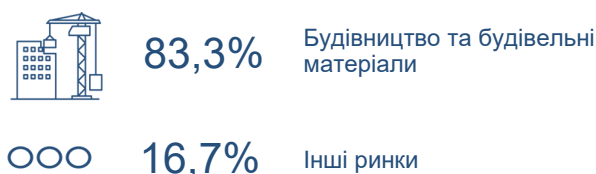
Ринки, на яких найбільше наданих у 2022 році дозволів на узгоджені дії, %

6 попередніх висновків надано

З метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, підвищення передбачуваності його застосування органи Комітету надали 6 попередніх висновків щодо узгоджених дій суб'єктів господарювання (у 2021 році – 17).

Розподіл наданих Комітетом у 2022 році попередніх висновків щодо узгоджених дій за ринками, %

**УЧАСНИКИ
УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ**

**ЄВРОПЕЙСЬКА БІЗНЕС АСОЦІАЦІЯ, ТОВ «АДАМА УКРАЇНА», ТОВ «БАЙЄР»,
ТОВ «БАСФ Т.О.В.», ТОВ «НУФАРМ УКРАЇНА»,
ТОВ «САММІТ-АГРО ЮКРЕЙН», ТОВ «СИНГЕНТА», ТОВ «ФМС УКРАЇНА», ТОВ
«КОРТЕВА АГРІСАЄНС УКРАЇНА»**

**РІШЕННЯ
АМКУ**

№ 457-р від 22.12.2022

**ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНИХ
УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ:**

Угоджені дії у вигляді реалізації проєкту з організації збирання, перевезення, зберігання, перероблення та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин шляхом використання спільної онлайн-платформи «АгроВарта», яка дозволить покращити ефективність збирання використаної тари з-під засобів захисту рослин для її перероблення / утилізації в Україні, строком на 5 років.

РИНОК

збирання та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

Головною метою проєкту є консолідація зусиль учасників узгоджених дій для збільшення обсягів зібраної тари та, відповідно, зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище від забруднення нею.

Слід зазначити, що у 2020 році Комітет вже надавав дозвіл на зазначені узгоджені дії, але під час прийняття рішення, враховуючи створення нового механізму функціонування ринку збирання та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин та з метою оцінки впливу узгоджених дій на ринок збирання та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин, обмежив надання дозволу на узгоджені дії строком у два роки.

Протягом реалізації Проєкту впродовж 2020 – 2022 років було досягнуто основних цілей та виконано поставлені завдання Учасників за вказаний період, зокрема, розпочато практичну частину реалізації Проєкту, а саме: збір тари в господарських товариствах та її належну переробку з дотриманням всіх екологічних норм.

Проєкт підтримали Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерство розвитку економіки України, Міністерство аграрної політики та продовольства України, Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів. Проєкт відзначено почесною нагородою «Партнерство заради сталого розвитку-2021» у категорії «Планета» від Представництва Глобального договору ООН в Україні.

Подальша реалізація онлайн-платформи «АгроВарта» дозволить: збільшити обсяги зібраної та, відповідно, переробленої / утилізованої тари з-під засобів захисту рослин, що зменшить негативний вплив від такої тари на навколишнє природне середовище; створити чіткі та прозорі правила функціонування для всіх учасників ринку; забезпечить реалізацію ефективного, зручного й зрозумілого механізму функціонування ринку збирання та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин.

ВИСНОВОК:

Надано дозвіл на узгоджені дії ТОВ «АДАМА УКРАЇНА», ТОВ «КОРТЕВА АГРІСАЄНС УКРАЇНА», ТОВ «БАЙЄР», ТОВ «БАСФ Т.О.В.», ТОВ «НУФАРМ УКРАЇНА», ТОВ «САММІТ-АГРО ЮКРЕЙН», ТОВ «СИНГЕНТА», ТОВ «ФМС УКРАЇНА» (всі – м. Київ) та ЄВРОПЕЙСЬКІЙ БІЗНЕС АСОЦІАЦІЇ на узгоджені дії у вигляді реалізації проєкту з організації збирання, перевезення, зберігання, перероблення та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин шляхом використання спільної онлайн-платформи «АгроВарта», яка дозволить покращити ефективність збирання використаної тари з-під засобів захисту рослин для її перероблення / утилізації в Україні, строком на 5 років.

**УЧАСНИКИ
УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ**

ТОВ «АСОЦІАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕРЕЖ», ТОВ «ТАЙСТРА ГРУП»

**РІШЕННЯ
АМКУ**

№ 137-р від 14.07.2022

**ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНИХ
УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ:**

Узгоджені дії полягають в укладенні Договору між ТОВ «АСОЦІАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕРЕЖ» і ТОВ «Тайстра Груп», відповідно до якого ТОВ «АСОЦІАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕРЕЖ» як агент протягом трьох років надаватиме ТОВ «Тайстра Груп» як контрагенту такі послуги: пошук, проведення переговорів із постачальниками продовольчих / непродовольчих товарів від імені й за рахунок Контрагента та сприяння укладенню Контрагентом угод із постачальниками щодо закупівлі продовольчих / непродовольчих товарів на найбільш вигідних та однакових комерційних умовах.

РИНОК

роздрібної торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами в територіальних межах окремих населених пунктів Чернівецької, Тернопільської і Хмельницької обл.
Суміжний ринок: оптова закупівля продовольчих та непродовольчих товарів

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

Враховуючи, що частки учасників узгоджених дій на задіяних ринках є незначними, заявлені узгоджені дії не призводять до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції на товарних ринках України.

ВИСНОВОК:

Надано дозвіл на узгоджені дії у вигляді виконання умов агентського договору, який буде укладено між товариством з обмеженою відповідальністю «Асоціація регіональних мереж» як агентом і товариством з обмеженою відповідальністю «Тайстра Груп» як контрагентом, строком на 42 місяці.

КОНТРОЛЬ ПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Законодавство про захист економічної конкуренції включає в себе захист економічної конкуренції та захист від недобросовісної конкуренції.

Здійснення державного контролю за проявами недобросовісної конкуренції – один із найважливіших напрямів діяльності Антимонопольного комітету України, метою якого є забезпечення захисту інтересів учасників товарних ринків (суб'єктів господарювання) та споживачів від проявів недобросовісної конкуренції.

2022 рік був складним та вплинув на всі сфери життя українців. Водночас, незважаючи на військову агресію росії проти нашої держави, розслідування у справах про порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції не зупинялися. Важливим результатом стали рішення, прийняті у 2022 році, зрозумілі для кожного споживача.

Суспільного розголосу набула справа про порушення ТОВ «ОРИМІ УКРАЇНА» статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» за повідомлення неповних відомостей про непов'язаність кінцевого бенефіціарного власника товариства з російською федерацією, що в підсумку призвело до накладення штрафу в розмірі 80 млн грн.

У 2022 році Антимонопольний комітет України завершив розгляд справ про виробництво «немасла». За результатами проведеного у 2020 році дослідження дій суб'єктів господарювання – виробників молочної продукції притягнуто до відповідальності ряд заводів, які виробляли масло з додаванням у його склад немолочних та рослинних жирів. Так, було прийнято рішення про накладення штрафу на ТОВ «Миколаївмолпром» та ДП «Ружин-молоко» за поширення оманливої інформації – у складі їх масла виявлено, відповідно, 58 % та 74 % немолочних жирів.

Антимонопольний комітет України докладає максимум зусиль для виявлення порушень законодавства про захист від недобросовісної конкуренції та протидії поширенню оманливої інформації щодо складових продукції.

Зокрема, неправдиві відомості щодо складових продукції поширило ТОВ «ФМ ХЛАДОПРОМ», яке у складі морозива «Пломбір» замінило інгредієнт «молоко коров'яче питне» на інгредієнт «молоко сухе знежирене», у той час як ці інгредієнти не є тотожними, оскільки виробляються за різними технічними умовами. За зазначені дії на товариство накладено штраф.

У звітному році залишались актуальними й питання неправомірного використання ділової репутації суб'єктів господарювання, зокрема внаслідок прийнятих Антимонопольним комітетом України заходів щодо припинення порушень у вигляді неправомірного використання комерційного (фірмового) найменування та відповідних позначень (логотипів) (огляд зазначених рішень міститься далі).

Крім того, протягом року до Антимонопольного комітету України надійшла велика кількість заяв, зокрема, за статтями 4 (неправомірне використання позначень), 8 (дискредитація) та 15¹ (поширення інформації, що вводить в оману) Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», за результатами розгляду яких розпочаті розслідування.

Оксана МАНЬКО,

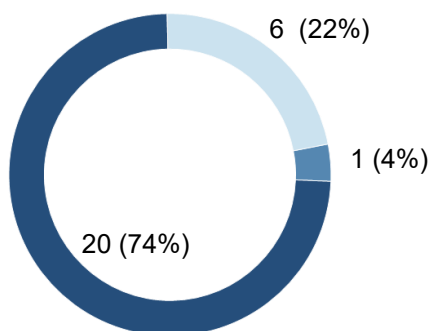
заступник начальника Управління розслідувань недобросовісної конкуренції

КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ ВИЯВЛЕНИХ ТА/АБО ПРИПИНЕНИХ ПОРУШЕНЬ У 2022 РОЦІ

27 од. порушень у вигляді недобросовісної конкуренції, з них:

- 15 од. (56%) шляхом прийняття рішення;
- 12 од. (44%) шляхом виконання рекомендацій

Структура припинених порушень, од. (%)

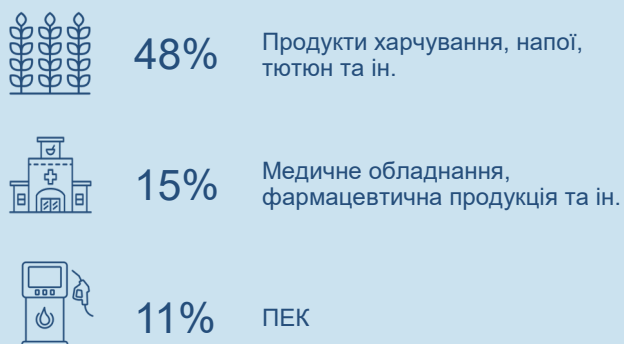

- ст. 4 (неправомірне використання позначень)
- ст. 15 (досягнення неправомірних переваг у конкуренції)
- ст. 15¹ (поширення інформації, що вводить в оману)

Сума накладеного штрафу

 85,4
млн грн

ТОП-3 сфер економічної діяльності

ВІДПОВІДАЧ	ТОВ «ТС ТРЕЙД»
ЗАЯВНИК	ТОВ «ВОСТОПГ»
РІШЕННЯ АМКУ	<u>№ 305-р від 22.12.2022</u>
ВИД ПОРУШЕННЯ	стаття 15 ¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

ТОВ «ОРИМІ УКРАЇНА» (під час розгляду справи змінило юридичне найменування на «ТС ТРЕЙД») є виробником чаю та натуральної кави. Його продукція випускається під такими зареєстрованими в Україні торговельними марками, як «Greenfield», «TESS», «Принцеса Гіта», «Принцеса Канді», «Принцеса Нурі» та «Принцеса Ява», «Jardin», «Piazza del Caffè» та «Жокей».

Справу проти товариства розпочато за заявою ТОВ «ВОСТОПГ», у якій повідомлялось, що ТОВ «ОРИМІ УКРАЇНА» розіслало торговельним мережам та дистриб'юторам України електронного листа із заявою про те, що його кінцеві бенефіціарні власники, зокрема й мажоритарний бенефіціарний власник корпоративних прав у статутному капіталі Вероніка Касьяненко, не пов'язані з російською федерацією.

Також у листі наголошувалося, що Вероніка Касьяненко є громадянкою Сполученого Королівства Великобританії та Північної Ірландії останні 10 років та «міжнародним незалежним приватним інвестором, активно інвестує в акції та облігації публічних компаній у всьому світі... та не інвестує в росію, не є акціонером будь-яких компаній росії, не веде бізнес у росії».

Також, як наголошував Заявник, ТОВ «ОРИМІ УКРАЇНА» може бути пов'язане з російською компанією «Орими Трейд», власниками якої є російські підприємці Сергій Касьяненко та Олександр Євневич.

У листі-відповіді, надісланому на вимогу Комітету щодо надання інформації, ТОВ «ОРИМІ УКРАЇНА» зазначило, що не володіє інформацією про зв'язки Вероніки Касьяненко із Сергієм Касьяненком. Водночас завдяки інформації, отриманій від Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Комітет встановив факт наявності родинних зав'язків між Веронікою Касьяненко (бенефіціаром ТОВ «Орими Україна») та Сергієм Касьяненком (одним із власників російської компанії «Орими Трейд»).

Поширення ТОВ «ОРИМІ УКРАЇНА» у листах неповної інформації про своїх власників із росії, зокрема, заперечення факту їх прямого відношення до країни-агресора, може вплинути на наміри торговельних мереж та дистриб'юторів щодо співпраці з відповідачем та реалізації його товарів, а також на бажання українських споживачів купувати товари зазначених торговельних марок. Такі дії є порушенням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

80,0
млн грн
штраф

Антимонопольний комітет України за результатами розгляду справи оштрафував ТОВ «ОРИМІ УКРАЇНА» (наразі змінило юридичне найменування на ТОВ «ТС ТРЕЙД») за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

СТАН ВИКОНАННЯ: На 31.12.2022 рішення не оскаржувалося та не виконано.

ВІДПОВІДАЧ	ДП «РУЖИН-МОЛОКО»
РІШЕННЯ АМКУ	<u>№ 459-р від 22 грудня 2022 р.</u>
ВИД ПОРУШЕННЯ	стаття 15 ¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

У 2018 році в одному з дитячих спортивно-оздоровчих закладів Полтавської області органи Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та прав споживачів зафіксували факт використання під час приготування їжі для дітей «масла», що на 74% складалося з немолочних жирів, у той час як на упаковці цього продукту виробник розмістив напис «масло солодковершкове селянське 73%».

Держпродспоживслужба надала Комітету засвідчену копію експертного висновку, відповідно до якого було виявлено невідповідність харчової продукції виробництва Відповідача, зокрема складу молочного жиру.

Відповідно до закону масло вершкове є традиційним молочним продуктом, до складу якого не можуть додаватися жири та білки немолочного походження.

Використання під час виробництва масла немолочного (рослинного) жиру створює вже інший продукт із меншою собівартістю, ніж у справжнього масла. Називати такий продукт «маслом» не можна, адже це може ввести в оману споживача та вплинути на його намір придбати певну продукцію.

Неправдиві відомості про склад продукції та її споживчі властивості дають можливість виробнику продукції отримувати неправомірний прибуток та переваги в конкуренції порівняно з його конкурентами, які повною мірою дотримуються технологічних вимог.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

1 644,4

тис. грн
штраф

За результатами розгляду Комітетом справи дії ДП «РУЖИН-МОЛОКО» визнані порушенням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, передбаченим статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману, на упаковках масла солодковершкового щодо його назви, складу, споживчих властивостей та стандарту, якому відповідає продукт.

СТАН ВИКОНАННЯ: На 31.12.2022 рішення не оскаржувалося та не виконано.

ВІДПОВІДАЧ

ТОВ «ЕНЕРГОГАРАНТІЯ»

ЗАЯВНИК

ТОВ «ГАЗОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ»

РІШЕННЯ АМКУ

[№ 132-р від 07.07.2022](#)

ВИД ПОРУШЕННЯ

стаття 4 та стаття 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

ТОВ «Газопостачальна Компанія «Нафтогаз України» почало використовувати позначення «Нафтогаз» у господарській діяльності раніше (з 2018 року) за ТОВ «Енергогарантія» (до зміни комерційного найменування – ТОВ «Нафтогаз Постачання») (з 2020 року), зокрема в комерційному найменуванні.

ТОВ «Газопостачальна Компанія «Нафтогаз України» дозволу Відповідачу на використання схожих позначень не надавало.

Одночасне використання ТОВ «Газопостачальна Компанія «Нафтогаз України» і ТОВ «Нафтогаз Постачання» своїх комерційних найменувань, які містять тотожне та схожі позначення, з огляду на поширення інформації про діяльність Відповідача через власний інтернет-ресурс за посиланням <https://naftogaz-postach.com.ua>, проведення відповідних рекламних акцій у вигляді розповсюдження рекламних флаєрів та публікацій у засобах масової інформації, спрямованих на популяризацію послуг Відповідача з метою залучення клієнтів, може призвести до змішування діяльності Заявника та Відповідача з урахуванням здійснення їх діяльності на одному ринку.

Крім того, враховуючи, що Відповідача як юридичну особу створено у грудні 2020 року, а цінові пропозиції Відповідача, згідно з інформацією, зокрема, з ресурсу <https://gazpravda.com.ua/cini-gaz> та іншою наявною в Комітеті інформацією, не є найнижчими порівняно з іншими пропозиціями на ринку надання послуг газопостачання, дії Відповідача з поширення відомостей щодо власної діяльності, у тому числі через інших осіб, у вигляді повідомлень: «ТОВ «Нафтогаз Постачання» має багаторічний досвід на ринку видобутку та постачання природного газу», про «найкращі ринкові пропозиції», «Наші клієнти отримують найкращий сервіс за найнижчими цінами» – визнано порушенням у вигляді поширення неправдивої інформації.

Повідомлення ТОВ «Енергогарантія» неправдивих відомостей щодо власної діяльності та використання чужої ділової репутації може суттєво впливати на наміри споживачів щодо замовлення його послуг та надавати йому необґрунтованих конкурентних переваг перед іншими учасниками відповідного ринку. Так, матеріалами справи встановлено, що разом із припиненням дій Відповідача з використання позначення «Нафтогаз» та повідомлення неправдивих відомостей щодо власної діяльності спостерігалось відчутне зменшення кількості споживачів.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

35,6

тис. грн
загальний штраф

За результатами розгляду Комітетом справи дії ТОВ «Енергогарантія» визнано порушенням, передбаченим статтею 4 та статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

СТАН ВИКОНАННЯ: На 31.12.2022 рішення не оскаржувалося та не виконано.

ВІДПОВІДАЧ ТОВ «ФАБРИКА МОРОЗИВА ХЛАДОПРОМ»

РІШЕННЯ АМКУ [№ 470-р від 30.12.2022](#)

ВИД ПОРУШЕННЯ стаття 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Комітет у 2021 році досліджував дотримання суб'єктами господарювання – виробниками морозива законодавства про захист від недобросовісної конкуренції під час виробництва та реалізації морозива у зв'язку, зокрема, із зафіксованими випадками реалізації в Україні морозива «пломбір» (виготовляється відповідно до Державного стандарту України «Морозиво молочне, вершкове, пломбір» 4733:2007) з неправдивою інформацією на упаковках щодо вмісту у продукті молока коров'ячого питного.

Під час проведення дослідження виявлено, що ТОВ «ФМ ХЛАДОПРОМ» (виробляє понад 27 видів морозива під назвами «Хрещатик», «Каштан», «Хладик», «Артек», «Волошкове поле» тощо) на упаковках морозива «пломбір» поширювало інформацію про наявність у його складі молока коров'ячого питного.

Водночас Комітет встановив, що ТОВ «ФМ ХЛАДОПРОМ» не закуповувало молока коров'ячого питного у вересні та листопаді 2020 року та, відповідно, не використовувало його під час виготовлення морозива «пломбір». Натомість Відповідач у складі морозива «пломбір» замінив інгредієнт «молоко коров'яче питне» на інгредієнт «молоко сухе знежирене».

Така сировина для виробництва морозива, як молоко коров'яче питне та молоко сухе, не є тотожними складовими, адже виробляються за різними технічними умовами. У маркуванні морозива повинні зазначатися лише ті інгредієнти, які використовувалися під час його виробництва.

Отже, розміщення на упаковках морозива «пломбір» відомостей про наявність у його складі молока коров'ячого питного, яке не використовувалося під час виробництва морозива у вересні та листопаді 2020 року, є неправдивою інформацією, що вводить споживачів такої продукції в оману, оскільки за таких обставин вони можуть вважати, що відповідне морозиво «пломбір» виготовлено з додаванням зазначеної молочної сировини.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

1 370,4

**тис. грн
штраф**

За результатами розгляду Комітетом справи дії ТОВ «ФМ ХЛАДОПРОМ» визнані порушенням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, передбаченим статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману, а саме, поширення на упаковках морозива пломбір неправдивої інформації про наявність у його складі молока коров'ячого питного, яке не використовувалося у вересні та листопаді 2020 року під час виробництва зазначеного морозива.

СТАН ВИКОНАННЯ: На 31.12.2022 рішення не оскаржувалося та не виконано.

ВІДПОВІДАЧ ПП «УКРДИДАКТИК»

ЗАЯВНИК ТОВ «НАУКОВИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНСЬКА ДИДАКТИКА»

РІШЕННЯ ТАК АМКУ [№ 62-р/тк від 23.12.2022](#)

ВИД ПОРУШЕННЯ стаття 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Під час розгляду справи встановлено, що ПП «УКРДИДАКТИК» і ТОВ «НЦ «УКРДИДАК», яке є Заявником у справі, здійснюють господарську діяльність на ринку навчального обладнання, зокрема товарів науково-шкільної тематики: дидактичних матеріалів та засобів навчання для кабінетів початкової школи, фізики, хімії, біології, математики, географії тощо.

Споживачами товарів Заявника та Відповідача є представники територіальних управлінь освіти, а також відповідальні за закупівлю дидактичних матеріалів, приладів, обладнання для навчальних кабінетів, тобто які займаються безпосередньо освітньою діяльністю або працюють у сфері управління освітою.

Докази у справі, у тому числі відповідні звернення споживачів товарів ТОВ «НЦ «УКРДИДАК», свідчать про те, що дії ПП «УКРДИДАКТИК» із використання схожих позначень та рекламних матеріалів, які раніше почало використовувати в господарській діяльності ТОВ «НЦ «УКРДИДАК», призвели до сплутування діяльності Заявника та Відповідача.

Матеріалами справи доведено, що Заявник має пріоритет щодо використання скороченого комерційного (фірмового) найменування «УКРДИДАК», доменного імені вебсайту «ukrdidac.com.ua» та зображень товарів власного виробництва як частини рекламних матеріалів і не надавав дозволу (згоди) на використання Відповідачем схожих комерційних (фірмових) найменувань та рекламних матеріалів.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

43,3
тис. грн
штраф

На підставі доказів у справі рішенням Тимчасової адміністративної колегії дії ПП «УКРДИДАКТИК» визнані порушенням, передбаченим статтею 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді:

- неправомірного використання без дозволу (згоди) ТОВ «УКРДИДАК» комерційного (фірмового) найменування «УКРДИДАКТИК», схожого на скорочене комерційне (фірмове) найменування ТОВ «УКРДИДАК» – «УКРДИДАК», яке ТОВ «НЦ «УКРДИДАК» раніше почало використовувати у своїй господарській діяльності, що може призвести до змішування з його діяльністю;
- неправомірного використання без дозволу (згоди) ТОВ «НЦ «УКРДИДАК» доменного імені вебсайту «ukrdidactic.com.ua», схожого на доменне ім'я вебсайту ТОВ «НЦ «УКРДИДАК» – «ukrdidac.com.ua», яке ТОВ «НЦ «УКРДИДАК» раніше почало використовувати у своїй господарській діяльності, що призвело до змішування з його діяльністю;
- неправомірного використання без дозволу (згоди) ТОВ «НЦ «УКРДИДАК» рекламних матеріалів у вигляді зображень товарів та схожих на ті, які ТОВ «НЦ «УКРДИДАК» раніше почало використовувати в господарській діяльності, зокрема на своєму вебсайті з доменним іменем «ukrdidac.com.ua», що призвело до змішування з його діяльністю.

СТАН ВИКОНАННЯ: На 31.12.2022 рішення не оскаржувалося та не виконано.

ВІДПОВІДАЧ ТОВ «МИКОЛАЇВМОЛПРОМ»

РІШЕННЯ АМКУ [№ 468-р від 29.12.2022](#)

ВИД ПОРУШЕННЯ стаття 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

У 2020 році органи Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та прав споживачів під час перевірки комунального підприємства з організації дитячого харчування в місті Миколаїв зафіксували факт використання «масла», що на 58% складалося з немолочних жирів. Водночас на упаковці продукту виробник зазначив, що це «масло солодковершкове селянське 72,5 %».

Також органи Держпродспоживслужби зафіксували факт реалізації в одній з торговельних мереж України ще одного продукту виробництва ТОВ «Миколаївмолпром» – «сиру твердого українського 50% жиру», у складі якого було виявлено стерини – складники рослинного жиру.

Держпродспоживслужба передала Комітету копії висновків про невідповідність фактичного складу згаданих товарів найменуванню, заявленому на упаковці.

Масло вершкове та сир є традиційними молочними продуктами, до складу яких відповідно до технологічних умов та вимог законодавства не можуть додаватися жири й білки немолочного походження. Використання під час виробництва масла та сиру немолочного (рослинного) жиру створює уже інші немолочні продукти з меншою собівартістю, ніж виготовлені за стандартами молочних продуктів. Називатися «маслом» чи «сиром» ці продукти не можуть, адже таке маркування може ввести в оману споживача та вплинути на його намір придбати певну продукцію. Недобросовісному виробнику неправдиве маркування дає можливість отримувати неправомірні прибутки та переваги порівняно з конкурентами, які дотримуються законодавства.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

2 058,0
тис. грн
загальний штраф

За результатами розгляду Комітетом справи дії ТОВ «МИКОЛАЇВМОЛПРОМ» визнані порушенням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, передбаченим статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману, на упаковках масла солодковершкового та сиру твердого щодо їх назви, складу, споживчих властивостей та стандарту, якому відповідають продукти.

СТАН ВИКОНАННЯ: На 31.12.2022 рішення не оскаржувалося та не виконано.

МОНІТОРИНГ І КОНТРОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

Попри війну, Антимонопольний комітет України зумів за 2022 рік реалізувати більшість запланованих проєктів, що стосуються державної допомоги.

У зв'язку з внесенням змін до [Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»](#), діяльність Комітету, зокрема, у частині оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції та прийняття рішень була призупинена. Вся державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою.

Загалом впродовж січня – лютого 2022 року органи Комітету прийняли **17 рішень**, з них 16 по суті у сфері державної допомоги.

У березні 2022 року спеціалісти Комітету плідно працювали під час заповнення анкети - опитувальника для отримання Україною статусу кандидата на членство в ЄС. У зв'язку з набуттям Україною статусу кандидата на членство ЄС необхідним є подальша імплементація положень законодавства Європейського Союзу у національне законодавство про державну допомогу суб'єктам господарювання.

На виконання [Угоди про асоціацію](#) між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, протягом 2022 року Комітет продовжував здійснення інвентаризації державної допомоги, що існувала на день набрання чинності Законом про ДД.

Комітет із заінтересованими органами виконавчої влади опрацював норми Податкового та Митного кодексів України з метою приведення заходів державної допомоги, передбачених ними, у відповідність із Законом та Угодою про асоціацію.

Також протягом 2022 року тривала робота щодо виконання статей 263 та 267 Угоди про асоціацію.

У Комітеті наразі триває робота щодо приведення схем державної допомоги у відповідність із критеріями, визначеними у статтях 262 та 264 Угоди.

18 схем державної допомоги, які містилися в тестовому реєстрі чинної державної допомоги, є допустимою державною допомогою, у тому числі внаслідок виконання зобов'язань, встановлених у рішеннях Комітету. Крім того, у 2022 році надано відповідні рекомендації трьом міністерствам-надавачам державної допомоги.

У 2022 році Комітет займався нормотворчою діяльністю, активно працював над розробкою проєктів НПА — постанов КМУ.

Також здійснювалося доопрацювання проєкту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших законодавчих актів України щодо державної допомоги суб'єктам господарювання» (реєстраційний № 5648), який наразі перебуває на розгляді комітетів Верховної Ради.

Впродовж 2022 року Комітет надав **більше 60 письмових індивідуальних роз'яснень** із питань застосування законодавства у сфері державної допомоги. Також Комітет надав та опублікував на офіційному вебпорталі 8 роз'яснень щодо державної допомоги.

З метою адвокатування системи державної допомоги спеціалісти Комітету провели масштабний цикл вебінарів для ключових потенційних надавачів державної допомоги.

Оксана ЧАБАНЮК,

директор Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги

Антимонопольний комітет України відповідно до Закону про ДД є Уповноваженим органом з питань державної допомоги.

З метою забезпечення ефективної реалізації повноважень, покладених на Комітет як на Уповноважений орган, у Комітеті діє Департамент моніторингу і контролю державної допомоги, створений у липні 2017 року на виконання міжнародних зобов'язань України, які виникли, зокрема, внаслідок підписання Угоди про асоціацію.

Згідно з визначенням, наведеним у пункті 1 частини першої статті 1 Закону про ДД, державна допомога суб'єктам господарювання – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Надавачами такої державної допомоги є органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю, а також юридичні особи, що діють від їх імені, уповноважені розпоряджатися ресурсами держави чи місцевими ресурсами й ініціюють та/або надають державну допомогу отримувачу.

Підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

З метою реалізації Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (затвердженого Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX), а також ефективного та оперативного прийняття управлінських рішень для фінансового забезпечення першочергових потреб держави щодо відсічі збройної агресії, забезпечення національної безпеки й соціального захисту громадян України та спрощення механізму отримання суб'єктами господарювання державних коштів на компенсацію збитків, пов'язаних із воєнним станом, Верховною Радою України були запроваджені зміни до Закону про ДД.

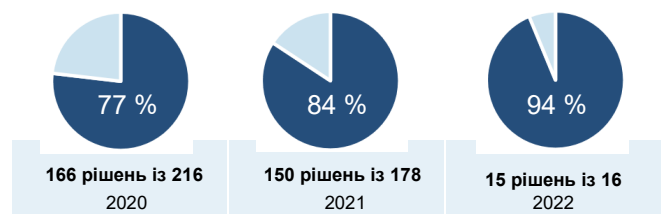
13 квітня 2022 року набув чинності [Закон України](#) «Про внесення змін до пункту 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо застосування його положень в період дії правового режиму воєнного стану № 2175-IX від 01.04.2022, яким спрощується механізм надання суб'єктами господарювання державної допомоги під час дії воєнного стану та протягом року після його завершення або скасування, а саме:

- під час дії воєнного стану норми статей 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 Закону про ДД та інші норми законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону, не застосовуються;
- державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою;
- надавачі державної допомоги звільняються від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо така державна допомога надається під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування, та подання інформації про чинну державну допомогу, надану під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування.

Згідно з розділом 8 «Проведення моніторингу державної допомоги» Закону про ДД Комітетом протягом січня – лютого 2022 року оновлювався реєстр державної допомоги, який розміщено на офіційному вебпорталі Комітету в рубриці [«Портал державної допомоги»](#).

Протягом січня – лютого 2022 року органами Комітету прийнято **17 рішень**, з них **16 по суті** у сфері державної допомоги.

У 2022 році, як і в попередні роки, найбільше отримано повідомлень про державну допомогу суб'єктам господарювання від органів місцевого самоврядування. Відтак із загальної кількості рішень, прийнятих органами Комітету, частка рішень, які стосувалися надання державної допомоги органами місцевого самоврядування, становить:

Кількість висновків, викладених у рішеннях*, прийнятих у 2022 році:

- 10 од. підтримку суб'єктів господарювання визнано такою, що не є державною допомогою;
- 7 од. допустима державна допомога для конкуренції;
- 1 од. державна допомога є недопустимою для конкуренції.

*Частина прийнятих Комітетом рішень у резолютивній частині містить декілька висновків.

У 5 рішеннях, прийнятих у 2022 році, Комітет визначив умови допустимості державної допомоги для приведення цієї допомоги надавачами у відповідність з вимогами законодавства у сфері державної допомоги, з них в одному рішенні наявні зобов'язання про припинення та повернення незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції.

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЧИННОЇ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

На виконання Угоди про асоціацію протягом 2022 року Комітет продовжував здійснення інвентаризації державної допомоги, що існувала на день набрання чинності Законом про ДД.

Комітет провів низку засідань із заінтересованими органами виконавчої влади в межах тематичної підгрупи Галузевої робочої групи з питань державної допомоги, яка здійснює свою діяльність з метою приведення заходів державної допомоги, передбачених нормами Податкового та Митного кодексів України (далі – ПКУ та МКУ), у відповідність із Законом та Угодою про асоціацію, а саме з представниками:

- Міністерства інфраструктури України, Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України та Проєкту технічної допомоги ЄС «Підтримка Антимонопольного комітету України у впровадженні правил державної допомоги». Опрацьовано 11 заходів, передбачених ПКУ та МКУ, на предмет наявності ознак державної допомоги, та встановлено, що 5 норм ПКУ містять ознаки державної допомоги та потребують повідомлення до Комітету для здійснення відповідної оцінки;
- Міністерства економіки України, Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України, Проєкту SESAR, також до останнього засідання було залучено представників Мінфіну та ДПС. Проаналізовано 21 захід, що передбачені ПКУ та МКУ, на предмет наявності ознак

Рішення Комітету стосувалися підтримки та державної допомоги на загальну суму (без врахування гарантій в євро):

 4 039,90 млн грн

У тому числі:

- рішення Комітету про допустимість державної допомоги для конкуренції 341,54 млн грн
- рішення Комітету про визнання державної допомоги недопустимою для конкуренції 5,14 млн грн
- рішення Комітету щодо визнання підтримки суб'єктів господарювання такою, що не є державною допомогою 3 693,22 млн грн

Протягом 2022 року прийнято одне рішення щодо надання державної допомоги у формі гарантії за кредитом Європейського Банку Реконструкції та Розвитку на загальну суму:

 14,50 млн євро

державної допомоги. За результатами засідань встановлено, що 16 норм ПКУ та МКУ містять ознаки державної допомоги й потребують повідомлення до Комітету для здійснення відповідної оцінки;

- Міністерства культури та інформаційної політики України, у рамках якого було опрацьовано 13 заходів;
- Міністерства енергетики України, у рамках якого було опрацьовано 10 заходів;
- Міністерства охорони здоров'я України, у рамках якого було опрацьовано 3 заходи;
- Міністерства оборони України, у рамках якого був опрацьований один захід.

За результатами вищезгаданих засідань учасники домовилися про подальшу співпрацю з ЦОВВ у зазначеному напрямі.

Водночас, з метою визначення заходів, необхідних для прискорення виконання міжнародних зобов'язань України, які виникли, зокрема, внаслідок підписання Угоди про асоціацію, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.06.2022 № 476-р затверджено План заходів з удосконалення механізму державної допомоги суб'єктам господарювання.

З метою реалізації заходів з інвентаризації державної допомоги Комітет у грудні 2022 року надіслав лист ЦОВВ, відповідальним за виконання Плану заходів, з розробленою формою для надання відповідної інформації.

На виконання статті 267 Угоди про асоціацію в лютому 2022 року на вебпорталі Комітету опубліковано [тестовий реєстр чинної державної допомоги, що існувала до 02.08.2017 та оцінена Комітетом](#).

У березні 2022 року сторони ЄС через контактний пункт Української сторони для обміну інформацією в рамках виконання Угоди про асоціацію передано тестовий реєстр чинної державної допомоги, який містив **більше 60 рішень** Комітету щодо оцінки програм чинної державної допомоги. Також надано для сторони ЄС інформацію щодо прозорості державної допомоги відповідно до статті 263 Угоди, а саме зазначено, що Україна забезпечила звітність державних підприємств відповідно до частини третьої статті 263 Угоди та Директиви 2006/111/ЄС шляхом подання щорічних звітів.

ПРИВЕДЕННЯ СХЕМ ЧИННОЇ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ У ВІДПОВІДНІСТЬ

У Комітеті наразі триває робота щодо приведення схем державної допомоги у відповідність із критеріями, визначеними у статтях 262 та 264 Угоди.

На сьогодні **18 схем державної допомоги**, які містяться в тестовому реєстрі чинної державної допомоги, є допустимою державною допомогою, у тому числі внаслідок виконання зобов'язань, встановлених у рішеннях Комітету. Крім того, з метою приведення у відповідність схем державної допомоги, які містяться в тестовому реєстрі чинної державної допомоги, у 2022 році Комітет надав рекомендації трьом міністерствам-надавачам державної допомоги, а саме:

- [№ 1-рк від 14.07.2022](#) Міністерству з питань стратегічних галузей промисловості України щодо врегулювання на нормативно-правовому рівні умов надання державної допомоги суб'єктам літакобудування;
- [№ 2-рк від 08.09.2022](#) Міністерству молоді та спорту України щодо врегулювання на нормативно-правовому рівні умов надання державної допомоги базам олімпійської, паралімпійської та дефлімпійської підготовки;
- [№ 3-рк від 29.09.2022](#) Міністерству соціальної політики України щодо врегулювання на нормативно-правовому рівні умов надання державної допомоги роботодавцям, які працевлаштовують осіб з інвалідністю, а також підприємствам, які засновані громадськими організаціями осіб з інвалідністю.

Водночас робота щодо приведення у відповідність окремих схем державної допомоги ускладнена внаслідок знаходження отримувачів / надавачів державної допомоги в районах проведення активних воєнних (бойових) дій або їх перебування в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні).

З метою захисту національних інтересів, забезпечення економічної самостійності держави, прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави в цілому, для отримання статусу кандидата на членство в ЄС, подальшої роботи над інтеграцією України до ЄС, організації стабільності та безпеки Європейського континенту Україна, дотримуючись цінностей, закріплених у статті 2 Договору про Європейський Союз, та відповідно до статті 49 цього Договору 28 лютого 2022 року подала заявку на членство в ЄС, підписану Президентом України.

Відповідно до спеціальної процедури вступу до ЄС Україна отримала та заповнила анкету-опитувальник для отримання статусу кандидата на членство в ЄС, яка, зокрема, містила питання щодо:

- стану імплементації положень законодавства Європейського Союзу в національне законодавство про державну допомогу суб'єктам господарювання;
- інвентаризації чинних заходів державної допомоги;
- повноважень Комітету як Уповноваженого органу з питань державної допомоги;
- порядку повернення незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції;
- забезпечення прозорості у сфері державної допомоги;
- державної допомоги за: видами економічної діяльності, джерелами фінансування, у розрізі мети (цілей) надання державної допомоги;
- реєстру державної допомоги;
- відповідності законодавства про державну допомогу положенням статей 107 та 108 ДФЄС;
- строків прийняття рішень Уповноваженим органом з питань державної допомоги;
- підтримки господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес;
- відповідності законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання положенням *acquis* ЄС.

23 червня 2022 року Україні надано статус кандидата на членство в ЄС, тому подальша підготовка до членства передбачає, зокрема, завершення імплементації положень законодавства Європейського Союзу у національне законодавство про державну допомогу суб'єктам господарювання.

Комітет постійно вживає заходів щодо удосконалення необхідної нормативно-правової бази у сфері державної допомоги. У 2022 році Комітет активно працював над розробкою проєктів нормативно-правових актів.

Також Комітет здійснював доопрацювання проєкту Закону щодо державної допомоги суб'єктам господарювання.

01

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції»

Документ вдосконалює порядок повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, що відповідає міжнародно-правовим зобов'язанням України, встановленим Угодою про асоціацію у сфері державної допомоги, а саме:

- деталізує коло отримувачів допомоги для подальшого повернення в разі, якщо за її рахунок було здійснено фінансування іншого суб'єкта господарювання;
- встановлює порядок повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції в разі, якщо вона була надана у вигляді матеріальних активів;
- врегульовує порядок зупинення Комітетом перебігу строків повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, у разі наявності підстав, які унеможливають виконання рішення Комітету.

02

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та для підтримки малого та середнього підприємництва»

Проєкт постанови розроблено у зв'язку зі змінами в європейському законодавстві з метою вдосконалення встановленого правового регулювання, на заміну чинної постанови Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 57 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва».

03

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги в галузі цивільної авіації»

Проєкт Постанови передбачає проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається суб'єктам господарювання з метою:

- сприяння авіаційній діяльності для суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність в аеропортах і надають відповідні послуги, та суб'єктів господарювання, що надають послуги з перевезення пасажирів та/або вантажів повітряним транспортом, замовників будівництва об'єктів інфраструктури аеропортів;
- забезпечення надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, для аеропортів та авіаперевізників;
- забезпечення перевезення пасажирів повітряним транспортом.

04

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для підтримки культури та збереження культурної спадщини»

Комітет застосовуватиме Критерії під час оцінки державної допомоги, що надаватиметься на забезпечення діяльності закладів культури, заходів зі збереження об'єктів та пам'яток культурної спадщини, забезпечення життєздатності елементів нематеріальної культурної спадщини, культурно-мистецькі заходів тощо.

Згідно з Проєктом постанови державна допомога для підтримки культури та збереження культурної спадщини може надаватися як інвестиційна та (або) операційна.

Отримувачами державної допомоги за цими критеріями є суб'єкти господарювання, які працюють з метою підтримки культури, охорони культурної спадщини, зокрема й ті, що належать до креативних індустрій у цій сфері (крім діяльності з виробництва й розповсюдження аудіовізуальних творів), дохід від якої покриває понад 50% витрат для здійснення такої діяльності. Якщо цей відсоток є меншим, така підтримка вважатиметься спрямованою на виконання соціально-культурної мети та на здійснення неекономічної діяльності.

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес»

Проектом постанови передбачається, що державна допомога на надання відповідних послуг є допустимою, якщо сукупно виконуються такі умови:

- послуги надаються з метою забезпечення демократичних, соціальних та культурних потреб суспільства, плюралізму думок і вільного поширення інформації, реалізації прав на свободу вираження поглядів та спрямовані на всебічне, об'єктивне й збалансоване інформування про суспільно значущі політичні, соціальні та культурні події в Україні та за кордоном широкому колу осіб;
- відповідні послуги визначені як послуги, які є ПЗЕІ, згідно з договором, нормативно-правовим чи розпорядчим актом;
- зобов'язання з надання послуг, які є ПЗЕІ, покладені на суб'єкта господарювання згідно з договором, нормативно-правовим чи розпорядчим актом;
- забезпечено нагляд за дотриманням зобов'язань з надання послуг, які є ПЗЕІ;
- фінансування не повинно перевищувати розміру, необхідного на надання послуг, які є ПЗЕІ;
- забезпечено розмежування рахунків бухгалтерського обліку доходів і витрат різних видів діяльності, зокрема на надання послуг, які є ПЗЕІ, та на надання інших послуг такого суб'єкта господарювання.

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес»

Відповідно до проекту постанови державна допомога є допустимою, якщо:

- вона забезпечує надання послуг, пов'язаних із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки. Наприклад, це послуги централізованого опалення, постачання гарячої води, вивезення побутових відходів;

- зобов'язання надавати послуги визначено договором, регуляторним чи іншим актом надавача державної допомоги. Цей документ має містити, зокрема, методику розрахунку компенсації, механізм для уникнення й повернення до бюджету надмірної компенсації;
- фінансування не перевищує витрат, необхідних для надання послуг, та існує окремий бухгалтерський облік доходів і витрат на послуги, що фінансують коштом держави чи місцевих ресурсів, й інші послуги.

Вищезазначені проекти постанов в установленому порядку погоджувалися із заінтересованими органами та іншими організаціями, з якими, зокрема, проведено узгоджувальні наради. Додаткова інформація наведена в розділі «Законопроектна та нормотворча робота».

НАЗВА ЗАКОНОПРОЄКТУ

«Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших законодавчих актів України щодо державної допомоги суб'єктам господарювання»

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР

[№ 5648 від 10.06.2021](#)

Протягом 2022 року Комітет за участю експертів Проекту SESAR опрацював поточну версію законопроекту.

Законопроект забезпечує зменшення навантаження на органи влади в частині необхідності подання повідомлення про державну допомогу, що відбудеться завдяки таким новаціям у законопроекті, як запровадження ознаки впливу на торгівлю між Україною та ЄС і нових визначень («суб'єкт господарювання», «економічна діяльність» чи «перевага»), а також завдяки збільшенню значення мінімальної суми підтримки, що не потребує повідомлення, до 500 тис. євро для послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

Законопроект удосконалює систему державної допомоги як механізм захисту конкуренції, що має відповідати європейським стандартам, та дає відповідний позитивний ефект для розвитку бізнесу й економіки в цілому:

- покращення інвестиційного клімату;
- забезпечення безбар'єрного вступу до ринку та відкритого доступу до підтримки, що може надавати держава бізнесу;
- прозорість фінансування та ефективне використання ресурсів держави.

Комітет протягом 2022 року направляв пропозиції до Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку, а також представники Комітету брали участь у засіданнях Комітету Верховної ради України з питань економічного розвитку під час розгляду законопроекту для надання коментарів.

Національна система контролю державної допомоги в Україні є такою, що розвивається.

З метою подальшого розвитку ефективної системи державної допомоги одним із пріоритетних напрямів роботи Комітету, як і в попередні роки, залишається поширення знань про державну допомогу.

Протягом 2022 року відбулося:

більше **700 телефонних консультацій** із надавачами державної допомоги;

18 виступів із питань надання державної допомоги на конференціях, семінарах та зустрічах.

Також, зважаючи на непоодинокі звернення надавачів та отримувачів державної підтримки, Комітет, узагальнивши отримані питання, надав такі роз'яснення.

01

НАЗВА РОЗ'ЯСНЕННЯ

Застосування законодавства у сфері державної допомоги під час воєнного стану

НОМЕР ДОКУМЕНТА

[№ 1-pp/ДД від 15.04.2022](#)

У зв'язку з набуттям чинності Законом України «Про внесення змін до пункту 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Комітет надав, зокрема, такі роз'яснення:

- з 25.02.2022 не застосовуються окремі норми статей Закону про ДД та інші норми законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону;
- з 25.02.2022 надавачі державної допомоги не подають повідомлення про нову державну допомогу, внесення змін до умов чинної державної допомоги;
- у разі затвердження надавачем державної допомоги під час дії воєнного стану нормативно-правового акта, на підставі якого надається або може надаватися державна допомога, така державна допомога є допустимою для конкуренції;
- інформацію про чинну державну допомогу надавачі державної допомоги повинні подати до 1 квітня року наступного після року, в якому припиняється чи скасовується воєнний стан;

- з моменту введення в дію воєнного стану всі терміни щодо розгляду повідомлень про нову державну допомогу, справ про державну допомогу, які були на розгляді в Комітеті та за якими на 25 лютого 2022 року не були прийняті відповідні рішення, зупиняються, а їх перебіг продовжиться після скасування воєнного стану;
- протягом року після припинення або скасування воєнного стану надавачі звільнені від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги.

02

НАЗВА РОЗ'ЯСНЕННЯ

Поширення дії Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» на суб'єктах господарювання, які є теплогенеруючими організаціями

НОМЕР ДОКУМЕНТА

[№ 2-pp/дд від 16.06.2022](#)

Роз'яснення розкривають питання допустимості державної допомоги теплогенеруючим організаціям, які отримують фінансування за рахунок ресурсів держави чи місцевих бюджетів, для відшкодування витрат, передбачених інвестиційними програмами.

Крім того, містять тлумачення низки понять, наведених у Критеріях оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на охорону навколишнього природного середовища, затверджених постановою КМУ № 1060 від 11.10.2021, щодо державної допомоги на забезпечення ефективної роботи систем централізованого теплопостачання.

03

НАЗВА РОЗ'ЯСНЕННЯ

Застосування законодавства у сфері державної допомоги під час розгляду повідомлень про нову державну допомогу щодо надання підтримки суб'єктам господарювання у сфері водного та морського транспорту

НОМЕР ДОКУМЕНТА

[№ 3-pp/дд від 14.07.2022](#)

Роз'яснення висвітлюють, що відповідно до українського законодавства та практики

Європейського Союзу державна підтримка суб'єктам господарювання у сфері водного та морського транспорту має усі ознаки державної допомоги.

Залежно від цілей та особливостей надання оцінка цієї допомоги може відбуватися таким чином:

- підтримка для інвестування в портову інфраструктуру потребує подання повідомлення. Оцінка такої державної допомоги здійснюється відповідно до статті 56b Регламенту Комісії No 2017/1084 of 14 June 2017 щодо портової інфраструктури;
- компенсація за суспільно важливі перевезення на судах може вважатися компенсацією за послуги загального економічного інтересу в разі встановлення економічно необґрунтованого тарифу, а також за умови, що ці послуги є доступними для всіх верств населення. Оцінка такої компенсації здійснюється відповідно до Рішення Altmark, Рішення Комісії 2012/21/ЄС та Рамкового повідомлення Комісії ЄС (2011) 2012/C 8/03;
- державна підтримка для спеціалізованих послуг, що надаються на внутрішніх водних шляхах, а також у морських портах суб'єктами природних монополій, не є державною допомогою за певних умов.

Для більш глибокого розуміння підходів до оцінки державної допомоги у сферах водного та морського транспорту в роз'ясненнях наводиться приклад рішення Комітету.

04

НАЗВА РОЗ'ЯСНЕННЯ

Державна допомога у сфері охорони здоров'я

НОМЕР ДОКУМЕНТА

[№ 4-pp/dd від 31.08.2022](#)

У роз'ясненнях наводяться умови за яких підтримка у сфері охорони здоров'я не є державною допомогою та не потребує погодження з Комітетом:

- державна підтримка закладів охорони здоров'я, яка спрямовується ними виключно на забезпечення надання безоплатної допомоги, а обсяг платних медичних послуг цього закладу не перевищує 20% обсягу від загальної кількості;
- державна підтримка закладам охорони здоров'я, частка платної діяльності яких становить більше 20%, однак таке фінансування є компенсацією цим закладам на здійснення ними публічних обов'язків. Йдеться про такі статті витрат, як заробітна плата співробітників, комунальні платежі, закупівля витратних матеріалів та обладнання, ремонти тощо.

У цьому випадку обов'язковим є виконання умов, зазначених у рішенні Європейського суду No 280/00 Altmark Trans Gmbh, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark Gmbh (критерії Altmark).

Водночас державна підтримка закладам охорони здоров'я, щорічна частка платної діяльності яких становить більше 20% та щодо якої не виконуються критерії Altmark, містить ознаки державної допомоги й потребує подання повідомлення до Комітету.

Після отримання такого повідомлення Комітет оцінюватиме допустимість відповідно до рішення Комісії ЄС про застосування частини другої статті 106 ДФЄС (2012/21/ЄС) та Рамкового повідомлення Комісії ЄС щодо державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг (2011) 2012/C 8/03).

05

НАЗВА РОЗ'ЯСНЕННЯ

Застосування законодавства у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання, які надають послуги у сфері теплопостачання

НОМЕР ДОКУМЕНТА

[№ 5-pp/dd від 06.10.2022](#)

Роз'яснення стосується висвітлення основних умов, які мають бути відображені в методиці розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації, заходів з уникнення й повернення надмірної компенсації.

06

НАЗВА РОЗ'ЯСНЕННЯ

Застосування законодавства у сфері державної допомоги до підтримки, яку надають органи місцевого самоврядування суб'єктам господарювання у формі податкових заходів

НОМЕР ДОКУМЕНТА

[№ 6-pp/dd від 17.11.2022](#)

У документі йдеться про законодавче регулювання місцевих податків в Україні та як законодавство ЄС про державну допомогу суб'єктам господарювання застосовується до податкових стимулів, а також про підходи до встановлення ознак державної допомоги в зазначених заходах.

Роз'яснення демонструють, що не всі заходи, які мають на меті сприяння суб'єктам господарювання, вважаються державною допомогою, а лише ті, що вибірково надають переваги певним галузям економіки, суб'єктам господарювання або їх категоріям.

Наприклад, вибіркоче надання підтримки окремим суб'єктам господарювання може здійснюватися у формі:

- встановлення знижених ставок податку в межах однієї групи платників податку;
- встановлення диференційованих ставок податку в межах однієї групи майна чи земель, що використовуються в окремих видах господарської діяльності;
- звільнення від сплати податку для платників в окремих видах господарської діяльності.

Ці заходи звільняють окремих суб'єктів господарювання від частини їхніх звичайних витрат на сплату податку. У той час як інші компанії, що працюють у цих же правових та фактичних обставинах у межах одного населеного пункту, продовжують зазнавати вищеперахованих витрат.

07

НАЗВА РОЗ'ЯСНЕННЯ

Застосування законодавства у сфері державної допомоги для підтримки окремих заходів у сфері фізичної культури і спорту

НОМЕР ДОКУМЕНТА

[№ 7-pp/дд від 24.11.2022](#)

Роз'яснення демонструють, що не є державною допомогою підтримка:

- яка надається для забезпечення безкоштовного доступу до спортивної інфраструктури або для допоміжної діяльності, тобто якщо частка використання спортивної інфраструктури для оплачуваної діяльності не перевищує 20%;
- якщо надавач підтримки на розвиток та будівництво спортивної інфраструктури діє на тих самих умовах, що й оператор ринкової економіки в аналогічній ситуації, а також якщо спортивна інфраструктура передається в експлуатацію суб'єкту господарювання для надання послуг кінцевим користувачам за плату, яка відповідає ринковій;

- якщо вона спрямована на заходи із забезпечення освітньої діяльності молоді, розвитку та популяризації фізичної культури і спорту, підвищення їх значення в житті суспільства тощо, що не здійснюється для пропозиції та/або реалізації товарів (робіт, послуг) на ринку.

Відповідно, підтримка, яка надається для забезпечення діяльності спортивної інфраструктури, що використовується для пропозиції та/або реалізації товарів (робіт, послуг) на ринку (але не для допоміжної діяльності), містить ознаки державної допомоги.

Для того щоб державна допомога була допустимою, зокрема, необхідно, щоб відповідна спортивна інфраструктура:

- не використовувалася виключно одним професійним спортивним користувачем;
- доступ до спортивної інфраструктури повинен бути забезпечений для декількох користувачів і надаватися на прозорій та недискримінаційній основі;
- умови ціноутворення для використання інфраструктури мають бути доступними для громадськості тощо.

Щодо операційної допомоги для спортивної інфраструктури допустимими витратами є витрати на надання послуг об'єктом інфраструктури, при цьому розмір такої допомоги не повинен перевищувати операційних збитків за відповідний період.

Що ж до інвестиційної допомоги для спортивної інфраструктури допустимими є інвестиційні витрати на матеріальні та нематеріальні активи, а розмір такої допомоги не повинен перевищувати різниці між допустимими витратами та операційним прибутком інвестицій.

Для більш глибокого розуміння підходів до оцінки державної допомоги у сфері фізичної культури і спорту в роз'ясненнях наводиться приклад рішення Комітету.

08

НАЗВА РОЗ'ЯСНЕННЯ

Застосування законодавства у сфері державної допомоги щодо справляння плати за проїзд у громадському транспорті

НОМЕР ДОКУМЕНТА

[№ 8-pp/дд від 22.12.2022](#)

Документ роз'яснює, що послуги зі справляння плати за проїзд громадським транспортом за допомогою автоматизованої системи обліку оплати проїзду безпосередньо стосуються задоволення особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки. Отже,

вони підпадають під визначення послуг загального економічного інтересу.

Водночас дія Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» не поширюється на ПЗЕІ в частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг. Підтримка не вважатиметься державною допомогою, за умови дотримання чотирьох критеріїв Altmark. І, навпаки, якщо критеріїв не дотримано, підтримка не вважається компенсацією обґрунтованих витрат на надання ПЗЕІ та має здійснюватися оцінка щодо визнання її державною допомогою.

Для оцінки допустимості такої державної допомоги застосовується Регламент (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про громадські послуги пасажирських перевезень залізничним і дорожнім транспортом.

У роз'ясненнях наводиться перелік документів, який надавачі мають надіслати до Комітету для здійснення відповідної оцінки.

З метою поширення знань щодо системи державної допомоги спеціалісти Комітету провели низку вебінарів для центральних органів виконавчої влади, а саме:

- Міністерства культури та інформаційної політики України;
- Державного комітету телебачення і радіомовлення України;
- Міністерства розвитку громад та територій України;
- Міністерства економіки України;
- Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України;
- Міністерства соціальної політики України;
- Міністерства енергетики України;
- Міністерства розвитку громад та територій України;
- Міністерства молоді та спорту України;
- Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України;
- Міністерства освіти і науки України;
- Міністерства фінансів України.

Впродовж 2022 року Комітет продовжував співпрацю з Проектом SESAR. Експерти Проекту SESAR були залучені до проведення вищезазначених вебінарів.

ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТУ ЯК ОРГАНУ ОСКАРЖЕННЯ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Чинне законодавство України, зокрема, законодавство у сфері публічних закупівель, потребує постійних актуалізацій та удосконалення у зв'язку з викликами, пов'язаними з продовженням російської військової агресії проти України.

1

У зв'язку з цим КМУ була прийнята [Постанова від 28.02.2022 № 169](#) «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану», яка регулювала порядок здійснення публічних та оборонних закупівель на початку повномасштабного вторгнення з боку РФ до України.

2

На заміну зазначеній постанові була прийнято [Постанову від 12.10.2022 № 1178](#) про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених [Законом України «Про публічні закупівлі»](#) (далі - Закон), на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, яка є чинною станом на кінець 2022 року, участь у розробці якої також брав Комітет та яка була покликана спростити та удосконалити проведення торгів, як для замовників, так і для учасників процедур закупівель.

Зазначена Постанова визначає новий порядок проведення торгів та їх оскарження до Органу оскарження.

Види закупівель відповідно до Постанови

Відкриті торги

Електронний каталог

Закупівля без застосування відкритих торгів /електронного каталогу (фактично укладання прямих договорів із суб'єктом господарювання)

Основною процедурою закупівлі тепер є процедура відкритих торгів.

Оновлена процедура відкритих торгів суттєво розширює для замовників та учасників можливості оперативної закупівлі в умовах воєнного стану, але при цьому виконує найголовнішу функцію – забезпечує прозорість та право учасників на дотримання принципів конкуренції та захист свого права на недискримінаційний підхід з боку замовників під час їх участі у торгах.

КЛЮЧОВІ ЗМІНИ, ВИЗНАЧЕНІ ПОСТАНОВОЮ ДЛЯ ВІДКРИТИХ ТОРГІВ

01

Кількість конкурентних торгів спростили до застосування однієї процедури відкритих торгів (так званих «українських торгів»), інші процедури, які були визначені в Законі (зокрема, торги з обмеженою участю, конкурентний діалог, так звані «євроторги») з 21 жовтня 2022 року не застосовуються на період дії воєнного стану в Україні та 90 днів після його завершення.

Розгляд тендерних пропозицій здійснюється після етапу підготовки тендерних пропозицій, їх розкриття та проведення аукціону.

02

Замовнику надається право приймати до розгляду тендерні пропозиції, ціна яких перевищує очікувану вартість закупівлі – але за умови, що у тендерній документації замовник зазначив про прийнятний відсоток перевищення ціни тендерної пропозиції учасника процедури закупівлі над очікуваною вартістю предмета закупівлі.

03

Скоротились строки проведення торгів:

строк для подання тендерних пропозицій не може бути менше, ніж сім днів з дня оприлюднення оголошення про проведення відкритих торгів в електронній системі закупівель;

переможець процедури закупівлі у строк, що не перевищує чотири дні з дати оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір про закупівлю, надає відповідно до Постанови документи, визначені статтею 17 Закону;

договір укладається не раніше, ніж через п'ять днів з дати оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір про закупівлю.

04

Новою підставою для відхилення тендерної пропозиції учасника є випадок, коли **учасник є юридичною особою – резидентом російської федерації / республіки білорусь** державної форми власності, юридичною особою, створеною та/або зареєстрованою відповідно до

законодавства російської федерації / республіки білорусь, та / або юридичною особою, кінцевим бенефіціарним власником (власниками) якої є резидент (резиденти) російської федерації/ республіки білорусь, або фізичною особою (фізичною особою – підприємцем) – резидентом російської федерації/республіки білорусь, або є суб'єктом господарювання, що здійснює продаж товарів, робіт, послуг походженням з російської федерації/республіки білорусь (за винятком товарів, робіт та послуг, необхідних для ремонту та обслуговування товарів, придбаних до набрання чинності Постановою 1178).

05

Можливість подання однієї тендерної пропозиції.

В такому випадку електронна система закупівель після закінчення строку для подання тендерних пропозицій не проводить оцінку такої тендерної пропозиції та визначає таку тендерну пропозицію найбільш економічно вигідною.

06

У разі проведення відкритих торгів згідно з цими особливостями для закупівлі твердого палива, бензину, дизельного пального, природного газу, газу скрапленого для автомобільного транспорту, газу скрапленого для комунально-побутового споживання та промислових цілей, замовником не застосовуються такі кваліфікаційні критерії, як:

- наявність в учасника процедури закупівлі обладнання, матеріально-технічної бази та технологій;
- наявність в учасника процедури закупівлі працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід.

07

Однією із найсуттєвіших змін є розширення випадків, за яких замовник звертається за усуненням недоліків (так зване "право 24 годин").

- Так, під невідповідністю в інформації та/або документах, що подані учасником процедури закупівлі у складі тендерної пропозиції та/або подання яких вимагається тендерною документацією, розуміється у тому числі відсутність у складі тендерної пропозиції інформації та/або документів, подання яких передбачається тендерною документацією.
- При цьому, право на усунення невідповідностей не надається у разі відсутності забезпечення тендерної пропозиції, а також інформації (та/або документів) про технічні та якісні характеристики предмета закупівлі, що пропонується учасником процедури в його тендерній пропозиції.

- Усунення у технічній частині дозволяється лише у разі наявності помилок, виправлення яких не призводить до зміни предмета закупівлі, запропонованого учасником процедури закупівлі у складі його тендерної пропозиції, найменування товару, марки, моделі тощо.
- Безперечно, розширення випадків застосування права на усунення невідповідностей дозволить оптимізувати торги, а також зменшити кількість відмінених торгів та необхідності їх повторного проведення.

08

Оптимізація строків оскарження та розгляду скарг, визначених зазначеною Постановою:

скарги, що стосуються тендерної документації, можуть подаватися з моменту оприлюднення оголошення про проведення відкритих торгів, але не пізніше ніж за три дні до кінцевого строку подання тендерних пропозицій, установленого до внесення змін до тендерної документації;

скарги, що стосуються прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника, що відбулися до закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій, можуть подаватися протягом

чотирьох днів з дати, коли суб'єкт оскарження дізнався або повинен був дізнатися про порушення своїх прав унаслідок рішення, дії чи бездіяльності замовника, але не пізніше ніж за три дні до встановленого на момент прийняття такого рішення, дії чи бездіяльності замовника кінцевого строку подання тендерних пропозицій;

скарга, що стосується прийнятого замовником рішення щодо відміни відкритих торгів, подається протягом 10 днів з дати оприлюднення замовником рішення про відміну відкритих торгів;

скарги щодо змін до тендерної документації подаються протягом п'яти днів з моменту оприлюднення таких змін на веб-порталі Уповноваженого органу, але не пізніше ніж за три дні до дати, встановленої для подання тендерних пропозицій, яка була встановлена під час внесення таких змін;

строк розгляду скарги органом оскарження становить сім робочих днів з дати прийняття скарги до розгляду, який може бути аргументовано продовжено органом оскарження до 12 робочих днів.

НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНІ ПОМИЛКИ ТА ПОРУШЕННЯ ПІД ЧАС ЗАКУПІВЕЛЬ

НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНІ ПОМИЛКИ ДОПУЩЕНІ УЧАСНИКАМИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ПРОПОЗИЦІЙ

1. **Ненадання** у складі тендерних пропозицій **додатків до договорів** (аналогічних договорів, на підтвердження матеріально-технічної бази тощо), у разі якщо такі додатки визначені договорами як невід'ємні частини.
2. **Неоскарження умов документації** з приводу неможливості виконання певних умов документації.
3. **Ненадання** у складі тендерних пропозицій **підтвердження відповідності технічним, якісним та кількісним характеристикам предмета закупівлі**, які встановив замовник у тендерній документації
4. **Відсутність** у відповідних документах тендерної пропозиції **всієї (повної) інформації та документів**, передбачених вимогами тендерної документації;
5. Надання у складі тендерної пропозиції **інформації** та договорів, предмет яких **не підпадає під визначене** в тендерній документації **поняття «аналогічного»;**
6. **Ненадання у статусі Переможця документів**, передбачених Законом для переможця відповідно до статті 17 такого Закону, у порядку, визначеному Документацією.
7. **Формування ціни пропозиції з від'ємною маржою** (процедури закупівель електроенергії тощо) у випадках, коли замовник у тендерній документації встановлював заборону на встановлення від'ємної маржі та вимагав гарантійний лист від учасників, що така маржа не буде від'ємною, тим самим учасники надавали у складі своїх тендерних пропозицій недостовірну інформацію в цій частині, що призводило до правомірного відхилення тендерних пропозицій таких учасників з наведених підстав.

**ТОП ОБЛАСТЕЙ
(ЗА КІЛЬКІСТЮ ОРГАНІЗАТОРІВ
ЗАКУПІВЕЛЬ)***

Київська область — 912 скарг
Дніпропетровська область — 333 скарги
Одеська область — 239 скарг
Львівська область — 231 скарга
Черкаська область — 193 скарги

ТОП СФЕР ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТРУКТУРІ ОСКАРЖЕНЬ У 2022 РОЦІ *

755

Нафта, паливо,
електроенергія

476

Будівельні
матеріали
та поточний
ремонт

455

Продукти
харчування,
напої, тютюн
та ін.

263

Медичне
обладнання,
фармацевтична
продукція та ін.

210

Ділові послуги:
юридичні, маркетингові,
консультаційні, кадрові,
поліграфічні

ТОП — 5 ОСКАРЖУВАНИХ ЗАМОВНИКІВ ТЕНДЕРІВ Й СКАРЖНИКІВ, ЯКІ ЗВЕРТАЛИСЬ У 2022 РОЦІ *

ЗАМОВНИКИ

ТОВ «ОПЕРАТОР ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»	49
ПАТ « АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ «КИЇВВОДОКАНАЛ»	31
КП ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КМДА «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО»	27
АТ «УКРТРАНСГАЗ»	24
Відділ освіти, культури, туризму, молоді та спорту Чигиринської міської ради	23

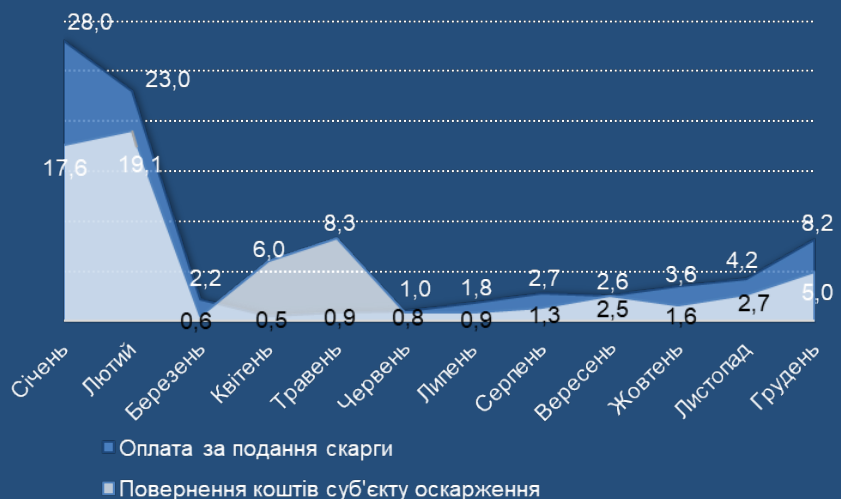
СКАРЖНИКИ

ТОВ «СТАТУС ЕНЕРГО»	156
ТОВ «ГРЕНЛАНДІЯ НВП»	56
ТОВ «ПРОМТОПРЕСУРС»	52
ТОВ «АЛЬЯНС-АГРІ»	49
ТОВ «РАДАР-ПІВДЕНЬ»	49

*За даними модуля ВІ Prozorro.

КОШТИ, СПЛАЧЕНІ ТА ПОВЕРНЕНІ СУБ'ЄКТАМ ОСКАРЖЕННЯ У 2022 РОЦІ, МЛН ГРН

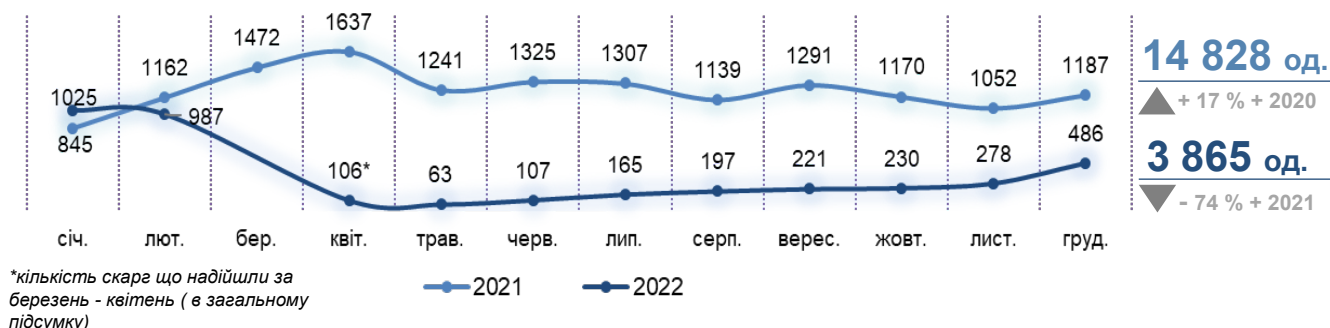
Державне підприємство «ПРОЗОРРО» щомісяця в 2022 році надавало Комітету інформацію про суми коштів, сплачені суб'єктами оскарження за подання скарги, а також суми коштів, які повернено суб'єктам оскарження за результатами задоволення скарг:

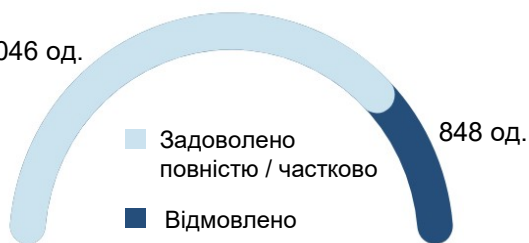
ДІЯЛЬНІСТЬ ПОСТІЙНО ДІЮЧОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ЗА 2022 РІК

Кількість скарг, що надійшли на розгляд у 2021 - 2022 роках, од.

Структура розглянутих скарг (по суті), од.

3 046 од.

124 од. Припинено розгляд, з них:

- 99 од. (80%) замовник усунув порушення
- 25 од. (20%) інші підстави

7 939 од. Кількість прийнятих рішень

58,8 млрд грн Очікувана вартість (загальна сума) процедур закупівель, за якими зобов'язано усунути порушення

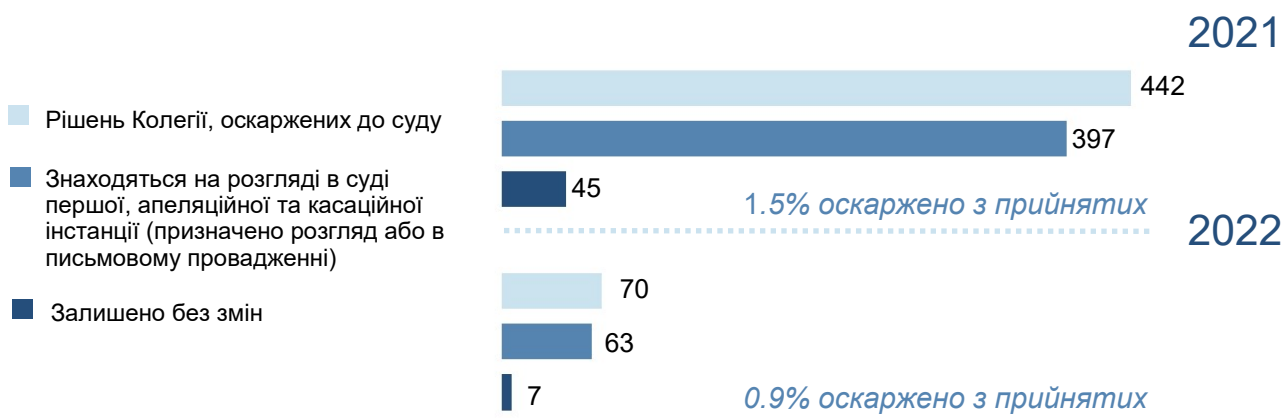

148 од. Проведено засідань Колегії

4 од. Кількість листів, надісланих до правоохоронних органів

Статистичні дані щодо оскаржених до суду рішень Колегії, прийнятих у 2021 та 2022 рр, од.

СКАРЖНИК ПРАТ "ХМЕЛЬНИЦЬКА МАСЛОСИБАЗА"

ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2022-12-06-018438-a>

ЗАМОВНИК Навчально-виховне об'єднання № 23 міста Хмельницького

ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ Сир кисломолочний, сир твердий

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Скаржник оскаржував вимоги тендерної документації в частині надання сертифікатів ISO щодо виробництва молока, масла, сиру, спреду та морозива та зазначає, зокрема, що у сертифікатах його підприємства не вказано вид діяльності "виробництво морозива", оскільки Скаржник не є виробником морозива тому і не міг бути сертифікований щодо застосування вищезгаданих систем, зокрема в частині виробництва морозива, при цьому предметом закупівлі є СИР.

Колегія встановила, що Замовник порушив вимоги Особливостей та Закону в цій частині й зобов'язала замовника внести зміни до тендерної документації в цій частині.

СКАРЖНИК ТОВ "УКР ГАЗ РЕСУРС"

ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2022-11-28-014462-a>

ЗАМОВНИК КНП "Обласний медичний спеціалізований центр" Житомирської обласної ради

ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ електрична енергія

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Скаржник оскаржував своє відхилення.

Замовник зазначив, що учасник надав недостовірну інформацію, а саме – Скаржник надав гарантійний лист, де зазначив, що маржа в Пропозиції учасника за результатами аукціону не буде від'ємною, проте показник маржі в Пропозиції учасника за результатами аукціону від'ємний.

Колегія встановила правомірність відхилення із зазначеної підстави та постановила відмовити Скаржнику у задоволенні Скарги.

СКАРЖНИК ТОВ "ХЛІБНИЙ ДІМ КИРИЛОВА"

ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2022-01-04-002415-c>

ЗАМОВНИК Управління освіти Северодонецької міської військово-цивільної адміністрації Северодонецького району Луганської області

ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ хлібопродукти

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Скаржник оскаржував проведення переговорної процедури на підставі двічі відмінених торгів.

Колегією встановлено, що технічні характеристики відмінених торгів у порушення вимог Закону відрізнялись між собою, та зобов'язано Замовника відмінити зазначену переговорну (неконкурентну) процедуру закупівлі.

СКАРЖНИК ТОВ "ДІАРПРОМ"

ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2022-11-15-012510-a>

ЗАМОВНИК КП "Дніпроводоканал" Дніпровської міської ради

ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ дизель-генераторні установки

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Скаржник оскаржував рішення Замовника про відхилення його Пропозиції та зазначив, зокрема, що Замовник не надав йому час на усунення невідповідностей в частині заповнення проекту договору, хоча першому учаснику (ТОВ "ДАРЕКС-ЕНЕРГО") було надано час на виправлення такої ж невідповідності. Колегія встановила, що Замовник порушив вимоги пункту 40 Особливостей та частини дев'ятої статті 26 Закону в цій частині та зобов'язав Замовника скасувати рішення про відхилення Пропозиції Скаржника.

СКАРЖНИК ТОВ "НАШЕ ЗДОРОВ'Я"

ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2022-10-24-007135-a>

ЗАМОВНИК КНП "4-а міська поліклініка м. Львова"

ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ засоби для догляду за малюками

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Скаржник оскаржував рішення Замовника про визначення переможця Процедури закупівлі, зокрема, у зв'язку з неусуненням Переможцем невідповідностей в документах в частині підтвердження технічних вимог Замовника. Колегія встановила, що зазначені невідповідності не належать до помилок, які можуть бути усунені відповідно до вимог пункту 40 Особливостей, Замовник мав відхилити пропозицію переможця. Замовник, звернувшись до зазначеного учасника з вимогою про усунення вищезазначених невідповідностей, порушив вимоги пункту 40 Особливостей. Колегія зобов'язала Замовника скасувати рішення про визначення переможця Процедури закупівлі.

СКАРЖНИК ТОВ "СТАТУС ЕНЕРГО "

ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2021-12-03-015314-c>

ЗАМОВНИК КНП "Обласний клінічний фтизіопульмонологічний лікувально-діагностичний центр" Закарпатської обласної ради"

ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ електрична енергія

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Скаржник оскаржував своє відхилення (наданий аналогічний договір не відповідає вимозі Документації: не надано аналогічних договорів за період 2019-2020 року та не підтверджено обсяги закупівлі у розмірі 50%).

Колегія встановила, що Документація не містила вимог щодо періоду аналогічного договору, зокрема, 2019-2020 року та щодо обсягу в розмірі 50% та, що відхилення Пропозиції Скаржника з наведеної підстави було неправомірним. Колегія зобов'язала скасувати рішення про відхилення та рішення про визначення Переможця.

СКАРЖНИК ТОВ "ВЕНТПРОМЕЛЕКТРОМОНТАЖ"

ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2022-12-08-021200-a>

ЗАМОВНИК Виконавчий комітет Червонослобідської сільської ради

ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ електромонтажні роботи

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Скаржник оскаржував рішення про відхилення. Замовник висував вимогу про усунення невідповідностей. Разом з тим, вимога про усунення невідповідностей, оприлюднена Замовником на веб-порталі Уповноваженого органу, не містила інформації, які саме невідповідності в інформації та/або документах, що подані Скаржником у Пропозиції та/або подання яких передбачалося Документацією, виявив Замовник.

Колегія зобов'язала скасувати рішення про відхилення та рішення про визначення Переможця.

АНТИКОНКУРЕНТНІ УЗГОДЖЕНІ ДІЇ

Антиконкурентні узгоджені дії є одним із найпоширеніших видів порушень, що спотворюють конкуренцію.

Держава та суспільство зацікавлені в тому, щоб отримати найякісніший товар (послуги) за найнижчою вартістю, що відповідає меті проведення тендерів та принципам ефективної конкуренції.

Узгоджені дії учасників конкурсних процедур (торгів, тендерів, аукціонів тощо), спрямовані на досягнення погодженого між ними результату (наприклад, забезпечення перемоги певному учаснику при завищеній ним ціні товару), належать до категорії найбільш шкідливих антиконкурентних узгоджених дій, оскільки в таких випадках вибір для замовника обмежений лише поданими пропозиціями і змова учасників призводить до порушення права замовника на придбання товару за ціною, сформованою в умовах конкуренції, що, у свою чергу, має результатом необґрунтовані перевитрати (нераціональне витрачання) публічних коштів.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» завданням Комітету у сфері публічних закупівель є здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції.

Реалізацію зазначеного контролю Комітет здійснює через повноваження, визначені статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», спрямовані на запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Розслідування антиконкурентних узгоджених дій (картелів) у сфері публічних закупівель – це складне завдання з правового та практичного погляду.

Враховуючи, що картелі за визначенням є утвореннями, які приховують свою незаконну поведінку, Комітет докладає значних зусиль для

виявлення таких порушень та формування належної доказової бази.

Окремо слід зазначити про вплив збройної агресії РФ проти України на розслідування справ та збір доказів у звітному 2022 році.

З початку російського вторгнення органи Комітету майже не зупиняли свою роботу. Попри постійні загрози обстрілів та нестабільне електропостачання, органам Комітету вдалося закінчити розслідування у справах та прийняти відповідні рішення.

Микола СМУК,

начальник Управління розслідування окремих видів антиконкурентних узгоджених дій

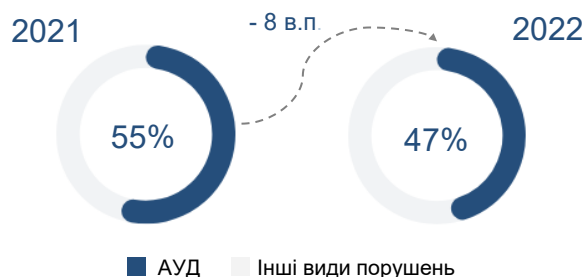
	Визнані порушення	Структура визнаних порушень	Суми накладеного штрафу
2021	920 од. , з них: ▲ + 4,9% + 2020	- п. 1 ч. 2 ст. 6 — 1 од. - ч. 3 ст. 6 — 2 од. - п. 4 ч. 2 ст. 6 — 917 од.	6 309,8 млн грн ▲ + у 9,2 разу до 2020
2022	285 од. , з них: ▼ - 69% + 2021	- п. 4 ч. 2 ст. 6 — 285 од.	372,2 млн грн ▼ - у 17 разів до 2021

Протягом 2022 року органи Комітету визнали **285 порушень** законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій (у 2021 році – 920 порушень, у 2020 — 877 порушень).

На відповідачів накладено штрафи в розмірі майже **372,2 млн грн** (у 2021 році – 6 309,8 млн грн, у 2020 – 683,5 млн грн).

У 2022 році частка визнаних Комітетом порушень у вигляді антиконкурентних узгоджених дій становила майже **47%** загальної кількості

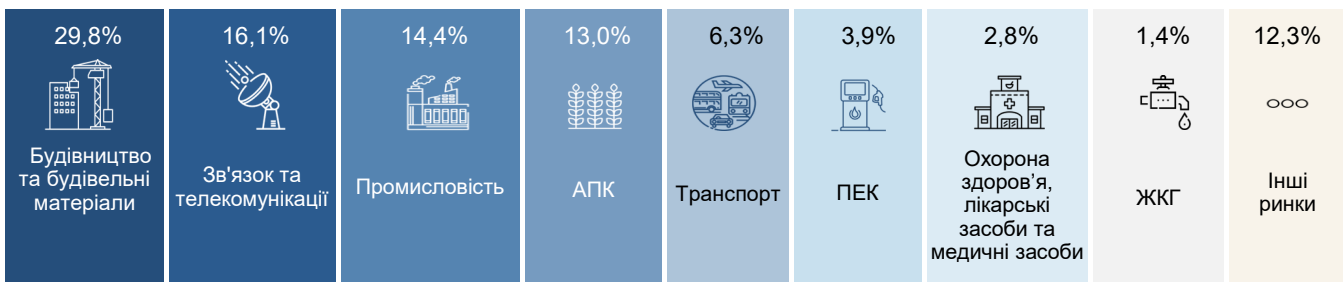
порушень законодавства про захист економічної конкуренції (що на 8 в. п. менше, ніж у 2021 році), у 2021 році частка становила 55%.

Динаміка виявлених порушень у вигляді спотворення результатів торгів (п. 4 ч. 2 ст. 6)

	Визнані порушення	Суми накладеного штрафу
2021	917 од. , ▲ + 8,1% + 2020	811,9 млн грн ▲ + у 1,7 разу до 2020
2022	285 од. , ▼ - 68,9% + 2021	372,2 млн грн ▼ - у 2,2 разу до 2021

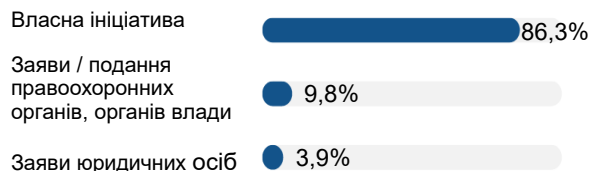
Структура виявлених порушень за галузями, %

Підстави для розгляду, од. та %

Підрозділ	2021 рік		2022 рік		ВСЬОГО	
	Власна ініціатива	Заява / подання	Власна ініціатива	Заява / подання	2021 рік	2022 рік
МТВ АМКУ	682	148	234	39	830	273
ЦА АМКУ	90	0	12	0	90	12
ВСЬОГО:	772	148	246	39	920	285

У 2022 році із **285** виявлених порушень у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання — **13,7%** за результатами розгляду заяв / подань правоохоронних органів та **86,3%** — з власної ініціативи.

31.12.2021

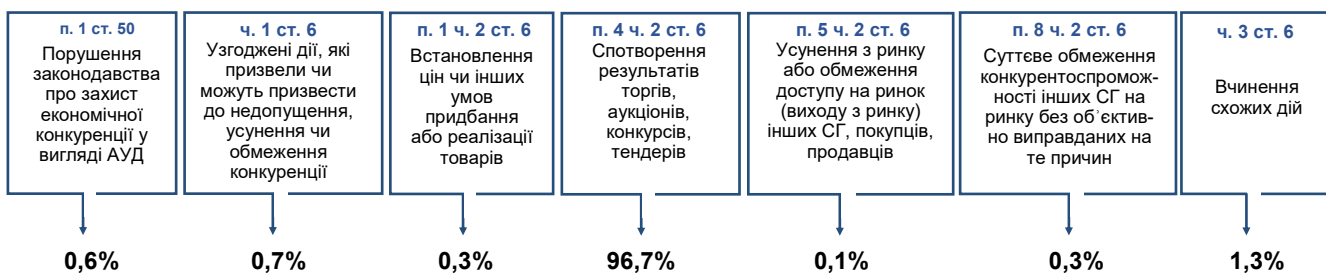
668 од.

▲ + 42,7% » 2020

31.12.2022

715 од.

▲ + 7,0% » 2021

ПРИКЛАДИ ПРИЙНЯТИХ РІШЕНЬ АМКУ

ВІДПОВІДАЧІ	ТОВ «УКРСТАЛЬПОСТАЧ» і ТОВ «УТЗ»
РІШЕННЯ ТАК АМКУ	№ 63-р/тк від 27.12.2022
ВИД ПОРУШЕННЯ	пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
РИНОК	виробництва готових металевих виробів, крім машин та устаткування

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Під час розгляду справи встановлено обставини, що у своїй сукупності свідчать про вчинення відповідачами антиконкурентних узгоджених дій для усунення конкуренції між ними під час участі в торгах. Було встановлено неспростовні факти, що свідчать про скоординовану поведінку товариств під час підготовки та участі в торгах, комунікацію між ними та обмін інформацією.

За змову ТОВ «Укрстальпостач» і ТОВ «Український трубний завод» оштрафовані Комітетом, а також згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» позбавлені можливості брати участь у публічних

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

майже **103,3**
млн грн
штраф

Рішенням Комітету дії ТОВ «Укрстальпостач» і ТОВ «Український трубний завод» визнано антиконкурентними узгодженими діями, які стосуються спотворення результатів торгів, та накладено штраф.

ВІДПОВІДАЧІ	ПВКФ «ФІАЛКА» і ТОВ «СТИЛЬ-ДЕКОР»
РІШЕННЯ ТАК АМКУ	№ 48-р/тк від 08.11.2022
ВИД ПОРУШЕННЯ	пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
РИНОК	будівництва житлових і нежитлових будівель

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Тимчасова адміністративна колегія Комітету визнала, що дві компанії вдалися до антиконкурентних узгоджених дій під час участі в закупівлі з реконструкції стадіону «Авангард» на вул. Замковій, 34 в місті Рівному, очікувана вартість робіт становила 202 260 782,00 грн (з ПДВ).

Під час розгляду справи зібрано достатньо доказів для доведення факту порушення, а саме, що зазначені суб'єкти господарювання узгоджували між собою поведінку під час участі в торгах, через що конкуренцію між ними було усунуто.

За вказане порушення на порушників накладено штраф, а також згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» зазначені компанії позбавлені права участі в публічних закупівлях на 3 роки.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

понад **92**
млн грн
штраф

Рішенням Комітету дії ПВКФ «ФІАЛКА» і ТОВ «СТИЛЬ-ДЕКОР» визнано антиконкурентними узгодженими діями, які стосуються спотворення результатів торгів, та накладено штрафи.

ВІДПОВІДАЧІ	ПП «БУДГАРАНТ-7» і ПП «ХАРКІВСПЕЦБУДМЕХАНІЗАЦІЯ-7»
РІШЕННЯ АМКУ	№ 272-р від 24.11.2022
ВИД ПОРУШЕННЯ	пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
РИНОК	будівництва житлових і нежитлових будівель

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Комітет встановив, що ПП «Будгарант-7» і ПП «Харківспецбудмеханізація-7» вдалися до антиконкурентних узгоджених дій під час публічних закупівель, які стосувалися капітального ремонту вулиць Чураївни та Гетьмана в місті Полтаві, а також закупівлі послуг з утримання в належному санітарно-технічному стані об'єктів благоустрою, зелених насаджень та утримання мережі вулиць і доріг цього ж обласного центру. Загальна очікувана вартість трьох лотів становила 218 042 713,60 грн.

Відповідачі погоджували між собою умови участі в торгах, як наслідок конкуренцію між ними було усунуто.

Крім штрафів, згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» зазначені підприємства позбавлені права участі в публічних закупівлях на 3 роки.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

понад **52**
млн грн
штраф

Рішенням Комітету дії ПП «БУДГАРАНТ-7» і ПП «ХАРКІВСПЕЦБУДМЕХАНІЗАЦІЯ-7» визнано антиконкурентними узгодженими діями, які стосуються спотворення результатів торгів, та накладено штраф.

ВІДПОВІДАЧІ	ТОВ «САМБІРСЬКИЙ РАДІОЗАВОД «СИГНАЛ» і ТЗОВ «ТД ЛЕЛЗІ»
РІШЕННЯ ТАК АМКУ	№ 39-р/тк від 27.10.2022
ВИД ПОРУШЕННЯ	пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
РИНОК	продажу об'єкта малої приватизації

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Тимчасова адміністративна колегія Комітету встановила змову на торгах під час продажу об'єкта малої приватизації «Державний пакет акцій АТ «Тернопільський радіозавод «Оріон»».

За результатом розгляду цієї справи встановлено, що ТОВ «Самбірський радіозавод «Сигнал» здобуло перемогу не конкурентним шляхом, а завдяки тому, що попередньо узгодило умови участі в аукціоні з іншим його учасником – ТОВ «Торговий дім Львівського електролампового заводу «Іскра». Завдяки цьому конкуренцію між ними було усунуто.

За порушення законодавства, крім накладеного штрафу, згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» зазначені товариства не зможуть брати участі в публічних закупівлях наступні 3 роки.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

майже **30,1**
млн грн
штраф

Рішенням Комітету дії ТОВ «САМБІРСЬКИЙ РАДІОЗАВОД «СИГНАЛ» і ТЗОВ «ТД ЛЕЛЗІ» визнано антиконкурентними узгодженими діями, які стосуються спотворення результатів торгів, та накладено штраф.

ВІДПОВІДАЧІ	ТОВ «ПРЕМІУМ ФІНАНС ГРУП» (з 18.05.2021 змінило назву на ТОВ «ІНТЕРМІС ЮА» та з 02.11.2021 змінило назву на ТОВ «ОПТ ПРОД ТОРГ»), ТОВ «ПРЕМІУМ КОМПАНІ», ТОВ «ОК ЛЕНД ФУД»
РІШЕННЯ АМКУ	<u>№ 267-р від 17.11.2022</u>
ВИД ПОРУШЕННЯ	пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
РИНОК	надання послуг з організації харчування

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

Комітет викрив змову трьох товариств під час закупівлі продуктів харчування, замовником яких було Міністерство оборони України (сума укладених договорів становить 1,199 млрд грн).

Під час розслідування справи встановлено обставини, що у своїй сукупності свідчать про вчинення антиконкурентних узгоджених дій, а саме, про усунення конкуренції зазначеними компаніями під час торгів.

Так, Комітет встановив факти, що свідчили про скоординовану поведінку товариств під час підготовки та участі в торгах, комунікацію між ними та обмін інформацією. Такі дії є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, на змовників накладено штраф.

Крім того, учасники змови згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» не зможуть брати участь у

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

майже **11,6**
млн грн
штраф

Рішенням Комітету дії ТОВ «Преміум Фінанс Груп», ТОВ «Преміум Компані» й ТОВ «ОК ЛЕНД ФУД» визнано антиконкурентними узгодженими діями, які стосуються спотворення результатів торгів, та накладено штраф.

ВІДПОВІДАЧІ	ТОВ «АРТМОТОР» і ТОВ «АРТСІТІ»
РІШЕННЯ АМКУ	<u>№ 252-р від 10.11.2022</u>
ВИД ПОРУШЕННЯ	пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
РИНОК	реалізації легкових автомобілів

СУТЬ ПОРУШЕННЯ:

У цій справі два товариства змовилися на торгах, оголошених Державною екологічною інспекцією України, про придбання для технічного переоснащення легкових автомобілів із гібридною силовою установкою. Антимонопольний комітет України встановив, що зазначені суб'єкти господарювання узгодили між собою умови участі в торгах.

Крім покарання у вигляді штрафу, згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» зазначені суб'єкти господарювання позбавлені права участі в публічних закупівлях на 3 роки

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМКУ:

майже **25,9**
млн грн
штраф

Рішенням Комітету дії ТОВ «АРТМОТОР» і ТОВ «АРТСІТІ» визнано антиконкурентними узгодженими діями, які стосуються спотворення результатів торгів, та накладено штраф.

КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ РІШЕНЬ

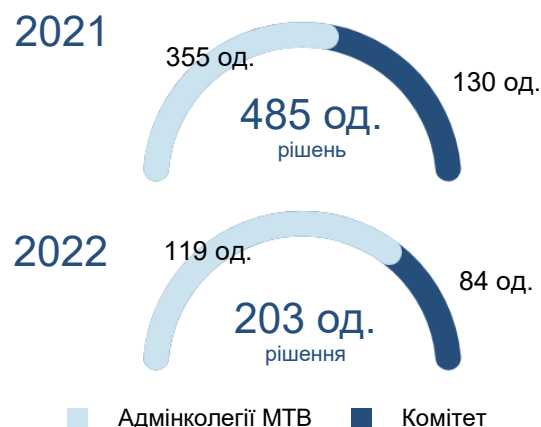

Одним із важливих напрямів роботи Комітету є практичне забезпечення належних умов для функціонування економіки в умовах здорової конкуренції. Для цього Комітет здійснює захист прийнятих рішень у судах, доводить факти вчинення правопорушень та забезпечує в межах повноважень примусове виконання прийнятих рішень, спрямованих на виконання зобов'язань суб'єктами господарювання та стягнення з них штрафів.

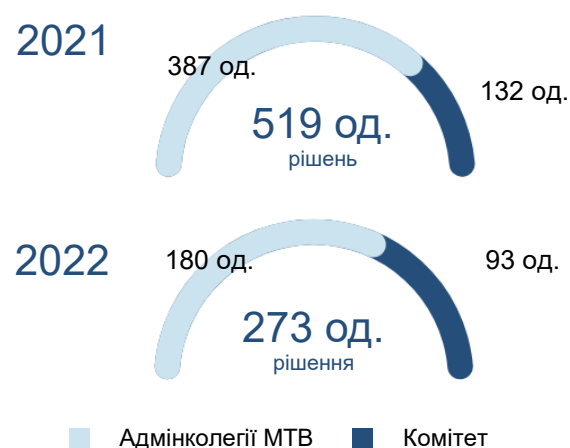
За результатом роботи Комітету у 2022 році прийнято **273 рішення** органів Комітету **про накладення штрафу та/або встановлення зобов'язання** припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Певна кількість рішень **органів Комітету**, прийнятих у 2022 році, була оскаржена в судах, що призводить до відтермінування фактичного виконання таких рішень. Протягом 2022 року оскаржено до суду 77 рішень органів Комітету.

Водночас із **273** рішень органів Комітету **203 рішення** стосуються саме накладення штрафу:

Кількість рішень про накладення штрафу та/або встановлення зобов'язання

Із числа рішень про **накладення штрафів**, прийнятих **органами Комітету** протягом звітного періоду, на 31.12.2022*:

68 рішень виконано повністю

107 рішень не виконано, але строк сплати штрафу ще не закінчився

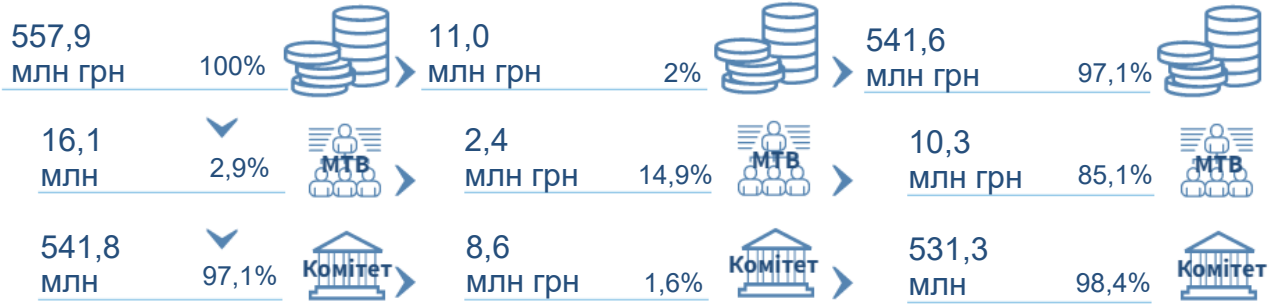
1 стягуються в судовому порядку

* у структурі не враховані рішення органів Комітету про накладення штрафу, які не виконані з інших причин, зокрема але не виключно, оскарження рішення в судовому порядку, відстрочення виконання.

НАКЛАДЕНО у 2022 році:

з них СПЛАЧЕНО*

з них НЕ СПЛАЧЕНО, але 2-місячний строк сплати відповідного штрафу на 31.12.2022 ще не настав

** у структурі відсутня сума накладених у поточному році не сплачених штрафів строк сплати яких вже настав на 31.12.2022

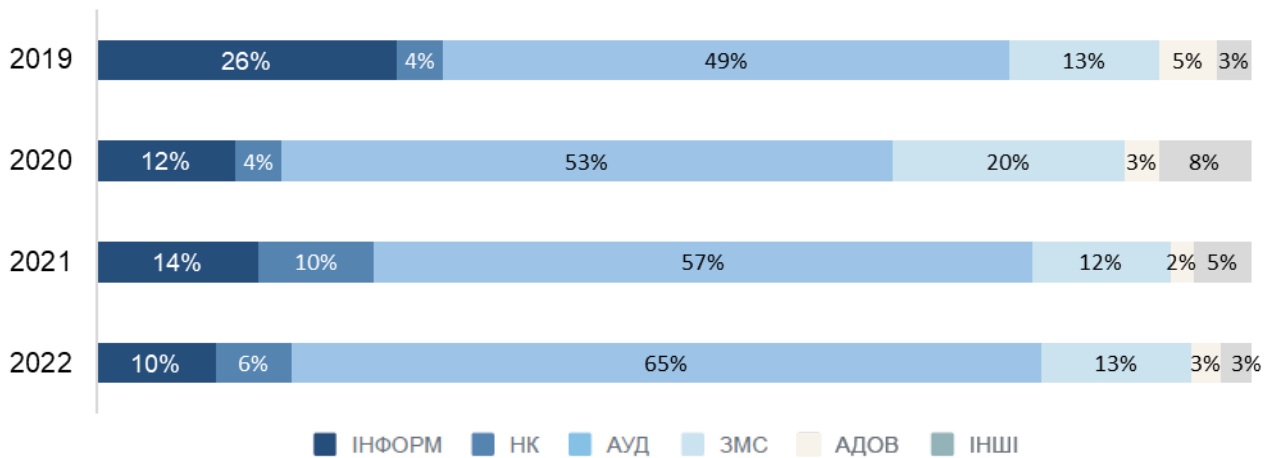
*Станом на 31.12.2022

СУДОВІ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ КОМІТЕТУ

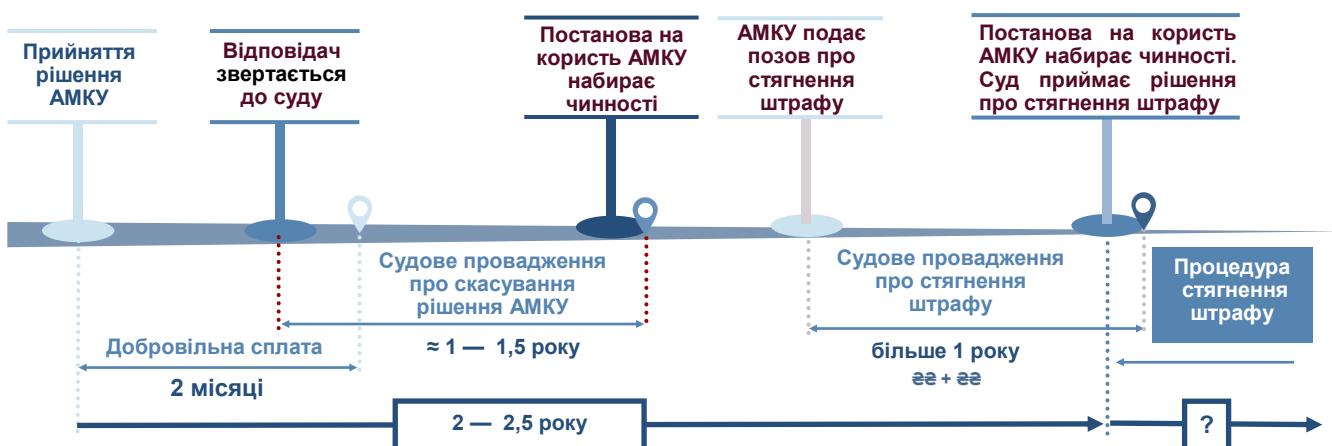
Протягом 2022 року в судах **оскаржено 77 рішень органів Комітету** (з рішень, прийнятих як у звітному, так і в попередніх періодах) у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

	Прийняті рішення про накладення штрафу та/або встановлення зобов'язання	Оскаржено рішень
2021	519 од. ▼ - 8% + 2020	152 од. ▼ - 46% + 2020
2022	273 од. ▼ - 47% + 2021	77 од. ▼ - 49% + 2021

Структура оскаржених рішень за основними типами порушень, %

ПРОЦЕС СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ

ee + ee *Нараховано пеню в максимальному розмірі штрафу.*

Зазвичай у звітному періоді визнаються недійсними або залишаються остаточно без змін рішення, прийняті Комітетом протягом попередніх періодів, оскільки процес судового розгляду судами трьох інстанцій займає в середньому 1,5 року.

Так, наприклад, із 77 рішень органів Комітету, які у 2021 році було оскаржено в судах, визнано недійсними повністю або частково лише 17 рішень. Обґрунтованість рішень забезпечується в тому числі належним представництвом Комітетом власних інтересів під час доведення перед судом своєї позиції.

СУДОВІ ПОЗОВИ КОМІТЕТУ

З метою забезпечення своєчасної сплати штрафів, накладених на порушників законодавства про захист економічної конкуренції, органи Комітету протягом 2022 року в 233 випадках зверталися до суду з позовами відповідно до статті 25 Закону України «Про Антимонопольний комітет України». Судами протягом року задоволено 221 позов органів Комітету.

	2021	2022
ЗВЕРНЕНЬ ДО СУДУ	477 од.	233 од.
ЗАДОВОЛЕНО ПОЗОВІВ	322 од.	221 од.
ВІДМОВЛЕНО	1 од.	0 од.
НА РОЗГЛЯДАХ У СУДАХ	497 од.	343 од.

ВИКОНАВЧІ ПРОВАДЖЕННЯ КОМІТЕТУ

Примусове виконання прийнятих рішень забезпечує ефективний захист конкуренції не тільки декларативно, а й практично.

Структура виконавчих проваджень:

станом на:

01.01.2022 **31.12.2022**

кількість виконавчих проваджень:

724 од. 968 од.

- зі стягнення штрафу та пені, зобов'язання виконати рішення Комітету:

484 од. 607 од.

- зі стягнення судового збору:

240 од. 361 од.

Щодо 29 виконавчих проваджень - фактично виконано (припинено порушення, змінено підходи до здійснення господарської діяльності, сплачено штрафів та пені) на загальну суму 150,3 млн грн.

Фактично повернено витрачених коштів на судовий збір щодо 28 виконавчих проваджень на суму 1,3 млн грн.

Отже, наприкінці звітної періоду кількість фактично виконаних виконавчих проваджень становила 57 одиниць на загальну суму 151,6 млн грн.

НА ВИКОНАННІ у відділах державної виконавчої служби знаходиться 968 виконавчих проваджень на загальну суму 2,9 млрд грн.

ПРИКЛАДИ СПРАВ, ЯКІ КОМІТЕТ ЗАХИСТИВ У СУДІ

ПОЗИВАЧ ПРАТ «УКРЕНЕРГОМОНТАЖ»

РІШЕННЯ АМКУ № 5-р/тк від 27.07.2020

ВИД ПОРУШЕННЯ

антиконкурентні узгоджені дії, передбачені пунктом 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

СУТЬ ПОРУШЕННЯ

спотворення результатів торгів під час участі у процедурі закупівлі «ДСТУ Б.Д.1-1-2013. Будівельні роботи по об'єкту «Будівництво системи радіаційного контролю СВЯП-1 ДСП «Чорнобильська АЕС» і торгів під час участі у процедурі закупівлі «Будівництво Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів ВВЕР АЕС України»

РЕЗУЛЬТАТ:

29.11.2022 Верховний Суд прийняв остаточну постанову на користь Комітету у справі № 910/13451/20.

Справа має особливо важливе значення, зважаючи на предмет торгів, який безпосередньо пов'язаний з радіаційною безпекою України. Через дії, зокрема ПРАТ «Укренергомонтаж», держава не отримала найкращого можливого результату, який міг бути досягнутий виключно за умов справжньої конкуренції. Суб'єкт господарювання отримав перемогу не за рахунок власних досягнень, а за рахунок таємної змови під час торгів зі своїм конкурентом. Цей вид порушення (змова на торгах) належить до найбільш серйозних та небезпечних видів порушення законодавства про захист економічної конкуренції і становить підвищену суспільну небезпеку, оскільки за своєю суттю є фактично привласненням бюджетних коштів в особливо великих розмірах.

СТАН ВИКОНАННЯ:

Штраф стягується в судовому порядку.

ПОЗИВАЧ	ТОВ «ВОГ РІТЕЙЛ»
РІШЕННЯ АМКУ	<u>№ 480-р від 28.10.2016</u>
ВИД ПОРУШЕННЯ	антиконкурентні узгоджені дії, передбачені частиною третьою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
СУТЬ ПОРУШЕННЯ	компанії узгоджено підтримували на інформаційних табло своїх стаціонарних АЗС подібні роздрібні ціни на бензин марки А-95 та дизельне пальне

РЕЗУЛЬТАТ:

28.07.2022 Верховний Суд прийняв рішення у справі № 910/702/17, яким підтвердив позицію Комітету щодо наявності в діях ТОВ «ВОГ Рітейл» антиконкурентних узгоджених дій на ринку пального з низкою інших суб'єктів господарювання.

Під час розслідування Антимонопольний комітет України встановив, що незважаючи на різні фактори, які впливають на формування вартості пального, роздрібна ціна протягом досліджуваного періоду демонструвала повну схожість і змінювалася майже абсолютно синхронно.

Також Комітет встановив, що учасники узгоджених дій запроваджували «програми лояльності», за яких споживачі не отримували повної інформації щодо реального розміру остаточних роздрібних цін на пальне. Зазначене відбувалося через застосування ними складних та непрозорих умов проведення акцій і надання знижок.

Припинення такої практики сприятиме більшій прозорості ціноутворення на ринку роздрібною реалізації пального, обізнаності споживачів про ціни та, як наслідок, поживленню конкуренції між операторами АЗС.

СТАН ВИКОНАННЯ: Штраф та пеню стягують органи виконавчої служби

ПОЗИВАЧІ	КОМПАНІЯ «НОВО НОРДІСК А/С» (NOVO NORDISK A/S) ТА КОМПАНІЯ «НОВО НОРДІСК ХЕЛС КЕА АГ» (NOVO NORDISK HEALTH CARE AG, ДАЛІ – КОМПАНІЇ)
РІШЕННЯ АМКУ	<u>№ 680-р від 03.11.2020</u>
ВИД ПОРУШЕННЯ	антиконкурентні узгоджені дії, передбачені пунктом 1 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
СУТЬ ПОРУШЕННЯ	необґрунтоване завищення вартості реалізації лікарських засобів виробництва групи «Ново Нордіск»

РЕЗУЛЬТАТ:

09.08.2022 Верховний Суд прийняв остаточну постанову на користь Комітету у справі № 910/508/21 за позовом компанії.

Ця справа має два важливі аспекти, перший стосується соціальної значимості товарного ринку. У цій справі йдеться не просто про реалізацію лікарських засобів виробництва групи «Ново Нордіск», а про інсулінову групу препаратів, які не є взаємозамінними з іншими подібними за призначеннями лікарськими засобами. Другий аспект стосується практики використання непрозорого ціноутворення, зокрема отримання додаткових прибутків дистриб'юторами за рахунок знижок, корекції цін на підставі необґрунтованого курсу валют тощо.

Підтвердження незаконності такої практики в судовому порядку має змінити підходи на цьому ринку, що матиме позитивний ефект для громадян, які хворіють цукровим діабетом. Тому ця справа не тільки про конкуренцію, а й про справедливий захист уразливих груп населення.

СТАН ВИКОНАННЯ: Штраф сплачено в повному розмірі. Рішення вступило в законну силу.

07

ПАРТНЕРСТВО ТА КОМАНДА

Міжнародна діяльність

Кадровий потенціал

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Основними напрямками міжнародної діяльності АМКУ у 2022 році були європейська інтеграція та співпраця з передовими міжнародними організаціями у сфері економічної конкуренції.

У 2022 році Комітет мав не лише продовжувати розробку та супроводження законодавчих ініціатив, спрямованих на імплементацію acquis ЄС, але й продемонструвати Європейському Союзу свою готовність стати членом європейської конкурентної мережі.

З метою отримання статусу кандидата на членство в ЄС, Комітет повністю відповідав за Главу «Конкурентна політика» Опитувальника Європейської Комісії, який заповнювала Україна навесні 2022 року, а також долучався до частин «Публічні закупівлі», «Наука та дослідження» та «Інформаційне суспільство та медіа».

Результатом для України стало отримання зазначеного статусу, а українське конкурентне законодавство здобуло позитивну оцінку у звіті Європейської Комісії як таке, що більшою мірою відображає засадничі концепції захисту економічної конкуренції в ЄС.

Слід зазначити, що у 2022 році Комітет приділяв велику увагу навчання співробітників центрального апарату та територіальних відділень досвіду застосування європейського законодавства про конкуренцію, що дасть змогу швидше та ефективніше його застосовувати відразу після відповідної імплементації в національне законодавство. Це також важливо в контексті майбутніх перемовин про вступ до ЄС, оскільки останній оцінює державу-кандидата не лише на предмет відповідності законодавству, проте й її

спроможність, в тому числі кадрову, це законодавство застосовувати.

Також Комітет продовжив брати активну участь у роботі міжнародних організацій у сфері економічної конкуренції. Проте передусім, після повномасштабного вторгнення АМКУ звернувся до них із закликом зупинити членство РФ у них. Відповідні рішення прийняли ОЕСР та ICN, в яких росія продовжувала бути членом навіть протягом 2014 року.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА РОЗВИТКУ (ОЕСР)

У 2022 році Комітет традиційно взяв участь у засіданнях Комітету з конкуренції ОЕСР та його робочих груп 2 та 3, які щорічно відбуваються в червні та грудні.

Вперше з 2019 року представники Комітету взяли участь у засіданнях особисто, а під час зустрічі Голови АМКУ з Головою Комітету з конкуренції ОЕСР Фредеріком Жені в червні 2022 року було досягнуто домовленості про актуальність заявки Комітету на статус асоційованого члена України в зазначеному Комітеті організації.

Також, Комітет представив

5 ПИСЬМОВИХ ВНЕСКІВ НА ТЕМИ:

- 01 «Попередні заходи як ефективний інструмент конкурентного правозастосування»
- 02 «Взаємодія між конкурентними відомствами та галузевими регуляторами»
- 03 «Конкуренція та регулювання у сфері надання послуг місцевого транспорту»
- 04 «Конкуренція на енергетичних ринках»
- 05 «Дискваліфікація директора та виключення учасника торгів».

Окремо від регулярних засідань, Комітет продовжив співпрацю з ОЕСР в рамках імплементації проєкту «Дослідження ОЕСР ринку електроенергетики в Україні», презентація якого запланована на весну 2023 року.

Twinning

ПРОЄКТ ЄС «ПІДТРИМКА АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ У ПОДАЛЬШОМУ НАБЛИЖЕННІ ЮРИДИЧНОЇ І ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ПРАКТИК ТА ПРАКТИКИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ДО ПРАКТИК АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЯМИ У ЄС»

Протягом 2022 року в рамках проєкту ЄС Twinning Комітет, навіть протягом активної фази бойових дій у березні, продовжив співпрацю зі своїми колегами з Ради з конкуренції Литовської Республіки, Федерального міністерства економіки та енергетики та конкурентного відомства Німеччини та Ради з конкуренції Румунії.

Протягом цього часу **основна робота експертів ЄС була присвячена розробці другого етапу реформи конкурентного законодавства України**, що має на меті його повну гармонізацію з правилами ЄС. Перший етап, втілений у законопроекті № 5431, був рекомендований до прийняття у другому читанні 06.02.2022 року.

Крім цього, **за підтримки проєкту відбулися 2 навчальні візити до Німеччини та Литви** (для ТВ), під час яких співробітники Комітету мали можливість вивчити практичні аспекти застосування європейського конкурентного законодавства.

МІЖНАРОДНА МЕРЕЖА З ПИТАНЬ КОНКУРЕНЦІЇ (ICN)

В рамках роботи Щорічної конференції Міжнародної мережі з питань конкуренції (далі – ММК) **Голова Комітету взяла участь у панельній дискусії «Забезпечення ефективного міжнародного співробітництва у сфері правозастосування за допомогою адвокатування».**

Комітет, у режимі онлайн, **долучився до семінару Робочої групи з питань картелів ММК**, засідання якої відбулося з 5 по 7 грудня в м. Окленд (Нова Зеландія). В рамках семінару був представлений досвід АМКУ щодо викриття змов на торгах, зокрема завдяки співпраці з правоохоронними органами.

БУДАПЕШТСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З КОНКУРЕНЦІЇ ОЕСР (РЦК ОЕСР)

Протягом 2022 року АМКУ співпрацював з конкурентними відомствами Східної Європи за допомогою інструменту обміну неконфіденційною інформацією РЦК ОЕСР (RFI), з питань що стосуються його діяльності. Інформація, що отримувалася в рамках такого обміну, використовувалася, зокрема, для проведення діючих досліджень ринків.

У травні 2022 року два представники Комітету взяли **участь у триденному навчальному семінарі РЦК ОЕСР для молодих співробітників «Принципи та процедури конкурентного законодавства»**, який було проведено у м. Будапешт (Угорщина).

Також **АМКУ продовжив надавати українській версії субтитрів до триваючого відео-проєкту РЦК ОЕСР «Ключові питання конкуренції, роз'яснені за кілька хвилин»**, мета якого – розповісти про головні теми, пов'язані з діяльністю конкурентних відомств світу. В основу відеофільмів покладено інформацію з навчальних вебінарів ОЕСР: про інструменти, що використовують іноземні конкурентні відомства у своїй роботі, найкращі практики у сфері конкурентного правозастосування та механізми реалізації конкурентної політики у країнах ЄС.

Протягом 2022 року Проєкт ЄС SESAR продовжив співпрацю з Комітетом у сфері розвитку системи контролю державної допомоги. Робота експертів Проєкту ЄС була зосереджена на:

01 Підтримці Комітету в опрацюванні проєктів нормативних актів, а саме:

- проєктів постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги в галузі авіації»,
- «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для підтримки культури та збереження культурної спадщини»,
- «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення діяльності спортивної інфраструктури»
- «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для підтримки малого та середнього підприємництва».

02 Наданні консультацій та експертних висновків щодо законодавчої роботи.

03 Участь у консультаціях, робочих групах, парламентських і громадських консультаціях, зокрема, в тематичній підгрупі ГРГ із питань державної допомоги щодо проведення потенційних заходів державної допомоги.

04 Супроводі Департаменту державної допомоги під час розгляду повідомлень та справ.

05 Організації навчальних вебінарів щодо правил державної допомоги.

У 2022 році тривала співпраця Комітету з FTC в рамках реалізації програми USAID «Конкурентні ринки». **Робота експертів була зосереджена передусім на спільній з проєктом ЄС Twinning підготовці пропозицій до другого етапу реформи** конкурентного законодавства, а також підготовці нормативно правових актів, спрямованих на імплементацію першого етапу.

Також у грудні **за ініціативою USAID було проведено низку робочих зустрічей** з експертами Федеральної торгової комісії США, Департаменту Юстиції, а також представниками проєкту ЄС Twinning під час яких було узгоджено концепцію другого етапу реформи.

Її представлення заплановано на 2023 рік.

ІНШІ ЗАХОДИ / ДВОСТОРОННЯ СПІВПРАЦЯ

Крім співпраці в рамках проєктів міжнародної технічної допомоги та співробітництва з міжнародними організаціями у 2022 році відбувалась співпраця на двосторонньому рівні між Комітетом та конкурентними відомствами ЄС.

Так, у рамках співпраці Антимонопольного комітету України з конкурентним відомством Польщі (UOKiK), представники АМКУ взяли участь у двох навчальних семінарах (делегація становила сім учасників від Комітету): на тему конкуренції та Семінарі на тему контролю за концентраціями. На цих семінарах, зокрема, було представлено реальні справи іноземних конкурентних відомств, а також було наведено приклади процесів розслідування таких справ.

Також п'ять представників Комітету взяли участь у двомісячному стажуванні у Генеральному директораті з питань конкуренції Європейської Комісії у м. Брюссель.

Крім того, представник Комітету взяв участь у навчальній програмі «Конкурентне законодавство та політика», яка була організований Японським агентством міжнародного співробітництва та проводилася у містах Токіо, Осака і Кобе.

Ще один представник Комітету взяв участь у двомісячному стажуванні м. Сіетл (США) у рамках програми обміну співробітниками Федеральної торгової комісії США.

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Антимонопольний комітет України – державний орган зі спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції в підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель.

Комітет підконтрольний Президенту України та підзвітний Верховній Раді України.

Структура, компетенція та організація діяльності Комітету визначені [Законом України «Про Антимонопольний комітет України»](#).

СИСТЕМА ОРГАНІВ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

Антимонопольний комітет України і його територіальні відділення становлять систему органів Антимонопольного комітету України, яку очолює Голова Комітету.

Територіальні відділення є юридичними особами та виконують завдання Комітету на регіональному рівні.

Антимонопольний комітет України утворює територіальні відділення, а в разі необхідності здійснює їх реорганізацію чи ліквідацію.

Територіальні відділення Комітету:

– міжобласні територіальні відділення:

Західне; Північне;
Південно-західне; Південне;
Південно-східне; Східне;

– Севастопольське міське територіальне відділення (наразі не функціонує);

– Територіальне відділення в Автономній Республіці Крим (наразі не функціонує).

Антимонопольний комітет України як орган оскарження у сфері публічних закупівель

Уповноважені з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель призначаються на посаду та звільняються з посади Головою Комітету. Порядок конкурсного відбору та призначення на посади уповноважених з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель визначається Комітетом.

Антимонопольний комітет України утворюється у складі Голови та восьми державних уповноважених.

Голова Комітету має першого заступника та заступника Голови Комітету, які призначаються із числа державних уповноважених. У разі необхідності для забезпечення здійснення Комітетом окремих завдань за рішенням Президента України, в Комітеті додатково вводиться посада заступника Голови Антимонопольного комітету України.

Антимонопольний комітет України, адміністративні колеги Комітету, Комісія (комісії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель, державні уповноважені Комітету, уповноважені з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель, адміністративні колеги територіальних відділень Комітету є органами Антимонопольного комітету України.

Інші питання діяльності Антимонопольного комітету України

Структура, штатний розпис Комітету та його територіальних відділень затверджується Головою Комітету в межах видатків згідно з кошторисом доходів і видатків. Гранична чисельність працівників Комітету та його територіальних відділень затверджується Кабінетом Міністрів України.

З метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, в Комітеті ще з 2020 року забезпечено можливість виконання роботи працівниками в режимі віддаленого доступу (дистанційно) із застосуванням електронних засобів комунікацій і технологій. Тому, на момент початку повномасштабного вторгнення російської федерації, у лютому 2022 року, це дозволило організувати безперебійну роботу Комітету та убезпечити працівників шляхом запровадження виконання ними роботи дистанційно, поза межами адміністративної будівлі Комітету й територіальних відділень.

У зв'язку з ускладненням виконання деяких функцій Комітету, частковим зменшенням навантаження на працівників Комітету, із червня 2022 року певна кількість працівників апарату й територіальних відділень Комітету перебуває в простоті.

Комітет і його територіальні органи повернули в бюджет за напрямками видатків: оплата праці й нарахування на неї коштів у сумі 3 458 200,14 грн (оплата праці – 2 596 394,29 грн, нарахування на оплату праці – 861 805,85 грн), у т. ч. апарат Комітету – 1 869 873,79 грн (оплата праці – 1 388 241,25 грн, нарахування на оплату праці – 481 632,54 грн).

З метою забезпечення безперебійної роботи Комітету адміністративну будівлю Комітету облаштовано джерелом резервного електропостачання (дизельним генератором) і точками доступу до Інтернету, налаштовано безперебійну роботу системи електронного документообігу.

Придбано 40 од. джерел безперебійного живлення, які надійно захищають електронні пристрої від перевантажень, дозволяють зберегти всі дані та правильно завершити роботу системи під час перешкод з електричною мережею.

01

Керівництво Комітету з перших днів збройної агресії росії проти України вживає заходів щодо створення безпечних умов роботи працівників Комітету й постійної підтримки зв'язку з працівниками. Здійснювалося щоденне інформування керівництва Комітету про стан зв'язку з усіма працівниками апарату й територіальних відділень Комітету.

02

З метою реалізації заходів у сфері цивільного захисту працівників апарату та всіх територіальних відділень забезпечено засобами індивідуального захисту органів дихання (протигазами) сучасного зразка, які відповідають всім необхідним вимогам та стандартам.

03

У 2022 році для працівників Комітету було організовано проведення:

- фахівцями Комунального некомерційного підприємства «Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф міста Києва» тренінгу з домедичної допомоги;
- спеціалістами Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності міста Києва заняття з надзвичайних ситуацій радіаційного, хімічного та бактеріологічного характеру.

Кількість працівників, мобілізованих у ЗСУ:

апарату Комітету – 7 осіб;

територіальних відділень – 13 осіб.

Один працівник апарату Комітету залучений до добровольчого формування територіальної оборони.

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 № 85 «Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.12.2019 № 1148) затверджено граничну чисельність працівників апарату Комітету й територіальних відділень Комітету.

Гранична чисельність працівників становить:

- ♦ апарату Комітету – 363 штатні одиниці;
- ♦ територіальних відділень Комітету – 398 штатних одиниць.

	Гранична чисельність	Фактична чисельність
Апарат Комітету	363 штатні одиниці	271 особа
Територіальні відділення Комітету	398 штатних одиниць	294 особи

ГЕНДЕРНА СТРУКТУРА, ОСІБ			
	АМКУ, з них:	апарат	МТВ
Чоловіки	145	63	82
Жінки	420	208	212

ВІКОВА СТРУКТУРА, ОСІБ			
	апарат Комітету	МТВ	Всього
До 35 років	119	94	213
Від 35 до 50 років	117	133	250
Старші 50 років	35	67	102
Всього	271	294	565

Плинність кадрів становить:

- ♦ по апарату Комітету – 13% (47 звільнених);
- ♦ по територіальних відділеннях Комітету – 13% (52 звільнених);
- ♦ всього по системі Комітету – 13%.

Протягом звітної періоду відповідно до Указу Президента України від 08.02.2022 № 49/23022 на посаду державного уповноваженого Комітету 11 лютого 2022 року призначено Шершуна Сергія Миколайовича.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 15 та частини третьої статті 28 Закону України від 10.12.2015 № 889-VIII «Про державну службу» Комісія з питань вищого корпусу державної служби визначила переможцем конкурсу на зайняття посади керівника апарату Комітету Гладського Олександра Вікторовича, начальника Управління персоналу, який з 24 вересня 2021 року виконував обов'язки керівника апарату Комітету. 18 лютого 2022 року наказом Голови Комітету Гладський Олександр Вікторович був призначений на посаду керівника апарату Комітету.

У період з 01 січня до 24 лютого 2022 року в апараті Комітету було оголошено 20 конкурсів на зайняття посад державної служби категорій «Б» і «В», з них проведено 15. За результатами проведених конкурсів призначено на посади державної служби 6 державних службовців апарату Комітету.

У зв'язку з введенням в Україні воєнного стану відповідно до [Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні»](#) з 25 лютого 2022 року Національне агентство України з питань державної служби призупинило роботу Єдиного порталу вакансій державної служби.

Враховуючи введення воєнного стану на території України, конкурсів на зайняття посад державної служби з 24.02.2022 не проводилось.

20 травня 2022 року набрав чинності [Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» від 12 травня 2022 року № 2259 – IX](#) (далі – Закон № 2259), яким внесено зміни до Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Зазначеним законом

передбачено спрощену процедуру вступу на посади державної служби та посади в органах місцевого самоврядування в період дії воєнного стану.

Згідно зі статтею 10 Закону № 2259 у період воєнного стану особи призначаються на посади державної служби без конкурсного відбору, обов'язковість якого передбачена законом, на підставі поданої заяви, заповненої особою картки встановленого зразка та документів, що підтверджують наявність у таких осіб громадянства України, освіти й досвіду роботи згідно з вимогами законодавства, установленими щодо відповідних посад.

Протягом травня – грудня 2022 року на посади апарату Комітету призначено 25 осіб, з них 13 державних службовців апарату Комітету – на вищі посади.

У період з 01 січня до 24 лютого 2022 року в територіальних відділеннях Комітету за результатами проведених конкурсів призначено 18 державних службовців.

Протягом травня – грудня 2022 року в територіальних відділеннях Комітету призначено 14 осіб.

РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ

Про результати професійного навчання державних службовців Комітету у 2022 році:

за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань

«Публічне управління та адміністрування» у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова завершив навчання один державний службовець міжобласного територіального відділення Комітету.

Підвищення кваліфікації за загальними й спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами пройшли:

Кількість державних службовців, осіб	Категорія «А»	Категорія «Б»	Категорія «В»	Всього
Апарат Комітету	1	57	109	167
Міжобласні територіальні відділення Комітету	-	93	129	222

Підвищення кваліфікації за загальними й спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами державні службовці Комітету проходили, зокрема, в:

Українській школі урядування

Київському національному торговельно-економічному університеті

Національному університеті «Львівська політехніка»

Державному університеті «Житомирська політехніка»

Західноукраїнському національному університеті

Навчально-науковому інституті «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна

регіональних центрах підвищення кваліфікації та ін.

Професійне навчання шляхом самоосвіти пройшли:

Кількість державних службовців, осіб	Категорія «А»	Категорія «Б»	Категорія «В»	Всього
Апарат Комітету	1	63	145	209
Міжобласні територіальні відділення Комітету	-	88	30	218

Пройдення онлайн-курсів на платформах онлайн-освіти, зокрема Prometheus, Освітній хаб міста Києва, Дія. Цифрова освіта, EdEra, ВУМ, освітня вебплатформа Української школи урядування

участі у фахових семінарах та тренінгах

участі у внутрішніх навчаннях Комітету з питань правозастосування у сфері конкуренції

здійснення наставництва тощо

Самоосвіта здійснювалася шляхом:

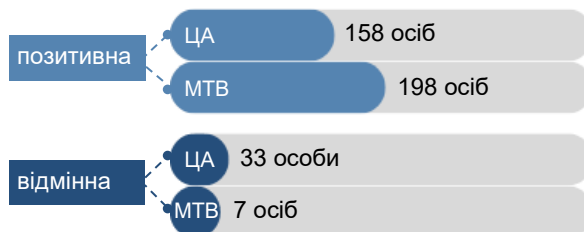
У січні 2022 року стартувала програма стажування молоді в апараті Антимонопольного комітету України для громадян, які не перебувають на посадах державної служби, яку завершили 4 особи.

Триває співпраця Антимонопольного комітету України з провідними закладами вищої освіти. У 2022 році в Комітеті пройшли практику 23 студенти різних закладів вищої освіти, зокрема Київського національного торговельно-економічного університету, Національного університету «Києво-Могилянська академія», Національної академії Служби безпеки України, Київського національного університету культури і мистецтва.

У 2022 році здійснено оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, які займають посади державної служби категорій «А», «Б» та «В».

Протягом листопада – грудня 2022 року оцінено результати службової діяльності 191 державного службовця апарату Комітету та 205 державних службовців територіальних відділень, з них 15 голів та заступників голів міжобласних територіальних відділень Комітету.

Результати оцінювання 396 державних службовців:

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВІДДІЛЕННЯ

У 2022 році робота територіальних відділень здійснювалася з урахуванням запровадженого на території України Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX (зі змінами), воєнного стану.

Військові дії, які відбувалися на півночі, півдні та сході України, суттєво ускладнювали виконання завдань та функцій, покладених на територіальні відділення Законом України «Про Антимонопольний комітет України». Разом із тим територіальні відділення не призупинили своєї роботи та повноцінно (в тому числі шляхом дистанційної роботи) виконували свої завдання, визначені законодавством про захист економічної конкуренції.

З метою забезпечення координації і взаємодії в роботі структурних підрозділів центрального апарату з територіальними відділеннями Комітету, зокрема з питань застосування законодавства про захист економічної конкуренції, протягом 2022 року проведено вебконференції системи органів Комітету, на яких обговорювалися:

- питання правозастосування статей 4 та 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»;

- проблемні питання, які виникають в діяльності територіальних відділень щодо застосування законодавства про захист економічної конкуренції;

- питання підвищення кваліфікації працівників територіальних відділень та проведення навчань з працівниками територіальних відділень;

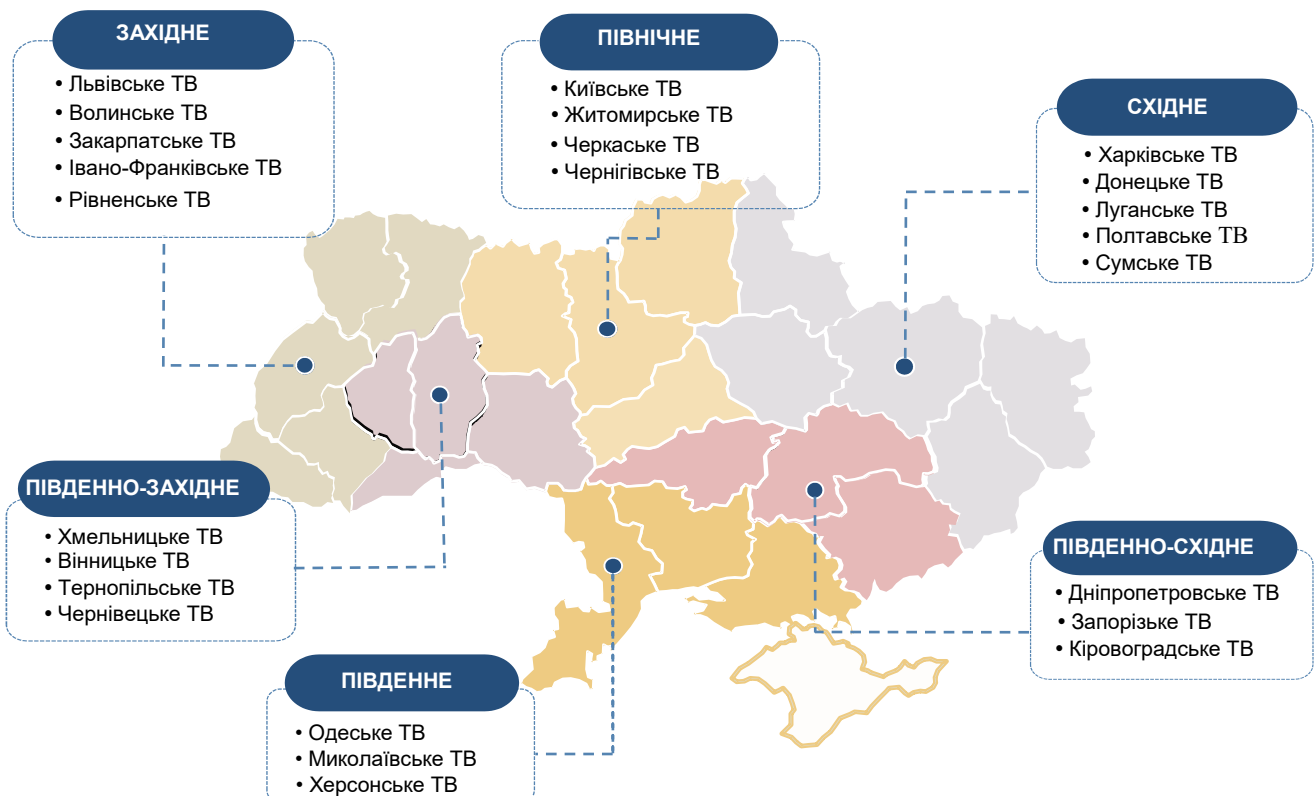
- організаційні питання, пов'язані з роботою територіальних відділень в умовах воєнного стану.

У 2022 році тривав завершальний етап реформи територіальних відділень, розпочатої в червні 2020 року відповідно до розпорядження Комітету від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України».

Припинено 15 з 18 обласних територіальних відділень Комітету, 3 обласних територіальних відділення Комітету (Донецьке, Херсонське, Миколаївське) завершують процеси, пов'язані з ліквідацією юридичних осіб.

Налагоджено роботу 6 міжобласних територіальних відділень Комітету.

МІЖОБЛАСНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВІДДІЛЕННЯ КОМІТЕТУ

08

БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА

Показники 2022

Фінансове та технічне забезпечення

ПОКАЗНИКИ 2022

ДОСЯГНЕННЯ АМКУ ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИНУЛИ НА ПОКАЗНИКИ У 2022 РОЦІ

01

Розмір економічного ефекту внаслідок вжиття Комітетом заходів із припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції та попередження неправомірних втрат і витрат юридичних та фізичних осіб у 2022 році становив майже **5,3 млрд грн**, що на 2% більше, ніж у 2021 році.

02

Розмір накладеного штрафу у 2022 році становив **557,9 млн грн**, що є результатом прийняття Комітетом **203 рішень** про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, які передбачали накладення штрафу.

03

Сплачено штрафів та пені у 2022 році в розмірі **330,6 млн грн**, що на 38% менше за попередній рік.

04

Протягом 2022 року Комітет здійснював роботу з виявлення порушень у вигляді спотворення результатів торгів під час проведення публічних закупівель. Виявлено змови на торгах, загальна вартість закупівель яких становить майже **3 млрд грн**.

05

Погіршення безпекової ситуації, спричинене повномасштабним вторгненням російської федерації на територію України, мало негативний вплив на роботу органів Комітету, їх співпрацю з іншими органами влади та можливість взаємодії із суб'єктами господарювання в рамках заходів контролю за дотриманням конкурентного законодавства. При цьому активність громадян та бізнесу суттєво знизилась, що вплинуло на кількість заяв та рекомендацій.

АНАЛІЗ КІЛЬКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ

Динаміка отриманих заяв, од.

	2021	2022
Надійшло	4 184 од.	2 108 од.
	▼ - 0,3% + 2020	▼ - 49,6% + 2021
Розглянуто	3 772 од.	1 875 од.
	▲ + 2,4% + 2020	▼ - 50,3% + 2021

Динаміка рекомендацій, спрямованих на розвиток конкуренції, од.

	2021	2022
Надано	478 од.	10 од.
	▼ - 77,1% + 2020	▼ - 97,9% + 2021
Враховано	349 од.	27 од.
	▼ - 72,6% + 2020	▼ - 92,3% + 2021

Показники в розрахунку на одного працівника

ПРИПИНЕНО
ПОРУШЕНЬ, ОД.

ЕКОНОМІЧНИЙ
ЕФЕКТ, МЛН ГРН

2021

2,8

8,7

2022*

1,1

9,3

* На 31.12.2022 кількість працівників становила 565 осіб.

Динаміка та структура припинених порушень (за документом), од. та %

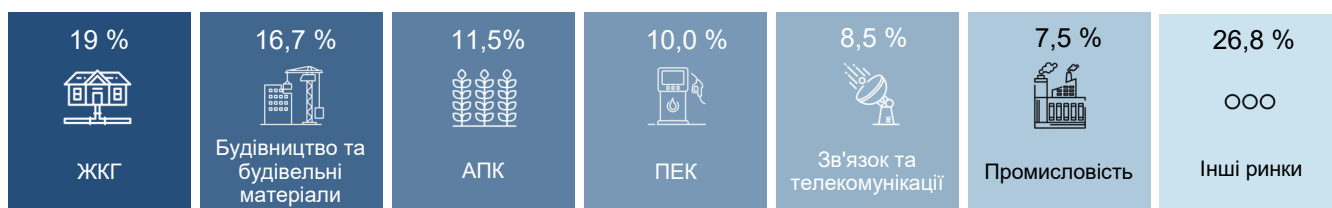
Протягом 2022 року було визнано чи/або припинено **611 порушень**, з яких 85% припинено / визнано шляхом прийняття рішень про застосування передбаченої законом відповідальності (згідно з абзацами першим та другим пункту 1 статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції»), а 15% — шляхом виконання рекомендацій, наданих органами Комітету.

	УСЬОГО ПОРУШЕНЬ:	РІШЕННЯМИ	РЕКОМЕНДАЦІЯМИ
2021	1 675 од ▲ + 3,1% + 2020	1 344 од. (80%) ▲ + 4,5% + 2020	331 од. (20%) ▼ - 14,7% + 2020
2022	611 од ▼ - 63,5% + 2021	517 од. (85%) ▼ - 61,5% + 2021	94 од. (15%) ▼ - 71,6% + 2021

Структура припинених порушень (за видом порушення), од. та %

Ринкова структура припинених порушень, %

Структура відкритих справ

438
справ

відкрито у 2022 році про порушення законодавства

Протягом 2022 року 85% справ було відкрито за власною ініціативою, 15% — за заявою / зверненням (з них 10% — заяви юридичних осіб).

Найбільше справ відкрито за типом порушення антиконкурентні узгоджені дії — 33% усієї кількості.

Висновки про кваліфікацію дій

13
ВИСНОВКІВ

у формі рекомендаційних роз'яснень надано у 2022 році

Надано висновків щодо кваліфікації дій суб'єктів господарювання, передбачених статтею 14 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та дій, які визначені статтями 1, 4 – 19 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

285 од. — антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання

285 од. (100,0%)

Спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів
(ч. 2 п. 4 ст. 6)

124 од. — антиконкурентні дії органів влади

64 од. (51,6%)	24 од. (19,4%)	18 од. (14,5%)	9 од. (7,3%)	7 од. (5,6%)	2 од. (1,6%)
Дії чи бездіяльність, що призвели або можуть призвести до спотворення конкуренції (ч. 1 ст. 15)	Створення несприятливих чи дискримінаційних умов діяльності (абз. 8 ч. 2 ст. 15)	Надання переваг, що ставлять інших учасників ринку в привілейоване становище (абз. 7 ч. 2 ст. 15)	Схилення / створення умов для порушень законодавства (ст. 17)	Дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств (абз. 9 ч. 2 ст. 15)	Заборона делегування повноважень органів влади та органів місцевого самоврядування (ст. 16)

91 од. — зловживання монопольним становищем

55 од. (60,5%)	35 од. (38,5%)	1 од. (1,0%)
Дії чи бездіяльність, що призвели / можуть призвести до обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів (ч. 1 ст. 13)	Встановлення цін / умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов наявності значної конкуренції на ринку (ч. 2 п. 1 ст. 13)	Застосування різних цін / умов до рівнозначних угод із суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин (ч. 2 п. 2 ст. 13)

27 од. — недобросовісна конкуренція

20 од. (74,1%)	6 од. (22,2%)	1 од. (3,7%)
Поширення інформації, що вводить в оману (ст. 15 ¹)	Неправомірне використання чужих позначень (ст. 4)	Досягнення неправомірних переваг у конкуренції (ст. 15)

28 од. — концентрація та узгоджені дії без дозволу

27 од. (96,4%)	1 од. (0,6%)
Концентрація без отримання відповідного дозволу органів Комітету, у разі якщо наявність такого дозволу необхідна (п. 12 ст. 50)	Недотримання умов, передбачених ч. 3 п. 2 ст. 22 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (п. 10 ст. 50)

55 од. — інформаційні порушення

39 од. (70,9%)	9 од. (16,4%)	7 од. (12,7%)
Неподання інформації (п. 13 ст. 50)	Подання інформації в неповному обсязі (п. 14 ст. 50)	Подання недостовірної інформації (п. 15 ст. 50)

1 од. — інші порушення

1 од. (100,0%)
Невиконання рішення Комітету (п. 4 ст. 50)

Структура припинених порушень у 2022 році за галузями та видами:

РИНОК	АУД	ЗМС	АДОВ	КУД без дозв. / невик. вимог	Усі інші типи порушень	Всього разом з іншими
ЖКГ	1,4%	68,1%	37,9%	3,6%	2,4%	19,0%
Будівництво та будівельні матеріали	29,8%	6,6%	0,8%	0,0%	12,1%	16,7%
АПК	13,0%	0,0%	0,8%	14,2%	33,7%	11,5%
ПЕК	3,9%	18,7%	0,0%	50,0%	23,0%	10,0%
Зв'язок та телекомунікації	16,1%	0,0%	0,8%	0,0%	6,0%	8,5%
Промисловість	14,4%	0,0%	0,0%	10,7%	2,4%	7,5%
Послуги землевпорядкування та послуги з нерухомим майном	1,1%	3,3%	19,4%	17,9%	0,0%	5,7%
Транспорт	6,3%	2,2%	3,2%	3,6%	2,4%	4,4%
Встановлення ставок податку та зборів органами місцевого самоврядування	0,0%	0,0%	16,1%	0,0%	0,0%	3,3%
Реалізація товарів у тимчасових спорудах	0,0%	0,0%	14,5%	0,0%	0,0%	2,9%
Охорона здоров'я, лікарські засоби та медичні засоби	2,8%	0,0%	0,0%	0,0%	8,4%	2,5%
Рекламна діяльність	0,0%	0,0%	6,5%	0,0%	0,0%	1,3%
Лісове господарство, оброблення та продаж деревини	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%
Фінансова та страхова діяльність	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,2%	0,2%
Інші ринки	10,5%	1,1%	0,0%	0,0%	8,4%	6,2%
ВСЬОГО:	100%	100%	100%	100%	100%	100%

ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ, МЛРД ГРН

НАКЛАДЕНІ ШТРАФИ, МЛН ГРН

2021	2022
------	------

7 237,2

▲ + 342% + 2020

557,9

▼ - 92% + 2021

СТРУКТУРА НАКЛАДЕНИХ ШТРАФІВ, МЛН ГРН

Антиконкурентні узгоджені дії

6 309,8

87,2% / 100%

372,2

66,7% / 100%

Недобросовісна конкуренція

19,5

0,3% / 100%

85,4

15,3% / 100%

Інформаційні порушення

21,9

0,3% / 100%

75,9

13,6% / 100%

Зловживання монопольним становищем

445,9

6,1% / 100%

13,4

2,4% / 100%

Концентрація та узгоджені дії без дозволу

165,8

2,3% / 100%

10,9

2,0% / 100%

Інші порушення

274,3

3,8% / 100%

0,1

0,0% / 100%

ТОП — 5 справ у 2022 році (66,5% / 100%)

103,3

млн грн

у справі про антиконкурентні узгоджені дії у вигляді змови на торгах із закупівлі магістралей, трубопроводів, труб сталевих, обсадних труб, тубінгів та супутніх виробів — **ТОВ «Укрстальпостач»** і **ТОВ «Український трубний завод»** (у загальному розмірі);

92,1

млн грн

у справі про антиконкурентні узгоджені дії у вигляді змови на торгах у закупівлі на реконструкцію стадіону «Авангард» у місті Рівному — **ПВКФ «Фіалка»**, **ТОВ «Стиль -Декор»** (у загальному розмірі);

80,0

млн грн

у справі про надання неповних відомостей щодо непов'язаності кінцевого бенефіціарного власника компанії з рф — **ТОВ «ОРИМІ УКРАЇНА»** (наразі змінило юридичне найменування на **ТОВ «ТС ТРЕЙД»**) (є виробником чаю та натуральної кави. Його продукція випускається під такими зареєстрованими в Україні торговельними марками, як «Greenfield», «TESS», «Принцеса Гіта», «Принцеса Канді», «Принцеса Нури» та «Принцеса Ява», «Jardin», «Piazza del Caffè» та «Жокей»);

52,1

млн грн

у справі про антиконкурентні узгоджені дії у вигляді змови на торгах у закупівлі, що стосувалася капітального ремонту вулиць Чураївни та Гетьмана в місті Полтаві, а також закупівлі послуг з утримання в належному санітарно-технічному стані об'єктів благоустрою, зелених насаджень та утримання мережі вулиць і доріг цього ж обласного центру — **ПП «Будгарант-7»** і **ПП «Харківспецбудмеханізація-7»** (у загальному розмірі);

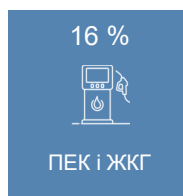
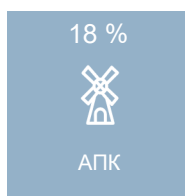

43,5

млн грн

у справі про неподання інформації на вимогу — **ТОВ «АЛЬЯНС ХОЛДІНГ»**.

ТОП ринків із найбільшою сумою накладеного штрафу, %

ТОП — 5 справ у 2022 році

(81,6% / 100%)

136,2
млн грн

штрафу сплачено у справі про антиконкурентні узгоджені дії на ринку постачання лікарських засобів, призначених для лікування цукрового діабету, проблем затримки росту й гемофілії, компанією «Ново Нордіск А/С» (Данія) і компанією «Ново Нордіск Хелс КЕА АГ» (Швейцарія) (у загальному розмірі);

83,3
млн грн

штрафу сплачено у справі про антиконкурентні узгоджені дії у вигляді змови на торгах щодо закупівлі програмного забезпечення SAP — ТОВ «САП Україна», ТОВ «Інфопульс Україна», ДП «НТТ ДАТА БІЗНЕС СОЛЮШНС» (у загальному розмірі);

25,7
млн грн

штрафу сплачено у справі про зловживання монопольним становищем під час надання послуг із трансляції телепрограм загальнонаціональних каналів у цифровому форматі DVB-T2 — ТОВ «Зеонбуд»;

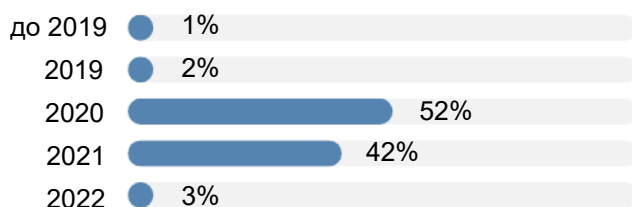
13,9
млн грн

штрафу сплачено у справі про набуття у власність цілісного майнового комплексу споруд «Рибного ярмарку та комплексу по зберіганню, виробництву продуктів харчування для ТОВ «Логістик центр «Скандинавія» без отримання обов'язкового дозволу Антимонопольного комітету — АТ «Державний ощадний банк України»;

10,7
млн грн

штрафу сплачено у справі про набуття Групою «Авангард» контролю над активами дев'яти птахофабрик без отримання відповідних дозволів від органів Комітету — 7 суб'єктів господарювання (у загальному розмірі).

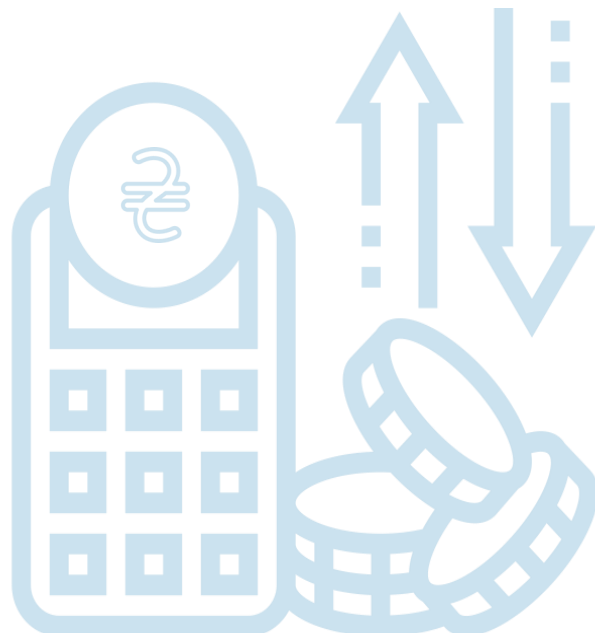
Структура сплачених штрафів та пені за датою прийняття рішення про накладення штрафу, %

2021	2022
530,9	330,6
▲ + 221% + 2020	▼ - 38% + 2021
з них штраф / пеня	
64% / 36%	96% / 4%
СТРУКТУРА СПЛАЧЕНИХ ШТРАФІВ І ПЕНІ, МЛН ГРН	
Антиконкурентні узгоджені дії	
185,2	235,0
34,9% / 100%	71,1% / 100%
Недобросовісна конкуренція	
30,2	15,1
5,7% / 100%	4,5% / 100%
Інформаційні порушення	
11,5	9,5
2,1% / 100%	2,9% / 100%
Зловживання монопольним становищем	
297,8	35,6
56,1% / 100%	10,8% / 100%
Концентрація та узгоджені дії без дозволу	
6,2	34,9
1,2% / 100%	10,5% / 100%
Інші порушення	
0,035	0,5
0,0% / 100%	0,2% / 100%

ФІНАНСОВЕ ТА ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» від 02.12.2021 № 1928 - IX Антимонопольному комітету України, як головному розпоряднику бюджетних коштів були передбачені бюджетні призначення за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері конкурентної політики, контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції», код програмної класифікації видатків та кредитування (далі – КПКВК 6011010) обсягом 338 021,5 тис. грн по загальному фонду державного бюджету (у тому числі апарату Комітету – 236 480,4 тис. грн) та 7 548,0 тис. грн по спеціальному фонду державного бюджету (у тому числі апарату Комітету – 7 548,0 тис. грн).

У зв'язку із введенням в дію Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та на виконання постанов Кабінету Міністрів України від 10.03.2022 № 245 та від 01.04.2022 № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» скорочено видатки загального фонду державного бюджету за програмою КПКВК 6011010 на загальну суму 48 872,3 тис. грн, з них:

- видатки розвитку – 16 744,6 тис. грн;

- видатки споживання – 32 127,7 тис. грн (в т. ч. 21 018,8 тис. грн оплату праці й 675,8 тис. грн на оплату комунальних послуг та енергоносіїв).

Отже, враховуючи зміни, загальний обсяг фінансування видатків за загальним фондом державного бюджету у 2022 році за програмою КПКВК 6011010 становив 289 149,2 тис. грн в т. ч.:

на оплату праці й нарахування на заробітну плату (КЕКВ 2100) затверджений у сумі 230 390,4 тис. грн,

у тому числі на заробітну плату (КЕКВ 2111) – 189 169,2 тис. грн та нарахування на оплату праці – 41 221,2 тис. грн, КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» – 7 954,0 тис. грн, у тому числі: КЕКВ 2271 «Оплата тепlopостачання» – 3 908,9 тис. грн; КЕКВ 2272 «Оплата водopостачання та водовідведення» – 165,2 тис. грн; КЕКВ 2273 «Оплата електроенергії» – 3 368,5 тис. грн; КЕКВ 2274 «Оплата природного газу» – 496,3 тис. грн та КЕКВ 2275 «Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг» – 15,1 тис. грн; КЕКВ 2282 «Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку» (підвищення кваліфікації працівників) – 359,8 тис. грн; КЕКВ 5000 «Інші видатки» – 50 445,0 тис. грн.

Обсяг затверджених кошторисами видатків (зі змінами) на заробітну плату забезпечував плановий рівень виплат заробітної плати середньомісячного фонду оплати праці на одного працюючого в розмірі 20,7 тис. грн.

Кошти загального фонду державного бюджету використовувалися для забезпечення діяльності системи органів Комітету, а саме:

 на виплату заробітної плати працівникам системи органів Комітету та проведення розрахунків із нарахувань на заробітну плату;

 оплату комунальних послуг та спожитих енергоносіїв, експлуатаційних послуг, пов'язаних з утриманням службових приміщень;

 оплату послуг зв'язку;

 придбання канцелярських товарів;

 оренди службових приміщень, де розміщено територіальні органи Комітету;

- послуг охорони та протипожежного захисту;
- заходів з інформатизації;
- транспортне та інформаційне забезпечення;
- супроводження програмних засобів;
- відрядження;
- судовий збір, обов'язкові платежів та збори тощо.

На виконання повноважень Комітету та його територіальних органів за КПКВК 6011010 за загальним фондом бюджету надійшло бюджетних асигнувань (зі змінами) у розмірі 289 149,2 тис. грн (100 % від кошторисних призначень).

Касові видатки загального фонду становили 256 647,6 тис. грн (88,76 % від кошторисних призначень (зі змінами). Не використання коштів у повному обсязі пов'язано з такими чинниками:

- у зв'язку із введенням у дію Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та дією постанови Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану»;
- кредиторською заборгованістю, що виникла за рахунок не проведення платежів органами Державної казначейської служби України;
- наявністю вакантних посад, перебуванням працівників у простої та економії коштів щодо нарахувань на оплату праці, яка виникла у зв'язку з нарахуванням єдиного внеску в межах максимальної величини бази нарахування ЄСВ та працівників з інвалідністю;
- економне та заощадливе використання комунальних послуг та енергоносіїв;
- за результатами проведення процедур закупівель тощо.

Відповідно до статті 34 до Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі — Закон) та Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» кошти за подання заяв про надання дозволу на концентрацію, узгоджені дії, надання попередніх висновків, видачу додаткових примірників із цих питань зараховувалися до спеціального фонду державного бюджету як власні надходження Комітету.

З урахуванням змін, які вносилися протягом 2022 року до кошторисів спеціального фонду державного бюджету Комітету і його територіальних органів, сума затверджених кошторисом видатків становила **12 178,2 тис. грн**, у тому числі за рахунок взяття на фінансування коштів залишку на початок звітного року — **4 468,7 тис. грн**.

На рахунки органів Комітету у 2022 році за кодом класифікації доходів державного бюджету 25010000 «Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з законодавством» надійшло всього **9 695,9 тис. грн**, у тому числі:

- від сплати за розгляд заяв про надання дозволу на концентрацію - 8 812,9 тис. грн.;
- від сплати за розгляд заяв про надання дозволу на узгоджені дії – 397,8 тис. грн.;
- із заяв про надання висновків відповідно до статей 14 та 29 цього Закону - 214,2 тис. грн.;
- за видачу додаткових примірників завірених копій рішень із цих питань – 0,1 тис. грн.;
- інші надходження (відшкодування витрат минулих років, курсова різниця, кошти від реалізації майна, від оренди майна бюджетних установ, відшкодування витрат за виготовлення копій за публічними запитами, помилково надійшли (скарги)) – 270,9 тис. грн.

Відповідно до затверджених кошторисів кошти спеціального фонду в сумі 9 668,9 тис. грн були використані згідно зі статтею 28 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» на забезпечення діяльності Комітету та його територіальних органів, зокрема на матеріально-технічне забезпечення, розвиток інформаційно-аналітичної бази та інші видатки, що не забезпечені видатками загального фонду державного бюджету.

За бюджетними коштами за КПКВК 6011010 на 01.01.2023:

Дебіторська заборгованість	85,8 тис. грн
• за коштами загального фонду	85,6 тис. грн
• за коштами спеціального фонду	0,2 тис. грн
Кредиторська заборгованість	1 293,1 тис. грн
• за коштами загального фонду	814,6 тис. грн
• за коштами спеціального фонду	478,5 тис. грн

Кредиторська заборгованість виникла внаслідок не проведення органами Державної казначейської служби України платежів за незахищеними статтями видатків у сумі 1 267,1 тис. грн та за розрахунками за 2013 рік на 01.01.2014 у територіальному відділенні Автономної Республіки Крим та Севастопольському територіальному відділенні – 26,0 тис. грн, які знаходяться на тимчасово окупованій території.

Відповідно до вимог бюджетного законодавства Комітет постійно здійснював аналіз законності та правильності розрахунків, доцільності запланованих видатків, правильності їх розподілу за економічною класифікацією, повноти надходження доходів, додержання чинних посадових окладів, надбавок, доплат, норм, лімітів,

а також інших показників відповідно до законодавства. Крім того, протягом року постійно аналізувалися взяті зобов'язання з огляду на потребу забезпечення виконання першочергових заходів та заходів щодо скорочення витрат.

Аналіз фінансової та бюджетної звітності органів Комітету за 2022 рік свідчить, що в умовах воєнного стану, завдяки проведеним заходам, які були спрямовані на раціональне та економне витрачання бюджетних коштів, вдалося забезпечити виконання функцій Комітету.

ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основні досягнення щодо забезпечення та цифровізації у 2022 році:

- 560 поштових скриньок переведено на хмарний сервіс Microsoft 365 (на безоплатній основі під час воєнного стану);
- вперше вдосконалено роботу СЕД «АСКОД», а саме, впроваджено двофакторну аутентифікацію та вдосконалено систему захисту від спам-ботів google recaptcha;
- працівникам Комітету замінено старі ПК на сучасні моноблоки (які були придбані у 2021 році);
- впроваджено систему моніторингу Cisco agent, що дозволяє фіксувати шкідливе програмне забезпечення в користувачів;
- частково впроваджено в територіальних відділеннях СЕВ ОБВ (система взаємодії) – це державна телекомунікаційна система, призначена для ведення діловодства в електронній формі із застосуванням електронного цифрового підпису та/або електронної печатки.

Здійснено 80 закупівель для забезпечення Комітету першочерговими матеріальними цінностями та послугами, а саме: папером, канцелярським приладдям, мийними засобами, дисками, господарським інвентарем, воєнізованою цілодобовою охороною, прибиранням приміщень Комітету, заправкою картриджів і ремонтом офісної та копіювальної техніки, інтернет-зв'язком, послугами телефонного зв'язку тощо.

Для вдосконалення роботи ринкових департаментів укладено договори на надання послуг із ТОВ «Юконтрол» і ТОВ «Ліга Закон 1».

В 100 службових кабінетах заміно старі лампи на сучасні світлодіодні панелі, які споживають набагато менше електроенергії, ніж традиційні лампи розжарювання, мають високий коефіцієнт світловіддачі, а також створюють комфортні умови під час роботи.

Здійснено поточний ремонт пожежної сигналізації з метою дотримання правил пожежної безпеки України та будівельних стандартів, які, у свою чергу, передбачають жорсткі вимоги до автоматичної пожежної сигналізації.

Проведено комплексний аудит енергоефективності приміщення Комітету, у якому визначено заходи, яких повинен вжити Комітет.

2023

ПРІОРИТЕТИ

1

Адвокатування та/або виявлення й припинення порушень конкурентного законодавства на ринках банківських та фінансових послуг

2

Адвокатування та/або виявлення й припинення порушень конкурентного законодавства на енергетичних ринках (електрична енергія та природний газ)

3

Адвокатування та/або виявлення й припинення порушень конкурентного законодавства на ринках світлих нафтопродуктів (пального)

4

Виявлення та припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції у сфері приватизації державного майна через конкурсні процедури;

5

Дослідження стану конкуренції на ринках будівельних матеріалів;

6

Нормативно-правове забезпечення та адвокатування системи моніторингу і контролю державної допомоги суб'єктам господарювання

7

Посилення співпраці з конкурентними відомствами держав членів ЄС
